



Mná agus Fir na hEorpa

**Imeachtaí Comparáidte
maidir le Cláir Shochaí
Fhíorúla**

Coimisiún na gComhphobal Eorpach
RUE DE LA LOI 200 • 1049 An Bhruiséil

Mná agus Fir na hEorpa

Dearcthaí comparáideacha i leith roinnt fadhbanna sochaíocha

Torthaí agus anailísí ar shuirbhésamplachi
naoi dtír an Chomhphobail Eorpaigh ar ócáid
Bhliain Idirnáisiúnta na mBan



Doiciméad a d'ullmhaigh Pierre Dieumegard don [Eoraip-Daonlathas-Éisperanto](#)

Is é is cuspóir don doiciméad 'sealadach' seo cur ar chumas níos mó daoine san Aontas Eorpach féachaint ar dhoiciméid a tháirgeann an tAontas Eorpach (agus a mhaoinítear lena gcánacha).

Mura bhfuil aon aistriúchán ann, fágtsaoránaighas an áireamh sa díospóireacht.

Ní raibh an doiciméad 'Eurobarometer' ann ach i mBéarla, i [bhFraincis agus i nGearmáinis](#) igcomhad pdf den chineál 'íomhá'. Óngcomhad tosaigh, chruthaíomar comhad ODT de chineál téacs, a d'ullmhaigh bogearraí Libre Office, le haghaidh meaisínáistriúcháin go teangacha eile. Tá na torthaí [ar fáil anois i ngach ceann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh](#).

Is inmhianaithe go nglacfaidh riarachán an Aontaisfreagracht as doiciméid thábhachtacha a aistriú. Ní dlíthe agus rialacháin amháin atá i gceist le "doiciméid thábhachtacha", ach freisin an fhaisnéis thábhachtach is gá chun cinntí eolasacha a dhéanamh le chéile.

D'fhonn ár dtodhchaí choiteann a phlé le chéile agus aistriúcháin iontaofa a cheadú, bheadh teanga idirnáisiúnta Esperanto an-úsáideach mar gheall ar a simplíocht, a rialtacht agus a cruinneas.

Déan teagmháil linn:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:kontakto@europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Clár na nÁbhar

Réamhrá.....	5
Cuid 1: Príomhthorthaí an taighde.....	8
I. An fhadhb a bhaineann le stádas na mban: tábhacht na faidhbe, an bhraistint agus an measúnú ar an athrú.....	9
1. Tábhacht na faidhbe.....	9
2. An t-athrú a bhrath agus a mheasúnú.....	13
II An chances na mban agus na bhfear roimh an saol.....	23
1. An breithiúnas foriomlán.....	23
2. Cén fáth go bhfuil mná níos lú seans ann?.....	27
3. Réimsí idirdhealaithe.....	31
III Ardmhianta faoi seach na mban agus na bhfear difríochtaí i róil shóisialta a mhaolú.....	37
1. Cad atá ag teastáil ón tromlach?.....	37
2. "Feimineachas"	40
3. Trí situatméar an saol laethúil.....	44
IV Dearthaí cómhalmartacha faoi seach na mban agus na bhfear i leith na hoibre gairmiúla.....	49
1. Fostaíocht agus neamhfhostaíocht.....	50
2. Sástacht le do chuid oibre féin.....	53
3. Sástacht a chuirtear i leith an chéile maidir leis an obair a dhéanann sé nó sí.....	59
4. Gníomhaíocht ghairme na mban.....	61
V. Foirmeacha sóisialta a mheastar a bheith tábhachtach chun stádas na mban a fheabhsú.....	72
VI Dearthadh i leith na polaitíochta agus cineálacha rannpháirtíochta sóisialta.....	75
1. PolaitíochtCada chaithfidh a bheith thar aon rud eile gnó na bhfear?	77
2. Na róil pholaitiúla faoi seach.....	81
3. An leibhéal muiníne i bhfear nó i mbean mar ionadaí polaitiúil sa pharlaimint.....	84
4. Rannpháirtíocht shóisialta.....	88
VII Mothú sástachta nó míshástachta.....	102
1. An mothú foriomlán sástachta.....	102
2. Gnéithe sonracha de mhothúcháin sástachta.....	107
VIII An mothú sonas.....	112
IX Dearthadh i leith an Chomhphobail Eorpaigh agus Aontú na hEorpa.....	116
1. AnCómhargadh.....	116
2. Aontú na hEorpa.....	122
3. An Comhphobal Eorpach agus an t-athrú atá ag teacht ar stádas na mban.....	128
Cuid II Aiste Míniúcháin ar Dhearcthaí a Chruthú i leith Stádas na mBan.....	133
Réamhrá leis an Modheolaíocht.....	134
II Anailís thíopeolaíoch ar dhearcadh an phobail i leith stádas na mban.....	134

III Anailís ar fhachtóirí agus anailís ilchritéar ar fhreagairtí.....	141
1. Ar son nó i gcoinne athrú sóisialta.....	144
2. Optimism agus Pessimism.....	154
Conclúidí.....	160
Barúlacha.....	161
Forbairtí teicneolaíochta: Bhí sé an t-am na clóscríobháin agus stencils.....	161
Athruithe ar an stíl dréachtaithe: Ba é seo an t-am nuair a cheap na heagarthóirí (agus léirigh siad a gcuid smaointe).....	161
Roinnt graif a fhágann gur féidir sonraí 1975 a shamhlú.....	162
Luas an athraithe.....	162
Tábhacht agus Brí an Athraithe.....	163
I gcásanna nithiúla, scaiptear tuairimí náisiúnta go forleathan freisin.....	163
IARSCRÍBHINNÍ.....	165
I. Ainmneacha na n-institiúidí suirbhéireachta agus dátaí na n-agallamh.....	165
II. Nótaí teicniúla.....	165

Mná agus Fir na hEorpa

Dearcthaí comparáideacha i leith roinnt fadhbanna sochaíocha

Réamhrá

Ar ócáid Bhliain na mBan agus, go bunúsach, chun tuiscint níos fearr a fháil ar dhearcthaí na mban agus na bhfear i leith fadhbanna áirithe inár sochaí, choimisiúnaigh an Coimisiún Eorpach, i mí an oilc 1975, staidéar samplach i naoi dtír an Chomhphobail.

Ba é seo an chéad uair a rinneadh taighde den sórt sin ar an ábhar seo ar leibhéal idirnáisiúnta. Chuir imscrúdaitheoirí ó ocht n-institiúid speisialaithe agallamh ó bhéal ar thart ar 9500 duine - fir agus mná - atá 15 bliana d'aois nó níos sine, arna roinnt ina samplaí ionadaíocha náisiúnta, ar bhonn ceistneora ina raibh thart ar 50 ceist, lena n-áirítear na ceistanna a chomhfhreagraíonn do EUROBAROMETER 3¹

Seo a leanas líon na bhfreagróirí i ngach tír:

	Fir	Mná	Iomlán
An Bheilg/an Bheilg	728	779	1507
Danmark	505	568	1073
An Ísiltír	483	556	1039
an Fhrainc ²	563	593	1156
an Ríocht Aontaithe ³	622	703	1325
Éire	475	521.	996
an Iodáil	526	517	1043
Lucsamburg	151	160	311
An Ísiltír	539	554	1093
Comhphobail	4592	4951	9543

1 Is pobalbhreith é an Eora-Barometer a dhéantar gach sé mhí i dtíortha an Chomhphobail Eorpaigh. Foilsíodh torthaí Uimh. 3 ag tús mhí Iúil '75. Tugtar dátaí beachta na n-agallamh agus aon fhaisnéis theicniúil eile san iarscríbhinn a ghabhann leis an doiciméad seo, mar aon le liosta de na h-institiúidí atá freagrach as an obair.

2 Ualú na gceantar tuaithe (155 chás) a chur san áireamh.

3 Y compris Tuaisceart Éireann (300 cás).

Cuirtear príomhthorthaí an taighde seo, a raibh súil leis ar bhealach éigin na mianta a glacadh ag Comhdháil Dhomhanda Bhliain Idirnáisiúnta namBan (Meicsiceo, 19 Meitheamh - 2 Iúil 1975), i láthair ar an mbealach is simplí is féidir. Luaitear sa PhleanGníomhaíochta Domhanda a glacadh ag deireadh na comhdhála sin 'go dtugtar ardtosaíocht do ghníomhaíochtaí taighde náisiúnta, réigiúnacha agus idirnáisiúnta, chomh maith le bailiú agus anailís sonraí maidir le gach gné de stádas na mban' (mír 161); Goháirithe, leagtar béimann ar a úsáidí atá sé sonraí a bhailiú maidir le 'cáilíocht na beatha, mar shampla, sásamh le gairm an duine, ioncam, saintréithe teaghlach agus úsáid gníomhaíochtaí fóillíochta' (mír 167).

Níl sé i gceist leis an taighde seo an t-ábhar a ídiú; cé go bhfuil an chruinne an-mhór, ina bhfuil beagnach 200 milliún bean agus fear atá 15 bliana d'aois nó níos sine, bhí raon feidhme an cheistneora teoranta d'aon ghnó do roinnt ábhar a raibh spéis ar leith ag an gCoimisiún Eorpach agus ag a sheirbhísí iontu:

an tábhacht a bhaineann leis an bhfadhb maidir le stádas na mban, is é sin le rá áit na mban sa tsochaí, i gcomparáid le háit na bhfear;

- an dearcadh agus an measúnú ar athrú maidir le stádas na mban;
- measúnú a dhéanamh ar dheiseanna na mban i ndáil lefir;
- mianta faoi seach na mban agus na bhfear na difríochtaí idir ról shóisialta an dá ghnéas a mhaolú;
- dearcthaí cómhálartacha faoi seach na mban agus na bhfear i leith obair ghairmiúil;
- athchóirithe sóisialta a mheastar a bheith ina dtosaíocht chun stádas na mban a fheabhsú;

dearcadh i leith na polaitíochta agus cineálacha rannpháirtíochta sóisialta;

leibhéil agus comhpháirteanna an mhothúcháin sástachta agus míshástachta;

- mothú sonas;

Dearcadh i leith an Chomhphobail Eorpaigh agus aontú na hEorpa.

Is é is aidhm don Choimisiún Eorpach, agus an tuarascáil seo á foilsiú aige, nach nglacann a ábhar - sonraí, anailísí, toimhdí - a fhreagracht ar bhealach ar bith, an díospóireacht is leithne a spreagadh maidir le háit na mban san Eoraip agus maidir leis na tionscnaimh ba cheart a dhéanamh, ar gach leibhéal agus i ngach réimse, ionas gur ceist do mhná freisin é Eoraip aontaithe a thógáil.

Tá dhá chuidsatuarascáil seo:

an chéad chuid denchaibidil seo, i ndeich gcaibidil, na príomhthorthaí a fhreagraíonn do gach ábhar agus do gach Conradh, i.e. dáileadh na bhfreagraí don Chomhphobal Eorpach ina iomláine agus do gach ceann de na Ballstáit, de réir inscne, aoise, leibhéil oideachais, etc.

- déanann an dara cuid iarracht na torthaí a fuarthas a mhíniú, trí roinnt anailísí níos doimhne: anailís thíopeolaíoch (anailís chnuasaigh), anailís ar fhachtóirí agus ilanailís aicmithe mar a thugtar uirthi ().¹

Féadfaidh léitheoirí ar mian leo teacht ar na mínithe agus na conclúidí láithreach tús a chur leis an tuarascáil a léamh sa dara cuid, mura bhfillfidh siad níos déanaí ar an gcéad cheann.

¹ Tarraingíodh suas an tíopeolaíocht faoi stiúir Hélène RIFFAULT (Páras), comhordaitheoir taighde international; Rinne Margaret agus Ronald INGLEHART (Ollscoil Michigan) anailís ar fhachtóirí agus MCA. Ba mhaith le húdar na tuarascála seo Jacques-René RABIER, Comhairleoir don Choimisiún Eorpach, buíochas ó chroí a ghabháil leis na comhúdair luachmhara seo.

Cuid 1: Príomhthorthaí an taighde

I. An fhadhb a bhaineann le stádas na mban: tábhacht na faidhbe, an bhraistint agus an measúnú ar an athrú

1. Tábhacht na faidhbe

Réamhcheist – nach gcuirtear i gcónaí – i staidéar tuairime is ea an bhfuil freagróirí ar an eolas faoin bhfadhb atá á cur orthu agus a mhéid atá siad ar an eolas fúithi:

“Tá go leor plé á dhéanamh faoi láthair inár dtír faoi stádas na mban, i.e. áit na mban sa tsochaí, i gcomparáid le háit na bhfear. I do thuairim, i láthair na huaire, inár sochaí, an bhfuil fadhbann do mhná nó pa? (CártaScoil). Cé chomh tábhachtach is atá an fhadhb seo: 0 signífe that it is not a problem, ciallaíonn 10 gur fadhb an-tábhachtach í.”¹

Má dhéantar na freagraí aghrúpáil i dtrí chatagóir, a chomhfhreagraíonn faoi seach do scóir 0 go 2 (isealtábhacht), 3 go 7 (meántábhacht) agus 8 go 10 (ardtábhacht), faightear an tábla seo a leanas, de réir tíre agus don Chomhphobal ina iomláine (Tábla 1):

Tábla 1 An tábhacht a bhaineann le fadhb stádas na mban (de réir tíre)

	Tábhacht mhór (scóir 8 go 10)	Meántábhacht (scóir 3 go 7)	Tábhacht íseal (scóir 0 go 2)	Meánscore ²
an Fhrainc	48	45	7	6,93
Italia	45	44	11	6,72
Lucsamburg	49	31	19	6,45
Éire	42	41	17	6,11
An Bheilg/an Bheilg	29	52	18	5,53
An Ísiltír	23	58	19	5,13
Danmark	26	43	28	4,92
Ríocht gan ghéilleadh	20	51	27	4,57
An Ísiltír	11	52	34	3,95
Comhphobal ³	32	50	17	5,68

Tagann an chéad bharúil as an tábla seo a léamh. I gceithre thír (an Fhrainc, an Iodáil, Lucsamburg agus Éire), tá an tábhacht a bhaineann le gach freagróir – mná agus fir – le fadhb stádas na mban i bhfad níos airde ná i dtíortha eile. Tá an dá phost fhoircneacha á n-áitiú ag an bhFrainc agus ag an Iodáil ar thaobh amháin (le meánscore de 6.93 agus 6, 7 2), agus ag an Ísiltír ar an taobh eile (le meánscore de 3.95). Níos

1 Seachas an cheist a chur ar scálasimplí ó bhéal ('an-tábhachtach', 'tábhachtach', etc.), rud a chuirfeadh na miondifríochtaí sna freagraí i mbaol, tugadh tús áite do scála uimhriúil, céimithe ó 0 go 10, áit arb é 5 an pointe lárnach dá bhrí sin.

2 Meán ualaithe na gcéatadán a chomhfhreagraíonn do gach score: 10, 9, 8...0. Is é an pointe lárnach ná score 5.

3 Meán ualaithe de réir mhéid an daonra atá 15 bliana d'aois agus os a chionn i ngach tír.

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

fearr fós: tá thart ar cheithre oiread Fraincise, Iodáilise, Lucsamburg agusGaeilgeann agus atá ag muintir na hÍsiltíre a bhfuil an-tábhacht ag baint leo don fhadhb seo (scóir 8 go 10).

Go loighciúil, is féidir a thuiscint gur i dtíortha ina meastar go bhfuil an fhadhb gan réiteach a mheastar go bhfuil tábhacht ar leith ag baint léi. Is tíortha de thraidisiún Caitliceach iad seo. ¹

Ba chóir a thabhairt faoi deara, áfach, go bhfuil an Bheilg, cé gur tír í a bhfuil traidisiún Caitliceach aici, rangaithe níos mó ar thaobh na dtíortha nach meastar an fhadhb a bheith an-tábhachtach iontu, i riocht atá gar do mheán an Chomhphobail.

Ar leibhéal an Chomhphobail a gcaitear leo ina n-iomláine, measann mná – mar a bheifí ag súil leis – níos minice ná fir go bhfuil fadhb shuntasach ag baint le stádas na mban (meánscóir 6.00 agus 5.41). Is athróg thábhachtach í anaois: Tá daoine óga (faoi bhun 25 bliana d'aois) níos íogaire don fhadhb ná a seanóirí, go háirithe i measc na mban. Ach is é an t-athróg is tábhachtaí ná an leibhéal oideachais, arna thomhas anseo de réir fhad na staidéar, ie faoin aois ag ar chríochnaigh an freagróir a gcuid staidéir ag luas iomlán.

Mar a léirítear i dTábla 2, is é 39% i measc na mban idir 15-24 bliana d'aois céatadán na ndaoine a leagann an-tábhacht ar an bhfadhb, 37% idir 25-54 bliana d'aois agus 28 mbliana d'aois tar éis na haoise sin. Maidir legnóthachtáil oideachais (don dá ghnéas), athraíonn an cion ó 30% don leibhéal is ísle go 40% don leibhéal is airde.

Tábla 2: An tábhacht a bhaineann le fadhb stádas na mban, de réir inscne,inscne agus leibhéal oideachais²
(Comhphobal ina iomláine)

	Tábhacht mhór (scóir 8 go 10)	Meántábhacht (scóir 3 go 7)	Tábhacht íseal (scóir 0 go 2)	Meánscór
Le chéile	32 %	50 %	17 %	5,68
Fir	29	51	19	5,41
Lena n-áirítear: 15 go 24 bliana	30	54	15	5,69
25 go 54 bliana	29	52	18	5,46
55 bliana agus níos sine	28	49	22	5,31
Mná	35	48	16	6,00
Lena n-áirítear: 15 go 24 bliana	39	47	14	6,30
25 go 54 bliana	37	47	15	6,05
55 bliana agus níos sine	28	50	19	5,35

¹ Ní gá go gciallódh tionchar cultúir ar dhearcadh agus ar iompraíochtaí go bhfuil comhghaol ann ar leibhéal na ndaoine aonair idir dhá athróg, (e.g. anseo muintearas nó cleachtas reiligiúnach agus an tábhacht a bhaineann le fadhb na mban), Mar sin féin, cé, ar an drochuair, nár cuireadh ceisteanna maidir le muintearas agus cleachtas reiligiúnach sa suirbhé seo, tá an hipitéis thar a bheith sochreidte go bhfuil comhghaol dearfach idir dearcadh atá fabhrach go traidisiúnta don reiligiún Caitliceach agus an dearcadh ar fhadhb stádas na mban, ar cosúil, san Eoraip, go dtagann sí chun cinn go hoibiachtúil ar bhealach níos déine i dtíortha ina bhfuil traidisiún Caitliceach.

² Gan freagraí a áireamh (0.9% den iomlán).

Eorabharaiméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

Leibhéal oideachais¹

- íseal	30	49	20	5,46
- meán	32	52	16	5,68
- ard	40	49	11	6,43

1 Arna thomhas de réir aois an staidéir: 15 bliana e+ faoi bhun, 16 go 19 mbliana, 20 bliain et níos faide ná .

Tá an gaol meoin a thomhaistear de réir na dtrí athróg a roghnaíodh – gnéas, aois agus gnóthachtáil oideachais – beagán difriúil ag brath ar an tír:

- i dtíortha ina measann sciar ard den daonra go bhfuil an fhadhb an-tábhachtach (an Fhrainc, an Iodáil, Éire, gantrácht ar Lucsamburg, i gcás nach bhfuil ach 311 fhreagróir ann), is mó go comhréireach an dóchúlacht go measfaidh mná ná fir go bhfuil an fhadhb tábhachtach ná in áiteanna eile; Isé sin le rá, tá siad níos feasaí faoin bhfadhb seo atá ina hábhar imní díreach dóibh;

- i ngach tír, measann níos lú ban atá 55 bliana d'aois nó níos sine go bhfuil an fhadhb an-tábhachtach ná mná eile;

- i gcás na bhfear, is iad Éire, an Danmhairg, an Fhrainc agus an Iodáil an t-aon tír ina dtugann aois difríocht shuntasach isteach;

- go n-imríonn an leibhéal oideachais, do dhaoine den dá ghnéas a bhreithnítear le chéile, tionchar ar an dearcadh a ndéantar staidéar air san Iodáil, sa Ghearmáin, sa Bheilg agus sa Ríocht Aontaithe; Mar sin féin, cé go bhfuil an scoithphointe idir na leibhéil íochtair agus na meánleibhéil uachtaracha san Iodáil agus sa Bheilg, sa Ghearmáin agus sa Ríocht Aontaithe tá sé idir na leibhéil íochtair agus na leibhéil uachtaracha. sa Fhrainc, is iad siúd abhfuil meánleibhéal oideachais acu is mó atá ar an eolas, agus is dócha go gcomhfhreagraíonn sé sin do mhais na mban idir 25 agus 54 bliana d'aois; Ar deireadh, tá an t-oideachas ina dheitéarmanant lag nó gan a bheith ann sa Danmhairg, san Ísiltír agus in Éirinn.

Tá na sonraí sin go léirliostaithe i dTábla 3:

Tábla 3

Céatadán na bhfreagróirí a chuireann tábhacht mhór le hinscne, aois agus stádas oideachais na mban¹ (de réir tíre)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	lomlán	-25	25/54	'55+	lomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
an Fhrainc	43%	40%	42%	47%	52%	48%	56%	43% ¹	47%	50%	45%
An Iodáil	42	43	44	38	49	55	49	42	41	53	52
Lucsamburg ²	48	pm	pm	pm	49	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Éire	38	30	37	44	46	44	48	43	42	41	43
An Bheilg/an Bheilg	26	25	26	27	31	41	33	24	24	33	32
An Ísiltír	18	17	17	20	27	34	28	22	23	19	32
Danmark	27	33	27	23	25	32	26	19	25	24	29
AnRíocht Aontaithe	18	16	19	15	22	23	24	19	19	20	27

1 Tábhacht mhór = scóir 8 go 10. Déantar tíortha a rangú in ord íslitheach na meánscore tábhachta a bhaineann leis an bhfadhb.

2 Mar gheall ar an líon measartha beag freagróirí, ní thugtar na torthaí tuairiscithe do Lucsamburg.

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

An Ísiltír	11	6	13	9	10	12	9	11	10	10	13
Comhphobal ³	29	30	29	28	35	39	37	28	30	32	40

2. An t-athrú a bhrath agus a mheasúnú

Nuair a rinneadh an tábhacht a bhaineann le fadhb stádas na mban a thomhas, bhí sé fós le feiceáil ar braitheadh forbairt agus conas a bhí sí cáilithe, maidir le brí agus luas an athraithe araon.

‘I gcónaí faoi áit na mban sa tsochaí, cad a fheiceann tú timpeall ort agus cad a bhí ag tarlú deich nó cúig bliana déag ó shin, an bhfuil rudaí ag tarlú? Agus má tá, an athraíonn siadsa treo ceart nó sa treo mícheart?’

Tá beagnach naonúr as gach deichniúr sa Chomhphobal ina iomláine ar an eolas faoi athrú (86%, ar fir iad 88% díobh agus ar mná iad 85% díobh), agus measann formhór mór na bhfreagróirí go bhfuil an t-athrú ag dul sa treo ceart.

Cuireann fir agus mná iad féin in iúl ar an mbealach céanna, le claonadh beag do mhná 55 bliana d'aois agus níos sine athrú a bhrath níos lú (nó, níos cruinne, freagairt níos lú ná mar a bhraitheann siad é) agus claonadh beag do dhaoine níos oile iad féin a chur in iúl go dearfach.

3 Meán ualaithe, lena n-áirítear Lucsamburg.

Tábla 4

An tuiscint ar athrú ar stádas na mban agus an tuiscint ar bhrí an athraithe seo de réir inscne, aoise agus leibhéal oideachais

(I dteannta an Chomhphobail)

	Athrú a bhrath			Ná tuig an t-athrú	Gan freagra
	Iomlán	Sa treo ceart	Sa treo mícheart		
Le chéile	86%	76%	10%	8%	6%
Fir	88	78	10	7	5
Lena n-áirítear 15 go 24 bliana	86	79	7	7	7
25 go 54 bliana	89	81	8	7	4
55 bliana agus níos sine	86	72	14	7	7
Mná	85	74	11	9	6
Lena n-áirítear 15 go 24 bliana	85	78	7	10	5
25 go 54 bliana	88	78	10	8	4
55 bliana agus níos sine	79	65	14	11	10
Leibhéal oideachais					
- íseal	84	72	12	9	7
- meán	88	79	9	8	4
- ard	90	85	5	6	4

Ar leibhéal na tíre, níl aon ghaol idir an tábhacht a bhaineann le saincheist stádas na mban agus an dearcadh maidir le hathrú. Sa ghrúpa an Fhrainc, an Iodáil, Lucsamburg agus Éire, mar atá feicthe againn thuas, tá feasacht ar an bhfadhb i bhfad níos airde ná mar atá i dtíortha eile; Mar sin féin, tá céatadán na ndaoine a bhraitheann athrú beagnach mar an gcéanna sa Danmhairg (86 %) agus sa Fhrainc (89 %).

Ar an gcaoi chéanna, is cosúil nach bhfuil an breithiúnas maidir le brí an athraithe nasctha leis an tábhacht a bhaineann leis an bhfadhb: Deir na hIodálaigh, na hÉireannaigh, na Danmhairge agus na Gearmánaigh, mar shampla, an rud céanna agus ceapann ochtar as gach deichniúr go bhfuil an t-athrú ag dul sa treo ceart.

Tábla 5

An tuiscint ar athrú ar stádas na mban agus an tuiscint ar bhrí an athraithe seo¹

(De réir tíre)

	Athrú a bhrath			Ná tuig an t-athrú	Gan freagra
	Iomlán	Sa treo ceart	Sa treo mícheart		
An Iodáil	93 %	81 %	12 %	4 %	3 %
Éire	91	82	9	6	3
an Fhrainc	89	75	14	6	5
Danmark	86	80	6	6	8
an Ríocht Aontaithe	85	73	12	7	8
An Ísiltír	82	69	13	4	14
An Ísiltír	81	78	3	16	3
An Bheilg/an Bheilg	79	67	12	9	12
Lucsamburg	78	65	13	10	12
Comhphobal ²	86	76	10	8	6

Ar leibhéal na ndaoine féin, léiríonn trasnú na bhfreagraí ar an gceist maidir le tábhacht na faidhbe agus an freagra ar bhrí an athraithe, mar nach bhféadfadh na bheith ag súil leis, nach bhfuil claonadh níos lú acu siúd a bhfuil an fhadhb beag acu cur síos dearfach a dhéanamh ar an athrú.

1 Tíortha a rangáitear in ord íslitheach de réir céatadán na bhfreagraí a léiríonn an dearcadh maidir le hathrú (sa treo ceart nó sa treo mícheart).

2 Meán ualaithe

Tábla 6

An dearcadh ar athrú sa treo ceart de réir na tábhachta a bhaineann le fadhb stádas na mban (I dteannta an Chomhphobail)

	Téann an t-athrú sa treo ceart	Téann an t-athrú ar an mbealach mícheart
Tábhacht íseal	67 %	14 %
Meántábhacht	78	9
Tábhacht mhór	78	9

Ní mheastarant-athrú seo, a mheastar go forleathan agus a bhfuilmeas dearfach air i dtéarmaí a threo ag fir agus mná araon, a bheith ró-thapa:

An égo n-athraíonn rudaí sa réimse seo ró-thapa, nach bhfuil siad tapa go leor nó an úsáidimi gceart iad?

Creideann formhór na bhfreagróirí ar fud an Chomhphobail(43%) go bhfuil rudaí ag athrú i gceart, 28% nach bhfuil an t-athrú sin tapa go leor agus 19% go bhfuil sé tapago leor.

Is mó an seans go mbraithfidh mná – go háirithe daoine óga – ná fir nach bhfuil an t-athrú tapa go leor: 41% san aoisghrúpa 15-24. Is mó seans go mbraitheann fir in aoisghrúpaí ná mná go bhfuil rudaí ag athrú i gceart, agus is dócha go léiríonn siad dearcadhníos forchoimeáda i leith athraithe.

Tá ról tábhachtach ag gnóthachtáil oideachais – a mheastar anseo don dá ghnéas – freisin: Is iad na daoine níos oilte, is mó abhraitheann siadgo bhfuil an t-athrú ró-mhall.

Tábla 7

Measúnú ar luas an athraithe maidir le stádas na mban de réir inscne,inscneagus gnóthachtáil oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

		Róthapa	Athrú a bhrath Níl sé tapa go leor	Díreach ar an mbealach ceart	Gan freagra
Le chéile		19 %	28 %	43 %	10 %
Fir		19	26	46	9
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	16	30	43	11
	25 go 54 bliana	18	27	48	7
	55 bliana agus níos sine	23	21	45	11
Mná		19	30	39	12
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	13	41	38	8
	25 go 54 bliana	19	32	41	8
	55 bliana agus níos sine	24	18	38	20
Leibhéal oideachais					
	- íseal	22	23	43	12
	- meán	16	31	44	9
	- ard	16	38	40	6

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Léirítear le scrúdú níos mionsonraithe ar thionchar na haoise ar an measúnú ar luas anathraithe, i gcás na bhfear agus na mban araon, go laghdaíonn an uaillmhian maidir le hathrú níos tapúla le haois, ach níos láidre i gcás na mban:

Tábla 8

Aspiration for a faster change in the status of women according to sex and gender ¹ [Athrú níos tapúla ar stádas na mban de réir gnéis agus inscne]

(I dteannta an Chomhphobail)

	15/24 bliana	25/34 bliain	35/44 bliana	45/54 bliain	55/64 bliana	65 bliain agus níos sine
Fir	33 %	33 %	27 %	25 %	22 %	21 %
Mná	40	38	32	27	26	19
Difríocht	7	5	5	2	4	2

¹ Céatadána n-aoiseanna arna ríomhtrí thagairta dhéanamh do líon na ndaoine a d'fhreagair an cheist.

Ar leibhéal na tíre, is iad seo a leanas na barúlacha a eascraíonn as na torthaí:

Sa Danmhairg agus sa Ríocht Aontaithe, ar dhá cheann de na tíortha iad nach meastar go bhfuil fadhb stádas na mban – a mheastar a bheith réitithe den chuid is mó – an-tábhachtach iontu, creideann tromlach glan na bhfreagróirí (57 % agus 52 % faoi seach) go bhfuil rudaí ag dul 'ceart'. Ach cé nach bhfuil aon difríocht idirfreagraí na bhfear agus na mban sa Danmhairg, is minice a chuireann fir na Ríochta Aontaithe an dearcadh 'coimeádach' in iúl go dtéann rudaí go tapa ná mná.

2 ° Is sa Ghearmáin, in Éirinn agus sa Fhrainc a fhreagraíonn freagróirí beagán níos minice ná in áiteanna eile nach bhfuil rudaí ag dul tapa go leor (37%, 35% agus 33% faoi seach). Sa Ghearmáin, níos mó ná in Éirinn, is iad na mná a chuireann an tuairim seo iniúl, agus sa Fhrainc níl aon difríocht idir freagraí an dá ghnéas.

3 ° San Iodáil, aontaíonn 30% d'fhir agus de mhná go bhfuil rudaí ag dul ró-thapa níos minice ná in áiteanna eile, ach is iad na daoine is sine agus is lú oideachas is dóichí a deir amhlaidh.

Tábla 9

Measúnú ar luas an athraithe maidir le stádas na mban de réir gnéis¹

(De réir pás)

	An mothú go bhfuil rudaí ag athrú								
	Róthapa			Níl sé tapa go leor			Díreach ar an mbealach ceart		
	H+F	H	F	H+F	H	F	H+F	H	F
Italia	30 %	30 %	31 %	26 %	24 %	28 %	37 %	40 %	34 %
Éire	16	18	15	35	32	38	42	44	40
an Fhrainc	22	18	27	33	33	32	39	43	36
Danmark	13	16	11	15	14	15	57	57	57
an Ríocht Aontaithe	16	16	18	19	17	21	52	56	47
An Ísiltír	21	22	22	16	17	14	46	47	45
An Ísiltír	9	13	7	37	30	42	42	48	37
An Bheilg/an Bheilg	18	19	17	25	24	26	38	38	38
Lucsamburg	26	28	25	25	20	29	34	39	30
Comhphobal ²	19	19	19	28	26	30	43	46	39

Léiríonn scrúdú ar fhreagairtí de réir inscne agus aoisghrúpa, i mbeagnach gach tír, go bhfuil an fonn ar athrú níos tapúla níos láidre i measc fir óga agus níos mó fós i measc mná óga ná i measc daoine scothaosta; Tá tionchar na haoise láidir go háirithe sa Fhrainc.

Is iad seo a leanas na catagóirí is minice a chuireann an fonn seo ar athrú in iúl:

Mná Gearmánacha idir 15 agus 34 bliain d'aois 62%

1 Rangaítear tíortha in ord íslitheach de réir chéatadáin na bhfreagraí a léiríonn an dearcadh ar athrú, de réir na ceiste roimhe seo. Ní chuirtear céatadáin na neamhfheagraí san áireamh anseo.

2 Meán ualaithe

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

- Daoine Francacha idir 15 agus 34 bliana d'aois 49%

Mná Éireannachaidir 15 agus 34 bliain d'aois 47%

Mná na Fraince idir 15 agus 34 bliana d'aois 45%

- Beilgeach (mná) idir 15 agus 34 bliana d'aois 44%

Mná Éireannachaidir 35 agus 54 bliana d'aois 42%

		15-35 bliana	35-54 bliana	55 bliana agus níos sine
An Ísiltír	Fir	37 %	30 %	35 %
	Mná	62	43	40v
Éire	Fir	38	32	28
	Mná	47	42	33
an Fhrainc	Fir	49	33	26
	Mná	45	35	11
Italia	Fir	32	23	22
	Mná	35	28	23
An Bheilg / An Bheilg	Fir	32	31	24
	Mná	44	27	23
Lucsamburg	Fir	21	30	18
	Mná	33	39	31
an Ríocht Aontaithe	Fir	22	19	15
	Mná	34	25	11
An Ísiltír	Fir	26	22	12
	Mná	18	18	17
Danmark	Fir	23	14	11
	Mná	24	16	9

Tábla 10

Aspiration for a faster change in the status of women according to sex and gender¹ [Athru níos tapúla ar stádas na mban de réir gnéis agus inscne]

(Par tír)

		15-35 bliana	35-54 bliana	55 bliana agus níos sine
An Ísiltír	Fir	37 %	30 %	35 %
	Mná	62	43	40v
Éire	Fir	38	32	28
	Mná	47	42	33
an Fhrainc	Fir	49	33	26
	Mná	45	35	11
An Iodáil	Fir	32	23	22
	Mná	35	28	23
An Bheilg / An Bheilg	Fir	32	31	24
	Mná	44	27	23
Lucsamburg	Fir	21	30	18
	Mná	33	39	31
an Ríocht Aontaithe	Fir	22	19	15
	Mná	34	25	11
An Ísiltír	Fir	26	22	12
	Mná	18	18	17
Danmark	Fir	23	14	11
	Mná	24	16	9

Go hachomair, léiríonn na freagraí ar an gcéad sraith ceisteanna seo go bhfuil an Comhphobal Eorpach roinnte, maidir leis na fadhbanna a ndéantar staidéar orthu anseo, ina dhá ghrúpa tíortha: ar thaobh amháin, tíortha a bhfuil traidisiún Caitliceach acu, ina measann leath den phobal go bhfuil fadhb stádas na mban an-tábhachtach; ar an láimheile, an Bheilg agus na tíortha eile, i gcás nach fadhb an-tábhachtach í seo.

I mbeagnach gach tír, ach go háirithe sna tíortha sin ina meastar go bhfuil an fhadhb an-tábhachtach, is mó an tábhacht a bhaineann le mná ná le fir. Go ginearálta, tá mná óga agus meánaosta níos feasaí ná mná aosta.

Cuireann seacht nó ochtar as gach deichniúr fáilte roimh fhorbairtí.

¹ Céatadán ríofa i ndáil le líon na ndaoine a d'fhreagair an cheist. Rangaítear tíortha in ord íslitheach de réir chéatadán na bhfreagraí a léiríonn an mhian go n-athrófaí níos tapúla iad.

Tá an breithiúnas maidir le luas na héabhlóide seoidirdhealaitheach. Creideann ceathraras gach deichniúraran iomlán – agus beagán níos mó fear ná mná – go bhfuil an t-athrú ag forbairt i gceart; tá sé seo fiú an tuairim de shé Danes agus seisear fear na Breataine as gach deichniúr. Sa Ghearmáin agus in Éirinn, ba mhaith le ceathrar as gach deichniúr ban agus triúr as gach deichniúr fear rudaí a dhéanamh níos tapúla; Sa Fhrainc, is é seo tuairim triúr dendá ghnéas. San Iodáil, measann beagnach aon trian den daonra go bhfuil sé sin ag dul róthapa.'

Dá bhrí sin, is féidir idirdhealú a dhéanamh go hachomair idir trí types de pays de réir an dearcadh ceannasach i leith an athraithe:

1° Tíortha ina nglactar le hathruithemar is gnáth (an Danmhairg, an Ríocht Aontaithe, an Ísiltír, an Bheilg agus Lucsamburg).

2° Tíortha ina bhfuil an mian le haghaidh athrú níos tapúla in iúl go cothrom go forleathan (An Ghearmáin, Írlande, An Fhrainc).

3° Ar deireadh, tír ina bhfuil an fhrithsheasmhacht in aghaidh athrú ard (an Iodáil).

II An chances na mban agus na bhfear roimh an saol

1. An breithiúnas foriomlán

Rinneadh staidéar measartha maith ar éabhlóid na díospóireachtamair le ról agus stádas faoi seach na mban agus na bhfear inár sochaithe. Sna Stáit Aontaithe, mar shampla, léirigh suirbhéanna rinneadh i 1972 agus 1975 go bhfuil míshástacht ag fás i measc na mban, rud a léiríonn an t-ardú ar leibhéala n-ionchais, in ainneoin dul chun cinn, nó fiú mar gheall air. Freagraíonn athruithe ar dhearcadh na bhfear d'athruithe ardhearcadh na mban.

I 1972, shíl 32% de mhná sna Stáit Aontaithe go raibh saol níos fearr ag fir ná mná, agus chuir 34% a mhalairt in iúl; in 1975, 35 % agus 26 % a bhí sna cionúireachtaí. Ó thaobh na bhfear de, cé gur cheap 26 % díobh in 1972 go raibh saol níos fearr ag fir ná mar a bhí ag mná, i gcomparáid le 36 % a shíl a mhalairt, roinneadh tuairimí freisin in 1975: 30% i gcomparáid le 30%.

Sa taighde sin, iarradh an chéad cheist chun rogha an bhreithiúnais fhoriomláin sin maidir le deiseanna saoil na mban agus na bhfear a thomhas, faoi seach:

'Cé aige a bhfuil saol níos fearr: Fir nó mná?				
1. Tuairim na mban				
	Fir	Mná	Gan aon difríocht	Níl aon tuairim agam
1975	35 %	26 %	31 %	8 %
1972	32	34	29	5
2. Tuairim na bhfear				
1975	30 %	30 %	31 %	9 %
1972	26	36	31	7

Foinse: Innéacs Tuairimí Gallup; Uimh. 118, Aibreán 1975, lgh. 18-23.

'Ón méid a fheiceann tú timpeall ort, an bhfuil mná chomh dóchúil céanna le fir go n-éireoidh leo sa saol, níos dóchúla nó níos lú seans ann do dhaoine idir 20 agus 30 bliain d'aois?'

Creideann beagnach leath na bhfreagróirí – agus an oiread fear agus ban – go bhfuil mná chomh dóchúil le fir (49%). Creideann beagán níos mó ná an tríú cuid (36%) go bhfuil mná níos lú seans ann. Ceapann duine as gach deichniúr fiú gur dóichí go mbeidh mná...

Níl sé ach i measc na mban óg (15-24 bliana d'aois), agus i measc an dá ghnéas is oilte, go bhfuil an tuairim dhiúltach ('deiseanna níos lú') beagán i réim.

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Difríochtaí comparáideacha idir mná agus fir sa saol de réir gnéis, inscne agus gnóthachtáil oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

Tá na nithe seo a leanas ag mná:				
	an oiread sin seansanna	níos mó deiseanna	níos lú seansanna	Gan freagra
Le chéile	49 %	9 %	36 %	6 %
Fir	49	10	36	5
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	46	7	41	6
25 go 54 bliana	50	10	36	4
55 bliana agus níos sine	49	12	31	8
Mná	49	9	36	6
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	43	7	46	4
25 go 54 bliana	49	10	37	4
55 bliana agus níos sine	51	10	28	11
Leibhéal oideachais:				
- íseal	51	12	29	8
- meán	47	7	42	4
- ard	44	7	47	2

Ar leibhéal na tíre, níl aon ghaol soiléir idir an dearcadh go bhfuil an fhadhb tábhachtach agus an mothú go bhfuil mná níos lú seans ann ná fir. Is fíor gur in Éirinn, áit a meastar go bhfuil fadhb stádas na mban tábhachtach, gur mó an freagra 'níos lú deiseanna' ná an freagra 'an oiread sin deiseanna', ach i measc na mban amháin. San Iodáil, áit a measann sciar níos mó den phobal go bhfuil an fhadhb tábhachtach, is mó i bhfad an fhreagairt 'a mhéid seans' ná í, i measc na mban agus na bhfear araon. Sa dara tír, tá céatadán ard freagraí ann freisin – fireann agus baineann – a thugann níos mó deiseanna do mhná ná d'fhir: léiríonn sé seo go soiléir roinnt na ndearcthaí i ndaonra atá an-eolach ar an bhfadhb agus arinneadh le déanaí go cothrom i bhfianaise nósanna atá ag athrú.

Tábla 12

Comparáid a dhéanamh ar chancesna mban agus fir in aghaidh an tsaoil de réir gnéis

(De réir tíre) ¹

	Tá na nithe seo a leanas ag mná:								
	An oiread sin seansanna			Tuilleadh seansanna			Níos lú seans		
	H+F	H	F	H+F	H	F	H+F	H	F
Éire	44 %	45 %	43 %	6 %	10 %	4 %	47 %	44 %	49 %
An Ísiltír	49	52	47	6	6	5	41	38	43
an Fhrainc	55	55	54	5	5	6	36	37	35
Lucsamburg	46	57	35	3	3	3	36	30	42
Aontaithe Kíngdom	48	47	49	8	8	8	35	36	34
An Ísiltír	49	48	50	6	7	5	35	35	34
Danmark	55	56	55	3	2	3	32	31	32
An Bheilg/an Bheilg	53	55	51	6	7	6	32	30	33
An Iodáil	42	41	44	23	23	23	31	32	30
Comhphobal (meán ualaithe)	49	49	49	10	10	9	35	35	36

I ndeireadh na dála, is iad seo a leanas na catagóirí is forleithne ina bhfuil míshástacht leis an tuairim gur lú an seans go n-éireoidh le mná ná le fir ina saol:

Fir agus mná na hÉireann a bhfuil leibhéal ard oideachais acu	59 %
Mná na hÉireann faoi bhun 25 bliain d'aois	58 %
Mná na Gearmáine faoi bhun 25 bliain d'aois	56 %
Daoine na Fraince faoi bhun 25 bliana d'aois	55 %
Fir agus mná na Fraince a bhfuil leibhéal ard oideachais acu	54 %
Mná Éireannacha idir 25 agus 54 bliana d'aois	53 %
Mná na hÉireann faoi bhun 25 bliain d'aois	50 %

B'fhéidir go gcuirfeadh sé iontas orainn nach bhfuil muintir na hÉireann ar an liosta seo. Tá an míniú simplí. I gcatagóirí nach bhfuil an freagra 'níos lú seans' sa tromlach, is léir gurb é iomlán na bhfreagraí 'níos mó seans' agus 'níos mó seans' atá i réim, gan ach fíorbheagán neamhfheagraí. Mar sin féin, d'fhéadfadh na freagraí 'sásta' sin a bheith ag freagairt do dhá dhearcadh an-difriúil: sásamh le fadhb a mheastar a bheith socraithe (an Danmhairg, an Ísiltír, an Ríocht Aontaithe), nó sásamh le staidchúrsaí nach bhfuil duine ag iarraidh athrú ar chor ar bith nó nach bhfuil sé ag iarraidh athrú go tapa (an Iodáil).

¹ Rangaítear tíortha in ord íslitheach na gcéatadán den fhreagairt 'níos lú seans' (fir agus mná le chéile).

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Ar fheirmeacha eile, is lú an seans go mbeidh an freagra diúltach ('mná') ina tháscaire maith ar mhíshástacht le stádas reatha na mban, agus tá na freagraí eile débhríoch.

Bailítear na sonraí seo go léir sa tábla seo a leanas:

Tábla 13

Céatadán na bhfreagróirí a bhraitheann go bhfuil níos lúseans ag mná náfir de réir inscne,inscneagus gnóthachtáil oideachais

(By pays)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	25/54	55+	Iomlán	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+
Éire	44 %	50 %	43 %	42 %	49 %	58 %	53 %	35 %	44 %	46 %	59 %
An Ísiltír	38	33	36	42	43	56	39	42	35	48	46
an Fhrainc	37	55	36	31	35	45	38	18	23	39	54
Lucsamburg	30	23	28	39	41	40	47	35	35	43	30
An Ríocht Aontaithe	36	38	41	28	34	43	38	22	32	40	44
An Ísiltír	35	44	40	27	34	40	38	22	28	43	42
Danmark	31	40	34	21	32	47	34	423	25	38	49
An Bheilg/an Bheilg	30	35	31	25	33	41	35	26	24	34	42
An Iodáil	32	37	33	26	30	40	28	23	26	35	44
Comhphobal (meán ualaithe)	35	41	36	31	36	46	37	28	29	42	47

2. Cén fáth go bhfuil mná níos lú seans ann?

Is féidir an seans is lú atá ag mná a chur i leith réimse leathan cúiseanna, amhail cúiseanna dosheachanta, atá mar chuid de 'ord dosháraithe rudaí', nó cúiseanna soch-chultúrtha, a bhaineann le heagrú na sochaí. Bhí sé in iarracht soiléiriú a dhéanamh ar an bpointe seo ar bhunú na ndearcthaí domhanda gur cuireadh ceist eile:

Má tá mná níos lú seans ann, cad é an chúis is mó, dar leat? Agus sa dara háit? ¹

Is é an freagra is minice a thugtar ar an gcéad dul síos ná 'oibleagáidí teaghlaigh'. Ansin tháinig: 'dearcadh na bhfear', 'nósanna i saol na hoibre' agus 'oideachas a thugtar i dteaghlaigh'.

Trí na freagraí a thugtar sa chéad áit nó sa dara háit a chur le chéile, is féidir a fheiceáil gur cúiseanna de chineál sóisialta is cúis le hidirdhealú in aghaidh na mban. Is annamh a thugtar freagraí ar nós "carachtar na mban" nó "bunreacht fisiceach na mban". Ach ní féidir le 43% díobh siúd a chuir in iúl go bhfuil mná níos lú seans ann ná fir a rá cén fáth go bhfuil siad níos lú seans ann, rud a chiallaíonn, dóibh, go mbreathnaítear ar an staid a fheictear mar chineál báis le cúiseanna iolracha agus dosháraithe.²

Ar an iomlán, tá freagraí na mban agus na bhfear an-chosúil. Ar a mhéad, is féidir a thabhairt faoi deara gurmó seans go dtabharfaidh mná 'aghaidh ar dhearcthaí na bhfear' nó nach dtabharfaidh siad freagra, agus gur mó seansgo luafaidhfir'nósanna sa saol oibre' agus 'comhdhéanamh fisiciúil na mban'.

Tábla 14

Na cúiseannaleis anseans sligheest de na mná de réir gnéis

(Sa Chomhphobal ina iomláine, is iad na daoine sin amháin a bhraitheann gur lú an seans go mbeidhmnáann ná fir)³

	Fir agus mná	Fir	Mná
1. Oibleagáidí teaghlaigh na mban (enfants, fear céile, teach le coinneáil, etc.)	43 %	42 %	44 %
2. Dearcadh na bhfear	31	28	32
3. Gnáthaimh sa saol oibre	22	25	20
4. Oideachas i dteaghlaigh	19	19	18
5. Reachtáocht, mar shampla maidir le pósadh	11	11	11
6. Bunreacht Fhisiciúil na mBan	11	13	9
7. Carachtar na mban	10	11	10
8. Teagasc i scoileanna	7	7	7
9. Cúiseanna eile	3	4	3
Gan freagra	43	40	46

¹ Cuireadh léarscáil le naoi bhfreagra le roghnú as faoi bhráid an agallaí. Ar ndóigh, níor cuireadh an cheist ach ar dhaoine a d'fhreagair 'níos lú dóchúlachta ná fir' ar an gceist roimhe seo nó nár fhreagair ar chor ar bith.

² Agus é á chur san áireamh nár cuireadh an cheist ach ar 42 % de na freagróirí maidir leis na cúiseanna le deiseanna níos ísle do mhná agus nach féidir le 43 % díobh freagra a thabhairt, ciallaíonn sé sin go bhfuil níos lú ná 20 % de na freagróirí ar an eolas faoi stádas níos ísle do mhná agus gur féidir leo na cúiseanna a aithint.

³ 42 % de na freagróirí, lena n-áirítear 7 % nárfhreagair do na questite roimhe seo. Freagraíonn na céatadáin int don total de na freagraí a thugtar an chéad nó an dara ceann.

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Mar a bheifí ag súil leis, tugann an aois agus leibhéal oideachais na bhfreagróirí éagsúlacht áirithe isteach sna freagraí ar bhonn níos lú. Chun na trí fhreagra is minice a thugtar a chur san áireamh, is mó an seans go gcuirfidh¹ fir agus mná faoi bhun 25 bliana d'aois in iúl iad, ba cheart a thabhairt faoi deara gur mná idir 25 agus 54 bliana d'aois is mó a dhéanann 'oibleagáidí teaghlaigh na mban' a agairt.

Tábla 15

Na trí phríomhchúis le seansnós lú na mban de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais ²

(I dteannta an Chomhphobail)

	Fir			Mná			Leibhéal oideachais		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadail sa dlí	Ard
1. Oibleagáidí teaghlaigh na mban	45 %	46 %	32 %	45 %	50 %	33 %	41 %	47 %	42 %
2. Dearcadh na bhfear	34	29	24	36	35	24	28	3	35
3. Gnáthaimh sa saol oibre	28	28	18	22	22	15	17	25	33

¹ Níor cuireadh san áireamh anseo ach na freagraí a thug 20 % ar a laghad de na hábhair sonraí.

² An chéad nó an dara freagraí a thug daoine a bhraitheann go bhfuil mná níos lú seans ann ná fir nó nár fhreagair an cheist seo.

Tá na difríochtaí idir tíortha an-bheag. Luaitear oibleagáidí teaghlaigh na mban sa chéad agus sa dara háit i ngach tír seachas Lucsamburg, áit is miniceachuirtear oideachas teaghlaigh orthu (agus dearcadh agus teagasc na bhfear i scoileanna ina dhiaidh sin láithreach).

Luann 48 % de na freagróirí dearcadh na bhfear sa dara háit in Éirinn, an Ríocht Aontaithe(37 %), an Fhrainc (35 %), Lucsamburg agus an Iodáil(27 %) agus an Ghearmáin(26 %).¹

As gach catagóir agus tír, is minice a dhéanann mná na hÉireann faoi bhun 25 bliana d'aoiscoil as dearcadh na bhfear (60 % díobh siúd lena mbaineann); leanann Éireannaigh den aois chéanna iad (56% díobh siúd lena mbaineann).²

1 Arna ríomh ar bhonn na bhfreagróirí uile i ngach catagóir, is iad seo a leanas na céatadáin: Éire 24%, an Ríocht Aontaithe 16%, an Fhrainc 14%, Lucsamburg 14%, an Iodáil 10%, an Ghearmáin 12%.

2 37% agus 31% d'iomlán na bhfreagróirí i ngach catagóir.

Tábla 16

Na príomhchúiseanna leleath-heartedness na mban

(Aicmithe de réir céime, i ngach tír, de réir mhinicíocht na bhfreagraí) ¹

Éire (47%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (51%) 2. Dearcadh na bhFear (48%) 3. Oideachas (21%) 4. Reachtaíocht (20%)	Deutschland (41%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (29%) 2. Dearcadh na bhFear (26%) 3. Saol oibre (21%)	An Fhrainc (36%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (55%) 2. Dearcadh na bhFear (35%) 3. Saol na hoibre (28%) 4. Oideachas (23%)
Lucsamburg (36%) 1. Oideachas (29%) 2. Dearcadh na bhFear (27%) 3. Oideachas (25%) 4. Oibleagáidí teaghlaigh (20%)	An Ríocht Aontaithe (35%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (46%) 2. Dearcadh na bhFear (37%)	An Ísiltír (35%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (37%) 2. Saol na hoibre (31%) 2. Dearcadh na bhFear (23%) 3. Oideachas (23%)
Danmark (32%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (46%) 2. Saol na hoibre (30%) 3. Oideachas (22%)	An Bheilg/an Bheilg (32%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (41%) 2. Saol na hoibre (28%) 2. Dearcadh na bhFear (22%)	An Iodáil (31%) 1. Oibleagáidí teaghlaigh (48%) 2. Dearcadh na bhFear (27%) 3. Oideachas (24%) 4. Saol na hoibre (22%)

Tugann struchtúran chórais seo, ina ndéantar achoimre ar rangú na dtíortha de réir an bhreithiúnais maidir leis an seans is lú atá ag mná agus ord na gcúiseanna a bhaineann leis an staid sin i ngach tír agus sa Chomhphobal ina iomláine, roinnt machnaimh le fios.

Ar an gcéad dul síos, is cosúil go bhfuil oibleagáidí teaghlaigh i ngach áit, beag beann ar an leibhéal athraithe sa mhoráltacht agus sa reachtaíocht, an míniú ceannasach - mura bhfuil an t-údar ann - nuair a chuireann duine in iúl an tuairim go ndéantar idirdhealú ar mhná, mar sin.

Luaitear dearchtaí na bhfear roimh an saol oibre i bhformhór na dtíortha ina bhfuil feacht forleathan ar idirdhealú in aghaidh na mban: is cosúil go bhfuil cás an Írlande tipiciúil ina leith sin.

Os a choinne sin, luaitear an saol oibre roimh dhearchtaí na bhfear i dtíortha ina bhfuil an t-idirdhealú níos lú, is dócha toisc gur cuireadh deireadh leis den chuid is mó (an Ísiltír, an Danmhairg, an Bheilg).

Is gné speisialta é go bhfuil an t-oideachas i dteaghlaigh agus san oideachas i scoileanna ard i Lucsamburg, agus ní mór dlúthfhairéachán a dhéanamh ar a fhorbairt.²

¹ Aicmítear tíortha de réir mhinicíocht an fhreagra 'níos lú seans' ar an gceist roimhe seo; Luaitear na céatadán seo in aice le hainm na tíre. Aibhsítear na míreanna is minice a luaitear ar fud an Chomhphobail. Freagraíonn na céatadán a luaitear in aice leis na míreanna do mhinicíocht na bhfreagraí i measc na ndaoine lena mbaineann.

² Ba cheart na torthaí do Lucsamburg a léirmhíniú go cúramach, i bhfianaise líon beag na bhfreagróirí (N = 311).

3. Réimsí idirdhealaithe

Is féidir céim nua a ghlacadh chun dearcthaí criticiúla a shainaithint trí fhiafraí de fhreagróirí cad iad na réimsí sonracha ina gcreideann siad go bhfuil seans níos mó nó níos lú ann go ndéanfaidh mná an méid seo a leanas:

Go sonrach, an ndéarfá go bhfuil staid reatha na mban timpeall ort, i gcomparáid le staid na bhfear, níos fearr, níos measa nó nach fearr ná níos measa maidir le ...

- F. An féidir staidéar a dhéanamh?
- B. Gairmoiliúint?
- C. An féidir obair a fháil?
- D. Dálaí oibre (tuirse, cadastaí, sceidil, etc.?)
- E. Slándáil poist?
- F. Deiseanna cur chun cinn?
- G. Tuarastal?

I gcás an Chomhphobail ina iomláine, measann thart ar sheisear as gach deichniúr freagróirí (59 %) go bhfuil staid phá na mban níos measa ná staid phá na bhfear; creideann thart ar chúigear as gach deichniúr go ndéantar idirdhealú ar mhná i dtéarmaí deiseanna cur chun cinn(52 %) agus an fhéidearthacht obair a fháil(46 %); luann ceithre as gach deichniúr slándáil poist (43%) agus dálaí oibre (37%)ar an mbealach céanna. Ar an taobh eile, creideann níos lú ná tríúr as gach deichniúr go bhfuil idirdhealú i réimse na gairmoiliúna (26%) agus ceann as gach deichniúr i réimse an oideachais (11%).

Níor chóir go mbeadh aon iontas ann go gcreideann níos mó ná leath díobhsiúd a ndearnadh suirbhé orthu go bhfuil staid na mban níos measa ná staid na bhfear i réimsí sonracha áirithe mar dheiseanna pá agus cur chun cinn, agus, mar atá feicthe againn thuas, ní cheapann ach 36% den daonra go bhfuil mná, ar an iomlán, níos lú seans ann ná fir go n-éireoidh leo ina saol.

Is léirgo bhfuil deiseanna seachas rath gairmiúil i gceist leis na 'deiseanna chun go n-éireoidh leis an saol'. Ní haon ionadh, dá bhrí sin, go bhfuil comhdhearcadh leathan ann go bhfulaingíonn mná míbhuntáistí nó idirdhealú ina saol oibre, agus measann tromlach na mban, in ainneoin sin, gur féidir go n-éireoidh le mná ina saol.

Ionadh, tá na breithiúnais seo coitianta d'fhir agus do mhná araon. Tá sé ach amháin nuair a bhaineann sé le slándáil poist go bhfuil mná i bhfad níos criticiúla ná fir: 46 i gcomparáid le 39%. Os a choinne sin, is cosúil go bhfuil fir rud beag níos fógaire ná mná maidir le hidirdhealú in aghaidh na mbansa ghairmoiliúint.

Tábla 17

An staid na mban i gcomparáid le fir i réimsí éagsúla¹

(Le chéile ón gComhphobal)

Is mar seo a leanas atá staid na mban i gcomparáid le fir:				
	Go leor i bhfad níos fearr	Níos lú go maith	Níl sé níos fearr ná níos measa	Gan freagra
1. Tuarastal	7 %	59 %	27 %	7 %
Fir	7	58	29	6
Mná	7	60	25	8
2. Deiseanna cur chun cinn	8	52	31	9
Fir	8	51	33	8
Mná	7	53	30	10
3. An deis chun obair a fháil	13	46	35	6
Fir	14	45	36	5
Mná	12	47	35	6
4. Slándáil poist	9	43	40	8
Fir	11	39	43	7
Mná	8	46	37	9
5. Dálaí oibre	14	37	41	8
Fir	17	36	41	6
Mná	12	38	41	9
6. Gairmoiliúint	10	26	57	7
Fir	10	28	56	6
Mná	10	25	58	7
7. An fhéidearthacht staidéar a dhéanamh	12	11	72	5
Fir	14	10	72	4
Mná	11	12	72	5

1 Rangaítear na fearainn éagsúla in ord íslitheach minicíochtaí na freagartha 'seachas níos measa'.

Tugann gnóthachtáil aoise agus oideachais roinnt éagsúlachta isteach sna torthaí sin, go háirithe maidir le deiseanna fostaíochta, gairmoiliúint agus deiseanna cur chun cinn. Mar a bheifí ag súil leis, tá mná óga agus, ar bhonn níos ginearálta, mnáin aois oibre i bhfad níos fogaire maidir le deacrachtaí a bhaineann le rochtain ar fhostaíocht agus ar cháilíochtaí san fhostaíocht; Baineann an rud céanna leo siúd atá níos oilte (fir agus mná), i gcomparáid leo siúd nach bhfuil níos lú oideachais orthu. Meastar gobhfuildeiseanna cur chun cinn idirdhealaitheach den chuid is mó ar bhonn gnóthachtála oideachais; Ar an lámh eile, is beag difríocht a thugann aois.

Tábla 18

Céatadán na bhfreagróirí a mheasann go bhfuil staid reatha na mban níos measa ná staid reatha na bhfear de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais

(I dteannta an Chomhphobail)

	Fir			Mná			Leibhéal oideachais		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
1. Tuarastal	61 %	59 %	54 %	63 %	63 %	54 %	56 %	64 %	64 %
2. Deiseanna cur chun cinn	51	55	45	56	55	48	47	58	61
3. An deis chun obair a fháil	49	47	41	57	49	38	40	50	61
4. Slándáil poist	38	41	37	50	49	39	39	47	48
5. Dálaí oibre	34	37	34	40	40	32	34	38	40
6. Gairmoiliúint	33	29	23'	33	26	16	21	31	37
7. An fhéidearthacht staidéar a dhéanamh	14	10	9	15	12	10	10	12	14

Más rud é, mar atá feicthe againn díreach, go bhfuil na difríochtaí idir an dá ghnéas ionadh beag, tá na difríochtaí idir tíortha suntasach.

Is sa Fhrainc agus sa Ghearmáin, agus in Éirinn ina dhiaidh sin, atá an meánchéatadán is airde de fhreagairtí 'nach bhfuil chomh maith céanna' ar na seacht n-earra (52, 46 agus 42 % faoi seach), agus is i Lucsamburg atá an céatadán is ísle (22%).

Ag féachaint ar rangú na dtíortha do na trí réimse is minice a luaitear ar fud an Aontais, tá Éire ar thús cadhnaíochta maidir le dhá cheann acu: deiseanna tuarastail agus cur chun cinn, cé go bhfuil an lodáil sa phost leathdheireanach níos phost deireanach don dá cheann chéanna.

Conas is féidir a mhíniú, sa dá thír sin, Éire agus an Lodáil, áit a leagann an pobal tábhacht mhór ar fhadhb stádas na mban, ar tíortha iad a bhfuil tréithe coiteanna áirithe acu (forbairt eacnamaíoch níos ísle, aschur réasúnta íseal per capita, traidisiún Caitliceach), go bhfuil an dearcadh maidir le hidirdhealú in aghaidh na mban chomh difriúil sin? Ní féidir leis an míniú teacht ach ó na tionchair stairiúla agus chultúrtha a d'fhulaing gach ceann den dá thír seo, fadhb a bhfaighimid níos mó.

Tábla 19

Príomhréimsí idirdhealaithe in aghaidh na mban

(rangaithe de réir céime, i ngach aonad, de réir mhinicíocht na bhfreagraí)¹

An Fhrainc (52 %) 1.Tuarastal (77%) 2.Find obair (77%) 3.Promotion (77%) Coinníollacha oibre (77%) 5.Slándáil fostaíochta (77%) 6.Oiliúint ghairme (77%) 7.Staidéir (77%)	Deutschland (46%) 1. Tuarastal (75%) 2.Promotion (64%) 3. Obair a aimsiú (52%) 4.Slándáil fostaíochta (50%) 5.Coinníollacha oibre (43%) 6.Oiliúint ghairme (30%) 7.Staidéir(12%)	Éire (42%) 1. Tuarastal (78%) 2. Cur chun cinn (67%) 3. Slándáil fostaíochta (48%) 4. Aimsigh obair (45%) 5 Dálaí oibre (24%) 6. Gairmoiliúint (19%) 7. Staidéir (11%)
Danmark (36%) 1.Promotion (53%) 2. Tuarastal (52%) 3.Find obair (38%) Coinníollacha oibre (35%) 5.Slándáil fostaíochta (34%) 6.Oiliúint ghairme(23%) 7.Staidéir(14%)	An Bheilg (34%) 1.Tuarastal(51%) 2.Promotion (44%) 3.Slándáil fostaíochta (40%) 4.Find obair (38%) 5.Coinníollacha oibre (33%)' 6.Oiliúint ghairme(18%) 7.Staidéir(12%)	I t a l i a (32%) 1. Tuarastal (41%) 2. Slándáil fostaíochta (37%) 2. Obair a aimsiú (37%) 4. Dálaí oibre (36%) 5. Cur chun cinn (34%) 6 Gairmoiliúint (25%) 7. Staidéir (11%)
An Ísiltír (31%) 1.Promotion (49%) 2. Tuarastal (45%) 3.Slándáil fostaíochta (36%) 4.Find obair (34%) 5.Coinníollacha oibre(27%) 6.Oiliúint ghairme(17%) 7.Staidéir(10%)	An Ríocht Aontaithe (30%) 1.Promotion49%) 2. Tuarastal (48%) 3.Find obair (38%) 4.Slándáil fostaíochta (34%) 5.Oiliúint ghairme(16%) 6.Coinníollacha oibre(15%) 7.Staidéir(10%)	Lucsamburg (22%) 1. Tuarastal (40%) 2. Slándáil fostaíochta (35%) 3. Cur chun cinn (34%) 4 Dálaí oibre (24%) 5. Aimsigh obair (24%) 6. Gairmoiliúint (20%) 7. Staidéir (12%)

1 Déantar tíortha a rangú de réir mheán na bhfreagraí "drochstaid" ar na seacht n-ábhar; luaitear na meánchéatadáin sin in aice le hainm na tíre.

Tá éagsúlacht inscne, aoise agus gnóthachtála oideachais i ngach tír agus sa Chomhphobal ina iomláine: cuireann mná óga agus daoine oile in iúl níos minice an tuairim go bhfuil staid na mban níos measa ná staid na bhfear maidir leis an bhféidearthacht go n-athosclófaí obair, gairmoiliúint agus deiseanna cur chun cinn. Ní cosúil gur fadhb í an fhéidearthacht staidéar a dhéanamh, beag beann ar aois nó leibhéal oideachais, cé gur minic a bhíonn fir agus mná óga na Fraince criticiúil faoi seo ná a seanóirí. Tá idirdhealú i bpá le brath go forleathan i ngach áit, ach go háirithe ag mná óga na Beilge, na hÍsiltíre agus na Breataine.

Is iad seo a leanas na catagóirí freagróirí a léiríonn, go ginearálta, an cion is airde den tuairim go ndéantar idirdhealú ar mhná:

1. Maidir le tuarastal:

Mná na hÉireann faoi bhun 25 bliain d'aois 86%

Daoine na Fraince faoi bhun 25 bliana d'aois 84%

2 ... Maidir le féidearthachtaí cur chun cinn:

Mná na Gearmáine faoi 25 bliain d'aois 77%

Irls na nAindéas den dá ghnéas a bhfuil ardleibhéal oideachais acu 74%

3. Maidir leis an bhféidearthacht obair a fháil:

Mná na Fraince faoi bhun 25 bliana d'aois 78%

Fir agus mná na Fraince a bhfuil leibhéal ard oideachais acu 74%

III Ardmhianta faoi seach na mban agus na bhfear difríochtaí i ról shóisialta a mhaolú

Dá bhrí sin, is eol d'fhir agus do mhná, den chuid is mó (níos mó ná triúr as gach deichniúr ar an meán sa Chomhphobal ina iomláine), gur lú an seans go n-éireoidh le mná ná le fir ina saol. Aontaíonn fir agus mná, níos mó fós (cúig go seisear as deichniúr), gogcaítear le mná níos lú ná fir maidir le rochtain ar obair, ardú céime san obair agus, thar aon rud eile, luach saothair as obair. Cad iad na mianta atá ag an dá ghnéas maidir le claochlú na sochaí sa réimse seo? An bhfuil an tromlach ag iarraidh go mbeadh níos lú agus níos lú difríochtaí ann? An bhfuil mná a mhaíonn go bhfuil níos lú agus níos lú difríochtaí ceart nó mícheart? Cad iad na híomhánna faoi seach d'fhir agus de mhná i roinnt cásanna tipiciúla den saol laethúil?

1. Cad atá ag teastáil ón tromlach?

'An gcreideann tú gur mian le formhór na mban go mbeadh níos lú agus níos lú difríochtaí idir ról na bhfear agus ról na mban sa tsochaí?'

'An gcreideann tú gur mian le formhór na bhfear go mbeadh níos lú agus níos lú difríochtaí idir ról na bhfear agus ról na mban sa tsochaí?'

Ar fud an Chomhphobail, creideann seachtar as deichniúr fear agus seachtar ban gur mian le tromlach na mbanníos lú agus níos lú difríochtaí a fheiceáil; cuireann mná óga iad féin in iúl beagán níos láidre (81%). Ar an láimh eile, ní cheapann ach triúr fear agus beirt bhan as gach deichniúr go dteastaíonn an rud céanna ó fhormhór na bhfear, gan mórán difríochta de réir aoise. Is é sin le rá, beagán níos mó ná dhá oiread na bhfear agus trí huaire go leith mar a cheapann go leor mná gur mian le mná, seachas fir, difríochtaí a mhaolú. Dá bhrí sin, tá mná níos skeptical ná fir, ach tá an dá ghnéas go leor lucid: is lú i bhfad antionchar a bhíonnag na daoine a bhaineann tairbhe as ar chás atá fabhrach do ghrúpa sochaí ná mar a bhíonn ag na daoine sin ar íospartaigh an ghrúpa iad.

Tábla 20

Ardmhianta ginearálta na mban agus na bhfear difríochtaí inscne, inscne agus oideachais a mhaolú
(I dteannta an Chomhphobail)

Ba mhaith le formhór na mban difríochtaí níos lú agus níos lú a fheiceáil	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	25/54	55+	Iomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
Tá	74 %	76 %	75 %	70 %	73 %	81 %	76 %	63 %	73 %	74 %	71 %
Níl	16	16	16	14	17	12	17	19	15	17	22
Gan freagra	11	8	9	15	10	7	7	18	12	9	7

Ba mhaith le formhór na bhfear difríochtaí níos lú agus níos lú a fheiceáil

Tá	34	38	34	32	21	26	22	17	28	28	26
Níl	52	49	53	51	61	63	62	57	54	59	62
Gan freagra	14	13	13	17	18	11	15	26	18	13	12

Ar leibhéal na tíre, tá scaipeadh m oyennena bhfreagraí beagán mór maidir leis an gceist faoi dhearcathaí na mban: Is dóichí go gcreideann an Iodáil, Éire agus an Fhrainc den dá ghnéas gur mian le formhór na mban níos lú agus níos lú difríochtaí a fheiceáil. Is iad mná na Fraince (84 %) agus go háirithe mná óga na Fraince (90 %) is minice a chuireann an tuairim sin in iúl.

Maidir leis an gceist faoi dhearcadh na bhfear, tagann Éireannaigh agus Lucsamburgaigh den dá ghnéas ar dtús, agus go háirithe fir Éireannacha os cionn 25 bliana d'aois (52%).

Déantar achoimre ar na sonraí sin sa tábla seo a leanas, ónar féidir tuilleadh faisnéise a fháil trí chomparáid a dhéanamh idir dhá cheann agus dhá cheann dena freagraí ar an gceist maidir leis an dearcadh a thugtar do mhná agus maidir leis an dearcadh a thugtar d'fhir: is san Iodáil agus sa Fhrainc, i measc na mban, atá an bhearna is mó idir natuairimí a cuireadh in iúl maidir le dearcathaí faoi seach na bhfear agus na mban, i.e. is ag mná atá an líon is lú seachmaill:

	Iodáilis	Mná na Fraince
Ba mhaith le formhór na mban níos lú agus níos lú difríochtaí a fheiceáil	79 %	84 %
Ba mhaith le formhór na bhfear difríochtaí níos lú agus níos lú a fheiceáil	20 %	25 %
Difríocht	59	59

Tábla 21

Ardmhianta ginearálta na mban agus na bhfear difríochtaí a mhaolú

(Freagraí 'go bhfuil níos lú agus níos lú difríochtaí ann', le pays)

	Ba mhaith le formhór na mban níos lú agus níos lú difríochtaí a fheiceáil			Ba mhaith le formhór na bhfear difríochtaí níos lú agus níos lú a fheiceáil		
	H+F	H	F	H+F	H	F
An Iodáil	80 %	32 %	79 %	24 %	28 %	20 %
Éire	80	50	81	40	51	31
an Fhrainc	79	75	84	33	43	25
An Bheilg/an Bheilg	74	76	73	32	41	25
An Ísiltír	74	76	72	25	32	19
Lucsamburg	66	66	67	37	40	33
An Ísiltír	66	67	64	27	35	20
an Ríocht Aontaithe	64	64	63	26	32	21
Danmark	51	51	53	30	39	23
Comhphobal ¹	73	74	73	28	34	21

1 Meán ualaithe

2. "Feimineachas"

‘Cad atá ceart nó mícheart, darleat, do mhná a mhaíonn go bhfuil níos lú agus níos lú difríochtaí idir ról na bhfear agus na mban sa tsochaí?’

De ghnáth, aontaíonn beagnach seachtar as gach deichniúr ar fud an Chomhphobail le haidhmeanna na mban a mhaíonn go bhfuil níos lú agus níos lú difríochtaí ann.¹ Tá dearcadh na bhfear agus na mban andlúth. Mar is amhlaidh le formhór na gceisteanna roimhe seo, tá mnáníos eolaí ar an bhfadhb ná mná 55 bliana d'aois agus níos sine. Tá ról ag gnóthachtáil oideachais freisin, gopointe níos lú.

¹ Ba cheart a thabhairt faoi deara gur thacaigh an ghluaiseacht go mór le cuspóiríforiomlána na gluaiseachta na difríochtaí idir ról shóisialta na bhfear agus na mban a mhaolú nó deireadh a chur leo. Ní féidir – ós rud é nár iarradh an cheist – an formheas sin a eachtarshuí chuig gníomhaíochtaí sonracha gluaiseachtaí feimineacha den sórt sin agus gluaiseachtaí feimineacha den sórt sin, nó fiú, mar a fheicfear thíos, chuig athruithe an-mhór ar iompar.

Tábla 22

Dearcadh i leith "feimineachais" de réir inscne, inscne agus leibhéal oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	25/54	55+	Iomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
Mná a éilíonn go mbeidh níos lú agus níos lú difríochtaí ann:											
- tá an ceart acu	65 %	69 %	69 %	58 %	67 %	74 %	70 %	56 %	62 %	70 %	76 %
- tá siad mícheart	23	18	22	28	20	15	20	23	23	20	17
Gan freagra	12	13	9	14	13	11	10	21	15	10	7

Tá dáileadh na bhfreagraí ar fud na dtíortha an-chosúil le dáileadh na bhfreagraí ar an gceist maidir le mianta chun difríochtaí ról inscne a mhaolú: Is iad an Fhrainc, an Iodáil agus Éire na tíorthais mó a bhfuil an fhadhb á slógadh iontu, agus is iad an Ísiltír, an Ríocht Aontaithe agus an Danmhairg na trí thír nach cosúil go dtagann an fhadhb chun cinn iontu - nó go mbraitear í - leis an ngéire chéanna. Mar sin féin, i ngach áit, creideann formhór na bhfreagróirí – fir agus mná – go bhfuil sé de cheart ag mná éileamh a dhéanamh go maolófaí na difríochtaí idir ról na bhfear agus na mban (nó go gcuirfí deireadh leo).

Ós rud é nach mbraitheann duine aonair nó grúpa fadhb go suibichtúil, ní chiallaíonn sé sin nach dtagann sí chun cinn go hoibiachtúil. Ach is táscaire maith é gurb é ancomhiomlánú a bhraitear mar sin féin ar an gcaoi a mbraitheann daoine aonair agus grúpaí cásanna maireachtála, lena n-áirítear na díoscúrsaí sóisialta a chuireann síos orthu.

Níl aon amhras ach go méadóidh an uailmhian seo maidir le hathrú níos láidre le himeacht ama. Níl pointí comparáide againn san Eoraip roimhe seo, ach tá pointí comparáide againn sna Stáit Aontaithe, áit ar cuireadh an cheist chéanna i 1971, 1972 agus 1975: "Tá go leor cainte déanta le bliantabeaga anuas faoi athrú ar stádas na mban i sochaí an lae inniu. Ar an iomlán, an bhfuil tú i bhfabhar nó i gcoinne iarrachtaí chun stádas na mban sa tsochaí a neartú agus a athrú?"

Seo na freagraí:

	1971	1972	1975
	%	%	%
I bhfabhar	42	48	59
Cur i gcoinne	41	36	28
Neamhchinnte	17	16	13

Is cosúil, dá bhrí sin, i bhformhór thíortha an Chomhphobail, go bhfuil níos mó tacaíochta fós ag ‘gluaiseacht na mban’ i measc dhaonra na Stát Aontaithe. Difríocht eile is ea go bhfuil fir sna Stáit Aontaithe níos mó i bhfabharna gluaiseachta (63% i bhfabhar agus 24% i gcoinne) ná mná (55 agus 32%).¹

¹ Suirbhé Harris Aibreán 1975. Féach an Tuairim Reatha, Iml. III, 7 Iúil 1975.

Tábla 23

Dearcthaí i leith 'feimineachais' de réir inscne agus inscne

(By pays)¹

Tá mná a éilíonn níos lú agus níos lú difríochtaí ceart

	Fir				Mná			
	lomlán	-25	25/54	55+	lomlán	-25	25/54	55+
an Fhrainc	77 %	75%	80%	74 %	75 %	81 %	80%	59%
an Iodáil	65	75	69	52	73	79	74	64
Éire	65	59	67	64	72	77	75	62
An Bheilg/an Bheilg	69	78	72	55	66	80	68	55
An Ísiltír	63	71	66	56	69	73	72	63
Lucsamburg	60	65	62	52	62	84	64	48
An Ísiltír	65	69	68	57	56	67	56	52
an Ríocht Aontaithe	59	53	63	53	56	67	60	43
Danmark	49	54	54	41	48	56	52	37
Comhphobal ²	65	69	69	58	67	74	70	56

1 Rangáítear tiortha in ord íslitheach de réir chéatadáin na n-amas do gach tír (fir agus mná).

2 Meán ualaithe.

3. Trí situatméar an saol laethúil

“Anois tá roinnt cásanna ann ar féidir teacht orthusa saol laethúil. Ar mhaith leat go pearsanta é a fháil gnáth nó nach bhfuil gnáth:

- A. An dtéannbeanamach gan a fear céile tráthnóna le haghaidhcruinnithe?
- B. Go spreagann bean a fear céile chun poist a athrú toisc go dtairgtear staid níos fearr di i réigiún seachas an réigiún ina gcónaíonn sí?
- C. Go ndéanann tuismitheoirí nach féidir leo íoc as oideachas ach le duine dá leanaí cinneadh i bhfabhar an chailín má dhéanann sínios fearrar scoil ná an buachaill? »

Sa Chomhphobal ina iomláine, measann seachtar as gach deichniúr (fir nó mná, gan aon difríocht shuntasach) gur gnách do bhean dul amach gan a fear céile tráthnóna, agus measann seisear as gach deichniúr gur gnách do thuismitheoirí cinneadh a dhéanamh go leanfaidh an cailín lena hoideachas má éiríonn léi níos fearr ná an buachaill. Ar an taobh eile, ní chreidfeadh ach triúr as gach deichniúr de ghnáth gur mhó gairmréim ghairmiúil na mná ná gairm ghairmiúil an fhir chéile. Maidir leis an rogha cónaithe, tá an fo-jac ente, i mage de na róil faoi seach, rud a chiallaíonn go meastar gairm na mná pósta mar ghairm thánaisteach sa teaghlach (fiú mura bhfuil an tuarastal ‘forlíontach’ diomaibhseach). Tá an mageseo coitianta don dá ghnéas, ach tá sé difriúil de réir tíre, aoise agus leibhéaloideachais.

Glacann ochtar nó naonúr as gach deichniúr in Éirinn (94%), sa Ríocht Aontaithe (85%), sa Danmhairg (82%), sa Fhrainc agus san Ísiltír (76%) leis an mbealach is féidir le bean dul amach san oíche gan a fear céile; níl ach an Iodáil (58%) agus Lucsamburg (57%) go mór as céim. Is san Iodáil, sa Bheilg agus sa Ghearmáin is forleithne a bhaintear amach an aois agus, ar bhonn níos lú, an leibhéal oideachais. Glacann seisear nó seachtar as deichniúr sa Ghearmáin (68 %), sa Fhrainc (67%), san Iodáil agus sa Danmhairg (63%) leis an bhfíoras go gcinneann tuismitheoirí i bhfabhar an chailín seachas an bhuachaill mar is gnách; ach ní raibh ach ceathrar as gach deichniúr i Lucsamburg (38%). Tá roinnt difríochtaí ann de réir aois na mban sa Bheilg agus san Ísiltír, agus de réir leibhéil an oideachais sa Bheilg agus sa Ríocht Aontaithe.

Ar deireadh, ní mheasann ach beirt nó triúr as deichniúr gur gnáthrud é go spreagann bean a fear céile chun poist a athrú, ach amháin sa Fhrainc (35%) agus san Iodáil (48%).

Is féidir brí na bhfreagraí sin a cheistiú i ngach ceann de na tíortha. Tagann Éire ar an gcéad dul síos agus an Iodáil ar an dara dul síos le haghaidh na míre ‘ag dul amach um thráthnóna gan a fear céile’; Tá an Iodáil sa chéad áit agus í Éire an tír dheireanach don mhír ‘athrú post má fhaigheann mná post níos fearr’.

Ní féidir a mhaíomh go bhfuil na hIodálaigh níos báúlale fadhbannana himirce, toisc go bhfuil an taithí sin ag na hÉireannaigh freisin.

Ar cheart dúinn amhras a bheith againn ar fhírinne freagraí áirithe? Níl aon rud san imscrúdú iomlán seo chun tacú leis an gcás. Agus cé nach bhfreagraíonn beagnach 30% de na freagróirí an cheist i roinnt tíortha (an Danmhairg, Lucsamburg), freagraíonn muintir na hIodáile agus muintir na hÉireanngo fonnmhar, ach ar bhealaí éagsúla.¹

¹ Is minic a bhíonn sé deacair freagraí a bhaineann le dearcadh a léirmhíniú i bhfianaise staid hipitéiseach. Is féidir le cuid acu freagairt tríd an staid a shamhlú i ndáiríre, agus is féidir le daoine eile coinsiasa mhaith a thabhairt dóibh féin agus breathnú go maith trí fhreagra normatach a chur in iúl, gan mothú a bheith i gceist.

Eorabharaiméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

Tabhair faoi deara, ag an gcéim seo den anailís, gur cosúil, go ginearálta, go bhfuil muintir na hÉireann níos oscailte d'athrú sóisialta, a bhfuil forbairt stádas na mban ina gné thábhachtach de, ná mar a bheifí ag súil leis.

Tábla 24

Fir agus mná aghaidh a thabhairt ar thrí chás den saol laethúil ag brath ar ghnéas
(I dteannta an Chomhphobail)

	Meastar mar seo a leanas:		gan freagra
	gnáth	ní gnáthrud é	
... go dtéann bean amach gan fear céile tráthnóna chun freastal ar chruinniú	71%	24%	5,00 %
Fir	70	25	5
Mná	72	23	5
... go ndéanann tuismitheoirí nach féidir leo íoc as oideachas ach le duine dá leanaí cinneadh i bhfabhar an chailín má tá sí níos fearr ar scoil ná an buachaill	61	29	10
Fir	61	29	10
Mná	61	28	11
... go spreagann bean a fear céile chun poist a athrú toisc go dtairgtear staid níos fearr di i réigiún seachas an réigiún ina bhfuil cónaí orthu	31	55	14
Fir	32	55	13
Mná	30	55	15

Tábla 25

Bíonn ar fhir agus ar mhná aghaidh a thabhairt ar thrí ghnéden saol laethúil a mheastar a bheith gnáth ag brath ar inscne, ar inscne agus ar ghnóthachtáil oideachais¹

(By pays)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	iomlán	-25	25/54	55+	iomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
'go dtéann bean amach gan a fear céile sa tráthnóna'											
Éire	93%	93%	94 %'	94%	96%	98%	95%	93%	92%	96%	96%
RíochtÍtied	85	84	89	78	84	81	89	79	90	90	81
Danmark	80	87	82	72	85	94	89	73	78	87	90
an Fhrainc	76	83	78	69	76	70	83	59	67	77	88
An Ísiltír	75	75	80	66	76	88	81	62	69	84	86
An Ísiltír	59	62	64	51	65	75	73	46	57	66	77
An Bheilg/an Bheilg	64	78	69	49	59	83	63	40	47	67	86
An Iodáil	57	79	60	38	60	77	63	37	49	66	81
Lucsamburg	60	73	62	50	53	72	51	48	53	69	47
Comhphobal ²	70	79	73	59	72	78	77	57	64	76	84
go gcinneadh tuismitheoirí i bhfabhar an cailín											
An Ísiltír	67%	81 %	68%	63%	68%	69 %	74%	58%	65%.	69%	77 %
an Fhrainc	67	67	65	71	66	60	68	68	63	68	71
An Iodáil	64	63	68	58	65	72	63	61	62	68	69
Danmark	59	55	62	57	67	62	73	58	60	66	68
Éire	56	47	57	60	54	55	55	51	54	54	59
RíochtÍtied	50	56	49	49	53	48	66	44	49	53	66
An Ísiltír	50	46	52	48	48	59	49	39	46	52	55
An Bheilg/an Bheilg	51	54	53	44	46	57	47	36	39	51	62
Lucsamburg	36	54	32	34	40	40	44	33	43	44	26
Comhphobal	61	64	62	59	61	62	65	54	58	63	70
	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	iomlán	-25	25/54	55+	iomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
'go spreagann bean a fear céile chun poist a athrú'											
An Iodáil	48%	56%	51%.	40%	50%	57%	51%	38%	47%	53%.	53%,
An Ísiltír	32	44	33	26	38	45	42	27	33	34	-48
an Fhrainc	35	42	35	29	31	29	34	23	30	33	38
An Bheilg/an Bheilg	27	40	24	22	21	30	23	13	20	23	36
Danmark	24	36	25	16	21	35	23	12	19	26	35
An Ísiltír	15	29	21	19	14	20	14	12	15	19	29
Lucsamburg	21	15	17	25	14	.	16	19	18	14	16
RíochtÍtied	19	24	17	20	13	24	13	7	14	19	24
Éire	17	16	14	16	10	14	10	6	10	14	15

1 Déantar tíortha a rangú, i gcás gach míre, in ord íslitheach na gcéatadán de 'ghnáthfhreagairtí'.

2 Meán ualaithe

Eorabharaméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

Comhphobal	32	41	32	28	30	38	33	21	29	30	41
------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

IV Dearcthaí cómhalartacha faoi seach na mban agus na bhfear i leith na hoibre gairmiúla

Mar a luadh thuas, ceann de na príomhchúiseanna gur lú an seans go n-éireoidh le mná ná le fir ina saol is ea, díreach tar éis oibleagáidí teaghlaigh agus dhearcadh na bhfear, nósanna i saol na hoibre. Ar an taobh eile, fuarthas amach go mbíonn idirdhealú in aghaidh na mban le brath go forleathan ag fir agus ag mná araon i réimsí a bhaineann leis an saol oibre: tuarastal, ardú céime, rochtain ar fhostaíocht, slándáil poist, etc.

Cuireadh roinnt ceisteanna sa suirbhé seo chun dearcadh na mban agus na bhfear i leith na hoibre gairmiúla a dhoimhniú ag an am céanna, chomh maith leis na dearcthaí a chuireann fir i leith na mban, agus a mhalairt, i ndáil leis sin.

Seo a leanas seicheamh na gceisteanna:

Thar aon ní eile

An bhfuil tú ag obair go lánaimseartha (30 uair sa tseachtain ar a laghad) nó go páirtaimseartha (8 go 29 uair sa tseachtain)? Murabhfuil, an bhfuil tú dífhostaithe nó ar scor?

- Si TÁ: 'Ar an iomlán, an bhfuil tú sástanó nach bhfuil tú sásta le do chuid oibre? An féidir leata insint dom ar an scála seo cémhéad atá tú atisfait(e) nó nach bhfuil sítisfait(e)?'

- "An bhfuil dochéile i bhfostaíocht lánaimseartha íoctha (...)?"

- más TÁ: I do thuairim, an bhfuil do chéile sásta nó nach bhfuil sé/sí sásta lena c(h)uid oibre ...? ¹

¹ Tá na ceisteanna a chuirtear ar fhir agus ar mhná faoi seach siméadrach go docht, ach amháin – i gcás suirbhé a dhíríonn go príomha ar stádas na mban – nár measadh gur ghá roghanna na bhfear dá gcuid oibre féin ná roghanna na mban d'obair a gcéile a fhiosrú.

Chuig FIR

‘Dá mbeadh rogha agat, cad ab fhearr leat: an bhfuil do bhean chéile ag gabháil do ghníomhaíocht ghairmiúil nó nach bhfuil?’

‘Agus do bhean chéile, cad ab fhearr léi do thuairim dá mbeadh an rogha aici: an bhfuil gníomhaíocht ghairmiúil agat nó nach bhfuil gníomhaíocht ghairmiúil agat?’

Chuig na Mná

Dá mbeadh rogha agat, cad ab fhearr leat: an bhfuil gníomhaíocht ghairmiúil agat nó nach bhfuil?’

‘I do thuairim, cad ab fhearr le d’fhear céile: An bhfuil gníomhaíocht ghairmiúil agat nó nach bhfuil?’

1. Fostaíocht agus neamhfhostaíocht

Sula ndéantar mionscrúdú ar dhearcthaí i leith na hoibre, níl sé gan spéis roinnt faisnéise a chur i láthair maidir le fostaíocht na bhfear agus na mban ar fud an Chomhphobail mí na Bealtaine 1975.¹

San Aontas ina iomláine, tá seachtar as gach deichniúr fear (70%) agus ceathrar as gach deichniúr ban (38%) fostaithe i bhfostaíocht íoctha: in-am (66 agus 26%) nó páirtaimseartha (4 agus 12%). Is é sin le rá, as 100 duine a ‘oibríonn’, i gciall choiteann an fhocail, tá 63 fhear agus 37 mbean ann.

¹ Is faisnéis tháscach í an fhaisnéis sin, agus an líon foirne a ndearnadh suirbhé orthu i ngach tír á chur san áireamh; ní féidir iad a chur in ionad na staitisticí a d’fhoilsigh an Coimisiún Eorpach ar bhealach ar bith, go háirithe ina ‘Neamhchosaint ar éabhlóid na staide sóisialta sa Chomhphobal in 1974’. An Bhruiséil - Lucsamburg, Márta 1975.

Tábla 26

Fostaíocht agus neamhfhostaíocht sa daonra ina iomláine de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais (I dteannta an Chomhphobail)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	25/54	55+	Iomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadail sa dlí	Ard
Gníomhaíocht lánaimseartha	66	54	90	33	26	38	31	9	42	54	44
Obair pháirtaimseartha	4	2	4	4	12	9	15	8	9	7	8
Dífhostaithe	3	7	2	2	5	8	5	1	3	5	3
Ar scor	18	-	1	55	15		2	51	22	11	7
Gan aon fhostaíocht shochrach	8	35	2	5	40	43	45	30	23	22	37
Gan freagra	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1
Iomlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Níos suimiúla fós, tá na sonraí maidir le struchtúr an lucht saothair, lena n-áirítear daoine dífhostaithe:

1° Is ionann lucht saothair na mban (daoine dífhostaithe san áireamh) agus thart ar 39% den lucht saothair iomlán.

Ós rud é go bhfuil 48% d'fhir agus 52% de mhná sa sampla iomlán, is ionann fostaíocht na bhfear agus 73% den daonra fireann agus is ionann fostaíocht na mban agus 43% den daonra baineann, is é an ráta fostaíochta do mhná dá bhrí sin:

$$\frac{52 \times 43}{100}$$

$$\frac{52 \times 43}{100} + \frac{48 \times 73}{100}$$

Tá an toradh sin beagán níos airde ná an toradh a fuair Oifig Staidrimh na gComhphobal in earrach 1973 don daonra atá 14 bliana d'aois agus os a chionn (34%). Féach 'Suirbhé samplach ar an bhfórsa saothair' Eurostat 1/1975, lch. 654

2° Tá an ráta dífhostaíochta níos airde i measc na mban "gníomhach" (11%) ná i measc na bhfear atá ag obair (4 %), agus tá sé níos airde i measc na mban óg (15%) ná i measc na bhfear óg (11%). As céad duine óg (15-25 bliana d'aois) nach bhfuil 'gan fostaíocht íoctha' acu, tá 13 dhuine dífhostaithe dá bhrí sin, lena n-áirítear 8 mbean agus 5 fhear.

3 ° Gníomhaíocht bhaineann den chuid is mó is ea obair pháirtaimseartha (tá triúr as gach ceathrar ban ag obair go páirtaimseartha) agus gníomhaíocht a chleachtann mná níos minice in aoisghrúpa níos airde.

Tábla 27

Gníomhaíocht agus dífhostaíocht sa lucht saothair¹ de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	iomlán	-25	25/54	55+	iomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Gníomhaíocht lánaimseartha	91	85	94	84	61	69	61	50	78	82	81
Obair pháirtaimseartha	5	4	4	11	28	16	29	44	16	10	14
Dífhostaithe	4	11	2	5	11	15	10	6	6	8	5
iomlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
% den daonra iomlán	73 %	63 %	96 %	39 %	43 %	55 %	51 %	18 %	54 %	66 %	55 %

1 Folaíonn an lucht saothair daoine atá ag gabháil d'fhostaíocht shochrach nó atá dífhostaithe.

2. Sástacht le do chuid oibre féin

Ar fud an Chomhphobail, tá beagán os cionn leath díobh siúd a ndearnadh suirbhé orthu an-sásta lena gcuid oibre, tá 46% an-sásta lena gcuid oibre, tá 6% an-sásta agus tá 47% measartha sásta.¹ Tá mná beagán níos lú sásta lena gcuid oibre ná fir (scór meán 6.75 vs 7.03).

Is beag difríocht a thugann aois isteach i measc na bhfear, ach is lú antionchar a bhíonn ag a gcuid oibre ar mhná aosta (15-24 bliana) ná mar a bhíonn ag mná aosta.

Ismóseans go mbeidh daoine den dá ghnéas a bhfuil meánleibhéal nó ardleibhéal oideachais acu ná iad siúd a bhfuil níos lú oideachais acu;

Is cosúil nach bhfuil tionchar suntasach ag méid ancheirtleáin chónaithe ar shásamh poist; tá claonadh beag ann, áfach, i dtreo sásamh fostaíochta níos mó i mbailte agus i gcathracha.

Taispeánann anailís de réir catagóirí sochghairmiúil, go ginearálta, go bhfuil bainisteoirí sinsearach agus baill de na gairmeacha liobrálacha i bhfad níos sásta ná na catagóirí eile d'adonra, agus go bhfuil feirmeoirí níos lú sásta ná oibrithe.

Ar an taobh eile, is beag an bhaint atá ag méidna bunaíochta ina n-oibríonn ceann amháin le sásamh, ach amháin i mbunaíochtaí beaga (níos lú ná 50 fostaí), is é sin le rá, i mais na ngabháltas talmhaíochta, tráchtála agus ceardaíochta, tá an sásamh níos ísle ná mar atá i mbunaíochtaí meánmhéide agus fiú i mbunaíochtaí móra.

¹ Bhí ar fhreagróirí a leibhéal sástachta a thuairisciú ar scála 0 go 10. Chun na torthaí a chur i láthair, rinneadh na freagraí a ghrúpáil i trí chatagóir: Sástacht ard do scóir ó 10 go 8, meán-sásamh ó 7 go 3, sástacht íseal ó 2 go 0.

Tábla 28

Sástacht ledo chuid oibre féin de réir inscne, inscne, leibhéal oideachais agus cineál gnáthóige
(An Comhphobal ina iomláine: daoine atá ag gabháil do ghníomhaíochtshochrach¹)

		Láidir (scóir 8 go 10)	Meán (scóir 3 go 7)	Íseal (scóir 0 go 2)	Meánscór ²
Le chéile		46%	47 %	6 %	6,93
Fir		49	45	5	7,03
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	46	44	8	6,6
	25 go 54 bliana	50	44	4	7,11
	55 bliana agus níos sine	46	47	7	6,97
Mná		42	50	7	6,75
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	39	53	8	6,48
	25 go 54 bliana	43	49	7	6,77
	55 bliana agus níos sine	45	48	5	7,16
Leibhéal oideachais:					
	- íseal	43	51	5	6,83
	- meán	50	42	6	7,08
	- ard	50	43	7	6,95
Tithíocht:					
	- sráidbhaile	48	46	5	7,08
	- baile beag	47	45	7	6,86
	- cathair mhór	43	50	6	6,82

1 Ní áirítear céatadáin na neamhfhreagraí (0.6% do gach duine lena mbaineann, i.e. i bhfostaíocht shochrach).

2 Meán ualaithe na gcéatadán a chomhfhreagraíonn do gach scór: 10. 9, 8....0. Is é an pointe lárnach ná scór 5.

Tábla 29

Sástacht le do chuid oibre féin de réir ghairm an agalláí

(I dteannta an Chomhphobail; daoine atá ag gabháil do ghníomhaíocht shochrach)

	Láidir (scóir 8 go 10)	Meán (scóir 3 go 7)	Íseal (scóir 0 go 2)	Meánscór
Le chéile	46%	47%	6%	6,93
Bainisteoirí sinsearacha	65	32	2	7,86
Gairmeacha liobrálacha	67	27	4	7,55
Fostaithe, meánbhainisteoirí, státseirbhísigh	49	44	6	7,06
Trádálaithe, ceardaithe (patrúin)	45	49	6	6,94
Oibrithe	42	50	7	6,66
Feirmeoirí, Boss iascaireachta	42	52	4	5,66

Sástacht le hobair an duine féin de réir mhéid na bunaíochta ina n-oibríonn an freagróir
(I dteannta an Chomhphobail; daoine atá ag gabháil do ghníomhaíocht shochrach)

	Láidir (scóir 8 go 10)	Meán (scóir 3 go 7)	Íseal (scóir 0 go 2)	Meánscore
Le chéile	46%	47%	6%	6,93
Níos lú ná 5 fhostaí	43	49	7	5,14
5 go 50 fostaí	46	48	5	7,01
idir 51 agus 500 fostaí	51	44	4	7,11
Níos mó ná 500 fostaí	52	41	7	6,98

Mar atá feicthe againn, tá tionchar lag ag na hathróa a chomhfhreagraíonn do staid phearsanta an fhreagróra (inscne, aois, leibhéal oideachais, tithíocht), cé is moite de ghníomhaíocht ghairmiúil, ar shástacht a chuid oibre féin. Is é 2.20 an difríocht idir meánscore shástachta na mbainisteoirí sinsearacha agus na bhfeirmeoirí sa Chomhphobal ina iomláine.

A mhalairt ar fad, tugann ballraíocht náisiúnta a lán éagsúlachtaisteach. Tá sé amhail is go mbraitheann mothú sástachta, lena n-áirítear sásamh a shaothair féin, den chuid is mó ar an aeráid shoch-chultúrtha ina gcónaíonn duine.

Ag féachaint ar na torthaí de réir tíre, feicimid go bhfuil beagnach an oiread difríochta idir meánleibhéil sástachta na nDanmharagach agus na nIodálach agus atá idir leibhéil na mbainisteoirí sinsearacha agus na bhfeirmeoirí. Leis an spás atá ann, ar an leibhéal náisiúnta, agus freisin, mar a léiríodh cheana in oibreacha eile, ar an leibhéal réigiúnach, cinntear go láidir an bealach ina mbraitear cásanna oibiachtúla.¹

Meánscore antanúcháin saothair

(De réir tíre; daoine i bhfostaíocht shochrach)

1. Danmark	8,34
2. Éire	8,16
3. An Bheilg/an Bheilg	7,94
4. Lucsamburg	7,82
5. An Ísiltír	7,62
6. an Ríocht Aontaithe	7,18
7. An Ísiltír	6,93
Meán an Chomhphobail	6,93
8. an Fhrainc	6,62
9. An Iodáil	6,34

Mar is léir, tá tíortha 'beag' uile an Chomhphobail ag an mbarr, agus ina dhiaidh sin tá an Ríocht Aontaithe agus an Ghearmáin, agus tá an Fhrainc agus an Iodáil ag an mbun.

¹ Féach 'Sástacht agus míshástacht le dálaí maireachtála i mBallstáit an Chomhphobail Eorpaigh'. Coimisiún na gComhphobal Eorpach, Meitheamh 1974, lgh. 65-66.

Ní athróg shuntasach é gnéas, mar atá tel; ach amháin sa Ghearmáin, áit a bhfuil mná i bhfad níos lú sásta lena gcuid oibre ná fir.

Ar an láimh eile, déanann sé idirdhealú réasúnta beag, agus tá léirmhíniú na ndifríochtaí dficile. Maidir le fir, is féidir a fheiceáil nach bhfuil daoine scothaosta i bhfad níos lú sásta lena gcuid oibre sa Danmhairg agus sa Ríocht Aontaithe, agus go méadaíonn sástacht sa Fhrainc le haois. Maidir le mná, is léir go bhfuil aois in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe; Is iad na mná níos sine an chuid is mó sásta lena gcuid oibre.

Níl an leibhéaloideachais in iscrimii bhfad níos airde sa Ríocht Aontaithe ná sa Bheilg: Dá airde an leibhéal, is ea is airde an sásamh poist.

Tábla 31

Céatadán na ndaoine i bhfostaíocht shochrach a léiríonn leibhéal ard maolaithe ina gcuid oibre de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais

(De réir pás)¹

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	lomlán	-25	25/54	55+	lomlán	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
Danmark	71%	79 %	73%	61%	69%	61%	72%	53%	65%	77%	73
Éire	69	60	73	68	69	70	61	88	66	72	75
An Bheilg/an Bheilg	68	69	66	74	69	60	73	67	64	57	79
Lucsamburg	57	pm	pm	pm	62	pm	pm	pm	pm	pm	pm
An Ísiltír	58	56	58	61	60	59	61	57	55	61	64
an Ríocht Aontaithe	54	55	58	41	50	42	52	57	49	58	66
An Ísiltír	52	45	52	54	36	32	37	38	41	48	49
an Fhrainc	43	36	43	50	39	32	41	37	41	40	46
an Iodáil	36	31	39	28	32	36	30	37	33	40	36
Comhphobal ²	49	46	50	46	42	39	43	45	43	50	50

1 Rangáítear tiortha in ord íslitheach de réir a meánscore sástachta.

2 Meán ualaithe.

3. Sástacht a chuirtear i leith an chéile maidir leis an obair a dhéanann sé nó sí

Isfir den chuid is mó iad na daoine a bhfuil baint acu leis an gceist seo. Go deimhin, tá sé dírithe ar dhaoine a bhfuil céile acu atá ag gabháil do ghníomhaíocht ghairmiúil, agus tá sé le feiceáil thuas nach bhfuil slí bheatha den sórt sin ach ag ceathrar as gach deichniúr ban, i gcomparáid le seachtar as gach deichniúr fear.

Ar fud an Chomhphobail, tá 68% de mhná agus 32% d'fhir sa daonra sin.

Is é an chéad chinneadh, agus an sásamh á chur i gcomparáid le saothar an duine féin agus an sásamh a mheasann duine a bheith ag céile an duine maidir le sié n an duine, go bhfuil an dá abairt an-ghar dá chéile.

Is féidir dhá mhíniú a thabhairt air seo, agus treisíonn ceann acu an ceann eile. Is é an chéad cheann ná go nglacann na céilí an mothú sástachta a chuireann duine acu in iúl nó go gcuireann siad a mothú féin ar an duine eile. Is é an dara ceann, mar a mhol muid, go bhfuil an mothú sástachta bunaithe ar shaintréithe síceasóisialta an chomhshaoil ina gcónaíonn duine mar atá ag coinníollacha oibiachtúla na hoibre a dhéantar.

Mar sin féin, ní bheadh sé ciallmhar an iomarca béime a leagan ar na torthaí seo. Is meánscóir iad seodo gach catagóir, a thugann faisnéis ghinearálta dúinn ar dhearcadh na bhfear agus namban, ach nach ligeann dúinn comparáid a dhéanamh, ag leibhéal gach lánúin, idir na dearcaí faoi seach agus cómhálartacha.¹

¹ Cuireann an modh samplála a úsáidtear i suirbhéanna samplacha cosc ar bhaill den teaghlach céanna a chur faoi agallamh. Bheadh sé indéanta go teicniúil, ar ndóigh, fir agus mná a chur faoi agallamh, ach bheadh sampla i bhfad níos mó ag teastáil ón suirbhé i ngach tír, ionas nach mbeadh na torthaí foriomlána claonta agus go gceadófaí comparáidí ag leibhéal gach lánúin.

Tábla 32

An sásamh a chuirtear i leith an chéile maidir leis an obair a dhéanann sé nó sí i gcomparáid leis an sásamh a chuireann an céile in iúl

(Meánscoir. An Comhphobal ina iomláine: daoine atá ag gabháil do ghníomhaíocht shochrach)

		Meabhrúchán: Freagraí ó mhná den aois chéanna		Tuarascáil
Sástacht a thugann fir do mhná		6,87	6,75	1,02
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	6,88	6,48	1,06
	25 go 54 bliana	6,89	6,77	1,02
	55 bliana agus níos sine	6,71	7,16	0,94
		Meabhrúchán: Freagraí ó fhir den aois chéanna		
Sástacht a thugann fir do mhná		6,98	7,03	0,99
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	6,82	6,6	1,03
	25 go 54 bliana	6,98	7,11	0,98
	55 bliana agus níos sine	7,27	6,97	1,04
Le chéile		6,95	6,93	1

4. Gníomhaíocht ghairme na mban

An gá do mhná a bheithfostaithe? Tá sé sin ar cheann de na ceisteanna a bhfuil ‘feiminigh’ agus ‘frithfheiminigh’ ag teacht salach orthu. I gcás roinnt daoine, ní féidir le mná neamhspleáchas a bhaint amach ach amháin trí ghníomhaíocht ghairmiúil a shaothrú; I gcás daoine eile, tá áit thraidisiúnta na mná sa bhaile. Ligeann na freagraí ar na ceisteanna a chuirtear sa suirbhé seo dúinn faisnéis thábhachtach a bhailiú agus achur i gcomparáid maidir leis an méid a cheapann fir faoi obair ghairmiúil na mban, cad a cheapann mná faoi obair ghairmiúil na mban, cad a cheapann fir is fearr lena mná céile agus cad a cheapann mná is fearr lena bhfear céile. Is é sin le rá, rinneamar iarrachtan caidreamh idir féiníomhá agus íomhá daoine eile a dhéanamh níos éasca ag an am céanna maidir le hobair na mban.

Tosaímid ar an gcluiche scátháin comhthreomhar seo trí chomparáid a dhéanamh idir na rudaí a cheapann fir agus mná faoi obair na mban;

Ar an iomlán, b’fhearr le 60% de na mná a ndearnadh suirbhé orthu, dá mbeadh rogha acu, gníomhaíocht ghairmiúil a bheith acu, agus ní b’fhearr ach le 35% d’fhir go mbeadh gníomhaíocht den sórt sin ag a mbean chéile. Dá bhrí sin, táardmheas ag mná ar obair ghairmiúil na mban agus déanann fir díluacháil uirthi.

Bíonn tionchar láidir agaois agus, go pointe níos lú, ag leibhéal an oideachais ar an difríocht idir roghanna an dá ghnéas. I measc na mban óg agus fiú i meascna mban idir 25 agus 55 bliana d’aois, roghnaíonn seachtar as gach deichniúrobair ghairmiúil; I measc fir óga (15-24 bliana d’aois), déanann formhór na ndaoine a thacaíonn le hobair ghairmiúil na mban amhlaidh.

Tábla 33

Roghanna na bhFear agus na mBan d'Obair na mBan

(I dteannta an Chomhphobail)

	Roghanna na bhFear			Roghanna na mBan		
	Go bhfuil gníomhaíocht ghairmiúil ag a bhean chéile	Nach bhfuil gníomhaíocht ghairmiúil ag a bhean chéile	Gan freagra	Gníomhaíocht ghairmiúil a bheith agat	Gan gníomhaíocht ghairmiúil	Gan freagra
Le chéile	35%	46%	19%	60%	27%	13%
Aois						
15-24 bliana	44	26	30	73	14	13
25-54 bliana	38	46	16	67	26	7
55+	24	59	17	41	36	23
Leibhéal oideachais						
- íseal	32	51	17	57	29	14
- meán	34	49	17	62	27	11
- ard	43	32	25	73	15	12
Gairm cheann an teaghlaigh						
- neamhspleách	36	48	16	63	27	10
- fostaí	38	45	17	67	24	9
- neamhghníomhach	27	50	23	45	33	22
Áitritheoir:						
- sráidbhaile	35	47	18	59	26	15
- baile beag	35	48	17	63	26	11
- cathair mhór	34	45	21	61	28	11

I ngach tír, is dóichí go dtacóidh mná ná fir le hobair ghairmiúil na mban, ach tá an difríocht idir freagraí an dá ghnéas láidir san Iodáil agus sa Ghearmáin.

Tá tionchar na haoise beagnach i ngach áit – seachas sa Danmhairg – sa treo céanna agus níos láidre i measc na mban ná i measc na bhfear. Agus comparáid á déanamh idir dearcthaí an dá ghnéas, de réir aoisghrúpa, i ngach tír, is féidir a fheiceáil go bhfuil na difríochtaí is airde idir fir agus mná do dhaoine Éireannacha idir 15-24 bliana d'aois, d'Iodálaigh idir 15-24 bliana d'aois agus do Ghearmánaigh idir 25-54 bliana d'aois.

Tábla 34

Roghanna na bhFear agus na mBan d'Obair na mBan

(De réir pás)¹

		Fir ar fearr leo a mná céile a bheith ag obair	Mná ar fearr leo a bheith ag obair	An Difríocht idir Freagraí na mBan agus na bhFear
An Iodáil		42 %	76 %	34 %
	15-24 bliana	46	84	38
	25-54 bliana	48	81	33
	55 bliana agus níos sine	32	57	25
An Ísiltír		26	56	30
	15-24 bliana	42	56	30
	25-54 bliana	27	65	38
	55 bliana agus níos sine	18	35	17
Éire		36	63	27
	15-24 bliana	38	80	42
	25-54 bliana	42	63	21
	55 bliana agus níos sine	26	48	22
an Fhrainc		43	66	23
	15-24 bliana	55	72	17
	25-54 bliana	45	67	22
	55 bliana agus níos sine	32	58	26
an Ríocht Aontaithe		32	54	22
	15-24 bliana	35	69	34
	25-54 bliana	40	62	22
	55 bliana agus níos sine	17	34	17
An Bheilg/an Bheilg		34	52	18
	15-24 bliana	52	75	23
	25-54 bliana	34	54	20
	55 bliana agus níos sine	20	37	17
An Ísiltír		25	41	24
	15-24 bliana	35	63	28
	25-54 bliana	31	46	15
	55 bliana agus níos sine	14	22	8
Danmark		28	40	12
	15-24 bliana	19	50	11
	25-54 bliana	37	57	20
	55 bliana agus níos sine	20	17	-3
Lucsamburg		28	32	4

1 Déantar tíortha arangú in ord íslitheach na difríochta idir céatadáin na bhfreagraí ón dá ghnéas.

Eorabharaiméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

15-24 bliana	35	40	5
25-54 bliana	31	36	5
55 bliana agus níos sine	18	22	4

Lig dúinn dul anois ar na roghanna a thugann fir dá mná céile agus dá mná dá bhfear céile maidir le cleachtadh gairme íoctha ag mná.

Níl ciall leis an anailís seo ach amháin máchuirtear staid ghairmiúil an fhir nó na mná a cuireadh faoi agallamh san áireamh— an bhfuil sé nó sí ‘gníomhach’? An bhfuil sé nó sí ‘gníomhach’? - agus sin an céile¹.

Dá bhrí sin, is féidir idirdhealú a dhéanamh idir dhá dheighleog déag den daonra:

1. Fir ghníomhacha a bhfuil mná céile gníomhacha acu	1030
2. Fir ghníomhacha a bhfuil mná céile neamhghníomhacha acu	1440
3. Fir ghníomhacha gan mná céile	690
4. Fir neamhghníomhacha le mná céile gníomhacha	80
5. Fir neamhghníomhacha a bhfuil mná céile neamhghníomhacha acu	740
6. Fir neamhghníomhacha gan mná céile	490
7. Mná gníomhacha a bhfuil céilí gníomhacha acu	1000
8. Mná gníomhacha a bhfuil céilí neamhghníomhacha acu	100
9. Mná atá ag obair gan chéilí	750
10. Mná neamhghníomhacha a bhfuil céilí gníomhacha acu	1420
11. Mná neamhghníomhacha a bhfuil céilí neamhghníomhacha acu	480
12. Mná neamhghníomhacha gan chéilí	1070

Is é an chéad chinneadh gur mian le tromlach mór na mban – bídís pósta nó neamhphósta – a bheith ag obair:

80% de mhná i dteaghlach ina n-oibríonn an dá chéile;

- 75% de mhná atá ag obair ina gcónaí ina n-aonar;

- 56 % de mhná a bhfuil a gcéile gníomhach ach nach n-oibríonn iad féin;

50% de na mná atá ina gcónaí ina n-aonar agus nach bhfuil ag obair.²

Ar an láimh eile, tá mná i gcónaí níos sásta a bheith ag obair ná mar a shamhlú fir.

i dteaghlaigh ina n-oibríonn an dá chéile, cé gur fearr le 80 % de mhná a bheith ag obair, ní cheapann ach 63 % d’fhir gur fearr lena mbean chéile a bheith ag obair;

1 Ba cheart an téarma ‘gníomhach’ nó ‘gníomhach’ a thuiscint mar théarma atá ag gabháil d’fhostaíocht shochrach (gan daoine dífhostaithe a áireamh). Tá le “obair” anseo an bhrí chéanna atá leis mar “gníomhach” nó “gníomhach”.

2 I gcatagóir na mban neamhghníomhach a bhfuil a bhfear céile neamhghníomhach, titeann an cion go 37%: Tá an chuid is mó de na tithe seo comhdhéanta de dhaoine scothaosta.

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

- i dteaghlaigh nach n-oibríonn ach fir iontu, b'fhearr le 56% de mhná a bheith ag obair, agus ní thugann ach 45% d'fhir an rogha sin dóibh.

Ar an tríú dul síos, measann fir, ar aon chuma, níos minice gur fearr le mná (nó gur fearrleo) oibriú ná mar is mian leo dóibh féin, ach déanann siad beag is fiú de thábhacht an laghdaithe seo:

- i dteaghlaigh ina n-oibríonn an dá chéile, measann 63% d'fhir gur fearr lena mbean chéile a bheith ag obair, ach ní fearr ach le 51% di a bheith ag obair; déanann siad gannmheastachán ar an neamhréireacht, ós rud é go bhfuil 80% de mhná ag iarraidh a bheith ag obair agus go gceapann 62% go bhfuil a gcéile ag iarraidh a bheith ag obair dóibh.

- i dteaghlaigh nach n-oibríonn ach fir, ceapann 45% d'fhir gur mhaith lena mbean chéile a bheith ag obair, b'fhearrle 27% di a bheith ag obair, agus ba mhaith le 56% de mhná a bheith ag obair agus ní chreideann ach 28% go n-aontaíonn a bhfear céile.

Ar deireadh, i gcásanna ina bhfostaítear fir agus mná araon, déanann mná gannmheastachán ar mhian na bhfear iad a fheiceáil ag fanacht sa bhaile:

Creideann 27% de mhná gur mhaith lena bhfear céile gana mná céile a bheith ag obair, agus i ndáiríre b'fhearr le 40% dá bhfear céile fanacht sa bhaile.

Déantar achoimre ar an anailís fhada seo sa tábla seo a leanas. Is féidir teacht ar an gconclúid go ndeimhnítear seasaimh agus toimhdí na ngluaiseachtaí feimineacha ar an bpointe seo: is mian le formhór mór na mban atá ag obair a bheith ag obair agus fiú beagán níos mó ná leath na mban a n-oibríonn a gcéilí agus nach n-oibríonn iad féin; déanann fir gannmheas ar mhian seo na mban, rud a léiríonn íomhá thraidisiúnta na mná tí atá inmheánaithe níos láidre iontu ná mar a shamhlaíonn na mná féin.

Tábla 35

Roghanna faoi seach agus cómhalmartacha na mban agus na bhfear maidir le hobairghairmiúil na mban (I dteannta an Chomhphobail)¹

	Is fearr leis an mbean		Is fearr le fear	
	ag obair	gan obair a dhéanamh	go n-oibríonn an bhean	Nach bhfuil an bhean ag obair
Teaghlaigh ina n-oibríonn fir agus mná:				
mná (1000)	80%	15%	62%	27%
Fir (1030)	63	27	51	40
Teaghlaigh ina n-oibríonn an fear, cé nach n-oibríonn an bhean:				
Mná (1420)	56%	38%	28%	61%
Fir (1440)	45	44	27	64
Tithe nach n-oibríonn fir ná mná iontu:				
Mná (480)	37%	AT%	17%	63%
Fir (740)	30	51	22	62
Daoine atá ina gcónaí ina n-aonar:				
Mná gníomhacha (750)	75%	11%		
Mná neamhghníomhacha (1070)	50	26		
Fir Gníomhacha (690)			36%	23%
Fir neamhghníomhacha (490)			38	23

1 Níor fágadh aon tuairim ar lár ón tábla ar mhaithe le simpliú.

Mar a bheifí ag súil leis, bíonn tionchar mór ag aois ar na dearcthaí cómhálartacha sin faoi seach i leith obair ghairmiúil na mban. Chun an toradh sin a léiriú, teorannóidh mé mé féin do dhá shampla:

- I dteaghlaigh ina n-oibríonn fir agus mná, tá dearcadh dearfach na mban i leith obair na mban idir 87 % do mhná idir 15-24 bliana d'aois agus 70 % do mhnáos cionn 55 bliana d'aois; sna teaghlaigh chéanna sin, creideann 76 % d'fhir idir 15 agus 24 bliana d'aois gur mian lena mná céile a bheith ag obair, i gcomparáid le 58 % d'fhir os cionn 55 bliana d'aois; Ina theannta sin, ba mhaith le 58% d'fhir idir 15-24 bliana d'aois go n-oibreodh a mná céile, i gcomparáid le 40% d'fhir 55 bliana d'aois agus níos sine.

- I dteaghlaigh nach n-oibríonn ach fir iontu, ba mhaith le 59 % de mhná idir 15-24 bliana d'aois agus 50 % de mhná idir 55 bliana d'aois agus níos sine a bheith ag obair; sna teaghlaigh chéanna sin, measann 55 % d'fhir idir 15-24 bliana d'aois agus 33 % d'fhir idir 55 bliana d'aois agus níos sine gur mhaith lena mbean chéile a bheith ag obair; Ba mhaith le 33% d'fhir idir 15-24 bliana d'aois agus 22% d'fhir idir 55 bliana d'aois agus níos sine go n-oibreodh sí iad féin.

Déantar achoimre sa tábla seo a leanas, i gcás gach aoisghrúpa, ar an mbearna idir an méid a cheapann mná agus fir i ndáiríre, agus ar an mbearna idir an méid a cheapann gach duine eile.

I dteaghlaigh ina n-oibríonn an dá chéile go mall, tá an difríocht idir an méid a cheapann mná agus fir faoi obair na mban (colúin A agus D) beagnach seasmhach, beag beann ar an aoisghrúpa: 29, 26 agus 30; ar bhealaí eile, is cosúil gur feiniméan cultúrtha fréamhaithe go domhain í naimhdeas coibhneasta na bhfear i leith obair na mban. Sna teaghlaigh chéanna sin, tá an difríocht idir rogha a mhná céile agus rogha a mhná céile (colúin B agus C) rud beag níos láidre i measc daoine scothaosta: 5, 3 agus 12; ach amháin i gcás an chinn dheireanaigh, dá bhrí sin, tá comhchuibheas coibhneasta íomhánna, mura bhfuil dearcadh domhain ann, idir na céilí.

- I dteaghlaigh ina n-oibríonn fir ina n-aonar, tá an difríocht i ndearcachaí i leith obair na mban (colúin A agus D) seasmhach, a bheag nó a mhór, ar fud aoisghrúpaí éagsúla: 26, 29 agus 28; Deimhníonn sé seo an cinneadh roimhe seo go bhfuil dearcadh fréamhaithe go maith, beag beann ar aois, cibé an bhfuil an bhean ag obair nó nach bhfuil. Sna teaghlaigh chéanna, tá an difríocht idir na híomhánna (colúin B agus C) níos suntasaí mar atá i dteaghlaigh ina n-oibríonn an dá chéile, ach amháin i gcás daoine scothaosta: 23, 21 agus 8; i bhfocail eile, tá íomhánna i ndaoine scothaosta atá comhchuí (neamhfhabhrach d'obair na mban), agus i dteaghlaigh níos óige, samhlaíonn mná (ar mhaith lena bhformhór a bheith ag obair) go bhfuil fir neamhfhabhrach den chuid is mó d'obair na mban, agus is é sin an fáth go bhfuil siad ceart.

Tábla 36

Roghanna faoi seach agus cómhalartacha na mban agus na bhfear maidir le hobair ghairmiúilnamban de réir phost anagalláí

(I dteannta an Chomhphobail)

	Is fearr leis an mbean a bheith ag obair (A)	Ceapann an fear gur fearr leis an mbean a bheith ag obair (B)	Ceapann an bhean gur fearr leis an fear a bheith ag obair (C)	Is fearr leis an bhfear an bhean a bheith ag obair (D)
Áiteanna ina n-oibríonn fir agus mná	80 %	63 %	62 %	51 %
15-24 bliana	87	76	71	58
25-54 bliana	79	64	61	53
55 bliana agus níos sine	70	58	46	40
Teaghlaigh ina n-oibríonn an fear, cé nach n-oibríonn an bhean:	56 %	45 %	28 %	27 %
15-24 bliana	59	55	32	33
25-54 bliana	58	49	28	29
55 bliana agus níos sine	50	33	25	22

Rinneadh anailís bhreise, ag brath ar an ngairm a bhí á saothrú ag an agalláí, i dteaghlaigh ina bhfuil an dá chéile ag gabháil do ghníomhaíocht ghairmiúil.

Taispeánann an anailís seo ar dtús gur fearr le formhór mórna mban atá ag obair obair obair i ngach slí bheatha (colún A). Ar an láimh eile, tádifríochtaí suntasachaidir fir: Ba mhaith le duine as gach beirt oibrithe agus le formhór mór na bhfeirmeoirí nach n-oibreodh a mná céile (colún D).

I ngach catagóir, seachas na gairmeacha liobrálacha, déanann fir gannmheastachán ar rogha na mban maidir le hobair ghairmiúil (colúin B agus A).

I ngach catagóir, cé is moite d'fheirmeoirí, ismó seans go n-oibreoidh fir ná mná (colúin B agus C).

Léiríonn na torthaí sin go soiléir an tionchar atá ag na cineálacha éagsúla cultúir ar chórais luacha na bhfear agus na mban; tá dearcthaí agus dearcthaí an-difriúil ag dhá chúlra i measc na bhfear agus na mban: na gairmeacha liobrálacha agus na feirmeoirí

Snaciorcail shoch-chultúrtha is iargúlta, is beag an bhearna idir dearcadh an dá ghnéas i leith obair na mban (colúin A agus D); Beidhfiú beagán níos mó fir sna gairmeacha liobrálacha atá ag iarraidh a mná a bheithag obair dom ná mná atá ag iarraidh a bheith ag obair i ndáiríre. A mhalairt ar fad, is mian le beagnach gach feirmeoir mná a bheith ag obair, agus níl ach feirmeoir amháin as gach ceathrar ag iarraidh go n-oibreodh a bhean chéile.

Maidir le híomhánna, (colúin B agus C) tá, go comhréireach, beagán níos mó fear sna gairmeacha liobrálacha ná sna gairmeacha eile, ach amháin i measc feirmeoirí, a cheapann gur fearr lena mná céile a bheith ag obair murabhuil achmná samhlaíocha ann. Ar a mhalairt, i measc feirmeoirí tá difríocht shuntasach agus os coinne idir céatadán na bhfear a cheapann go bhfuil a bhean ag iarraidh a bheith ag obair agus céatadán na mban a thugann an smaoineamh seo dá máthair. Is dócha go léiríonn an aimhrialtacht dheireanach sin difríocht sna córais luacha maidir le hobair na mban faoin tuath, agus b'fhéidir

freisin sa dearcadh ar an gceist a cuireadh: Is fearr leis an bhfeirmeoir baineann (95%) a bheith ag obair, ach an bhfuil sé i ndáiríre sa talmhaíocht? - agus measann sí gur fearr lena fear céile a bheith ag obair (76%); maidir leis an bhfeirmeoir, is é an toradh a bhíonn ar a chóras luacha gur fearr leis go han-mhinic nach n-oibríonna bhean chéile (trí chás as ceithre chás, lena n-áirítear neamhfhreagrú) agus gur fearr leis gan a bheith ag obair, gan fios a bheith aige an dtagraíonn sé, go comhfhiosach nó nach dtagraíonn, do bheith ag obair ar an bhfeirm nó do bheith ag obair lasmuigh.

Tábla 37

Dearcthaí cómhalartacha faoi seach na mban agus na bhfear maidir le hobair ghairmiúil na mban i ngairmanagalláí

(AnComhphobal ina iomláine: tithe ina n-oibríonn an dá chéile)

	Is fearr leis an mbean a bheith ag obair (A)	Ceapann an fear gur fearr leis an mbean a bheith ag obair (B)	Ceapann an bhean gur fearr leis an fear a bheith ag obair (C)	Is fearr leis an bhfear an bhean a bheith ag obair (D)
Le chéile	80 %	63 %	62 %	51 %
Gairm an agalláí (fireann nó baineann)				
Feirmeoir	95	40	76	24
Gairmeacha liobrálacha	89	95	79	100
Trádáláí, ceardaí	80	62	59	57
Oibrí	79	60	59	45
Fostaí	81	58	64	58
Bainistíocht shinsearach	91	85	77	63

Beidh gá le tuilleadh taighde a dhéanamh ar an dearcadh atá ag lucht na talmhaíochta i leith obair na mban – agus ar bhonn níos ginearálta i leith claochluithe sochaíocha.

Chun sampla deiridh aghlacadh, agusi dteaghlaigh nach bhfuil ach fir fostaithe go sochrach iontu, is féidir a fheiceáil go mbíonn fir i bhfad níos fabhraí d'obair na mban i mbeagnach gach slí bheatha nuair a bhíonn a mná céile ag obair ná nuair nach mbíonn siad: Is féidirle s i l'on labhairt faoi roghanna, is rogha teaghlaigh é. Is é an t-aon eisceacht atá ann i gcás feirmeoirí, bíodh a mbean chéile ag obair nó ná bíodh, ní deir ach an ceathrú cuid d'fheirmeoirí go bhfuil siad i bhfabhar a cuid oibre.

Tábla 38

Dearcadh na bhfear maidir le hobair ghairmiúil na mban de réir ghairm an fhir a ceistíodh
(I dteannta an Chomhphobail)

	Áiteanna ina n-oibríonn fir agus mná		Tithe nach n-oibríonn ach fear iontu	
	Le haghaidh	I gcoinne	Le haghaidh	I gcoinne
Le chéile	51 %	40 %	27 %	64 %
Feirmeoir	24	65	27	61
Gairmeacha liobrálacha	100	.	26	70
Trádálaí, ceardaí	57	34	24	69
Oibrí	45	46	26	65
Fostaí	58	34	35	58
Bainistíocht shinsearach	63	21	23	63

V. Foirmeacha sóisialta a mheastar a bheith tábhachtach chun stádas na mban a fheabhsú

Tá méadú tagtha ar an díospóireacht shochaíoch maidir le stádas na mban sna tíortha uile ina bhfuil sí ag forbairt ar athchóirithe agus ar thionscadail athchóirithe, ar de chineál reachtach cuid acu, agus tá baint níos díri ag cuid eile acu le dearcthaí agus iompraíochtaí, leis an moráltacht.

Chun roinnt de na hathchóirithe sin a thástáil, cuireadh an cheist ar na freagróirí uile:

Cé acu de na bearta seo a leanas is tábhachtaí, dar leat?

- A. Rochtain ar naíolanna, ar ionaid cúraim lae agus ar ionaid cúraim lae adhéanamh níos éasca agus níos saoire, ionas gur féidir le máithreacha ar mian leo obair a dhéanamh é sin a dhéanamh.
- B. Uaireanta oibre a dhéanamh níos solúbthadomháithreacha ar mian leo obair a dhéanamh.
- C. Rochtain ar obair a dhéanamh níos éasca do mháithreacha a stop ag obair nuair a bhí leanaí óga acu.
- D. Chun luach saothair seasta a thabhairt do mhná ar mian leo fanacht sa bhaile a fhreagraíonn dá ndualgais tí, ionas nach mbeidh siad chomh spleách ar a bhfir chéile.
- E. Rochtain níos éasca ar obair do mhná colscartha nó scartha.
- F. Déan iarracht a chinntiú go ndéantar cúraimí tí a dháileadh níos fearr idir fir agus mná. »

Is é an freagra is coitianta a thugann mná agus fir araon ar an gcéad dul síos ná rochtain ar naíolanna, ar ionaid cúraim lae agus ar naíoscoileanna (26 %); Ina dhiaidh sin, eagraítear am oibre seachtainiúil (23 %) agus deonaítear luach saothair a chomhfhreagraíonn do thascanna teaghlaigh (18 %).

Agus na freagraí a thugtar sa chéad níos dara háit á gcomhiomlánú, is féidir a fheiceáil go bhfuil eagrú ama oibre sheachtainiúil agus rochtain ar naíolanna beagnach ar comhchéim, in ord na roghanna, le 42 % agus 40 %; Labhraíonn firbeagán níos minice ná mná maidir le heagrú ama oibre. Seo chugainn, agus gan difríochtaí suntasacha idir freagraí na bhfear agus na mban: luach saothair ascúraimí teaghlaigh (33 %), rochtain ar obair do mháithreacha a raibh orthu stopadh ag obair (26 %), cúraimí teaghlaigh a roinnt (22 %) agus rochtain ar obair do mhná colscartha nó scartha (19%).

Léiríonn an easpa difríochtaí idirfreagraí na bhfear agus na mban go bhfuil dearcthaí forleathan ar fud na sochaí, is dócha toisc go léiríonn siad na teachtaireachtaí faisnéise a chuireann na meáin phríomhshrutha in iúl: an preas, an raidió agus an teilifís.

Dearbhaítear an comhdhearcadh leathan sin trí scrúdú a dhéanamh ar fhreagraí de réir aoise nó leibhéal oideachais. Ar amhéad, is féidir a thabhairt faoi deara gur chuir mná óga, ar léir go bhfuil imní níos mó orthu, rochtain ar naíolanna, ar ionaid chúraim lae agus ar naíoscoileanna ar an gcéad nó ar an dara ceann dá n-éilimh, agus nach bhfuil na daoine is oilte chomh minic céanna i bhfabhar an smaoineamh íoc as obair tí na máthar. Ar an taobh eile, tá an fonn rochtain níos fearr a fháil ar naíolanna, ar ionaid cúraim lae agus ar ionaid cúraim lae do leanaí, mar a bheifí ag súil leis, rud beag níos láidre i gcathracha ná i sráidbhailte.

Tábla 38

Nafoirmeachasóisialta is tábhachtaí chun stádas na mban a fheabhsú

(Freagraí arna dtabhairt sa chéad áit nó sa dara háit ag gach freagróir sa Chomhphobal)

	Fir agus mná	Fir	Mná
1. Am oibre a shocrú	42 %	45 %	40 %
2. Rochtain ar naíolanna, ionaid cúraim lae, etc. a dhéanamh níos éasca agus níos saoire.	40	40	40
3. Ag íoc as cúraimí tí	33	32	33
4. Rochtain ar obair a dhéanamh níos éasca do mháithreacha a stop ag obair	26	27	26
5. Ag iarraidh cúraimí tí a dhéanamh níos comhroinnte	22	20	23
6. É a dhéanamh níos éasca do mhná colscartha nó scartha rochtain a fháil ar obair	19	19	20
Gan freagra	18	17	18

Tá na difríochtaí idir tíortha an-bheag. Beagnach i ngach áit, tagann eagrú ama oibre sheachtainiúil do mháithreacha ar mian leo obair a dhéanamhsa chéad áit nó sa dara háit ar liosta na n-athchóirithe inmhianaithe; is í an lodáil an t-aon eisceacht, áit a bhfuil an beart seo sa tríú háit. Leagtar béim ar an easpa rochtana ar naíolanna, naíolanna agus naíscóileanna i ngach áit, ach amháin in Irlánda, ach go háirithe san Iodáil (57 % de na freagróirí agus fiú 66 % i gcathracha móra). Tagann mná atá ag iarraidh fanacht sa bhaile ar dtús nó sa dara háit sa Bheilg(47%), sa Fhrainc(42%), in Éirinn(37%) agus san Iodáil (50%), i.e. go príomha i dtíortha ina bhfuil an dearcadh ginearálta i leith stádas na mban fós measartha traidisiúnta.

Go hachomair, tá trí éileamh nó ionchasshoiléire ar fud an Chomhphobail maidir le feabhas a chur ar stádas na mban: tá dlúthnasc idir dhá cheann acu: uaireanta oibre níos solúbtha agus rochtain níos fearr ar naíolanna, ar ionaid cúraim lae agus ar ionaid cúraim lae do leanaí, ar dócha go bhfuil saoirse na mban ón obair ghairmiúil mar bhonn taca leo; ar an tríú dul síos, is cosúil gobhfuil deonútuarastail teaghlaigh do mhná ar mian leo fanacht sa bhaile, nasctha go cothrom le gach ceann eile, ach nach bhfuil chomh tábhachtachcéannalena chéile, agus is dócha go bhfreagraíonn sé do thuarastal mná eile atá níos traidisiúnta.¹

¹ I gcás na bhfreagróirí uile, tá seans amháin as gach trí cinn ann go dtabharfaidh freagróir amháin a thugann tús áite d'am oibre solúbtha rochtain níos fearr dóibh ar naíolanna, agus a mhalairt. Tá seans beagán níos lú ná ceann amháin as gach trí cinn ann go dtabharfaidh freagróir amháin a roghnaíonn pá teaghlaigh tús áite do gach ceann den dá athchóiriú eile freisin.

Tábla 40

Nafoirmeachasóisialta is tábhachtaí chun stádas na mban a fheabhsú
(De réir tíre)¹

An Bheilg/an Bheilg	Danmark	An Ísiltír
1. Luach saothair teaghlaigh (47%)	1. Am oibre (46%)	1. Am oibre (34%)
2. Am oibre (42%)	2. Rochtain ar naíolanna (32%)	2. Rochtainarghruaig(31%)
3. Rochtain ar naíolanna (40%)	3. Clár ath-lánpháirtithe (30%)	3. Luach saothair teaghlaigh (22%)
4. Clár ath-lánpháirtithe (29%)	4. Luach saothair teaghlaigh (25%)	4. Clár ath-lánpháirtithe (22%)
5. Comhroinnt t-fichille (21%)	5. Rochtain do mhná colscartha (23%)	5. Comhroinnt tascanna (21%)
6. Rochtain do mhná colscartha (16%)	6. Comhroinnt t-fichille (21%)	6. Rochtain do mhná colscartha (18%)
an Fhrainc	Éire	An Iodáil
1. Am oibre (48%)	1. Am oibre (37%)	1. Rochtain ar naíolanna (57%)
2. Luach saothair teaghlaigh (42%)	2. Luach saothair teaghlaigh (37%)	2. Luach saothair teaghlaigh (50%)
3. Rochtain ar ghruaig(40%)	3. Clár ath-lánpháirtithe (34%)	3. Am oibre (39%)
4. Clár ath-lánpháirtithe (31%)	4. Rochtain do mhná colscartha (32%)	4. Clár ath-lánpháirtithe (23%)
5. Rochtain do mhná colscartha (21%)	5. Comhroinnt tascanna (31%)	5. Comhroinnt t-fichille (16%)
6. Comhroinnt t-fichille (16%)	6. Rochtain ar naíolanna (28%)	6. Rochtain do mhná colscartha (15%)
Lucsamburg	An Ísiltír	an Ríocht Aontaithe
1. Rochtain ar ghruaig(41%)	1. Am oibre ??(47%)	1. Am oibre (50%)
2. Am oibre (40%)	2. Rochtain ar naíolanna (34%)	2. Rochtain ar naíolanna (36%)
3. Rochtain do mhná colscartha (26%)	3. Sciar tâches (27%)	3. Sciar den fhicheall(31%)
4. Sciar de tâfis (25%)	4. Clár Ath-lánpháirtithe (26%)	4. Clár ath-lánpháirtithe (29%)
5. Clár ath-lánpháirtithe (24%)	5. Luach saothair teaghlaigh (19%)	5. Rochtain do mhná colscartha (24%)
6. Luach saothair teaghlaigh (22%)	6. Rochtain do mhná colscartha (15faoin gcéad)	6. Luach saothair teaghlaigh (21%)

1 Liostaítear na tíortha in ord aibítire. Aibhsítear na míreanna is minice a luaitear ar fud an Chomhphobail. Freagraíonn na céatadáin do mhinicíocht na rogha tábhachta a chuirtear in iúl i ngach tír sa chéad nó sa dara háit.

VI Dearcadh i leith na polaitíochta agus cineálacha rannpháirtíochta sóisialta

Is áit choitianta í, atá fréamhaithe go domhain, ‘gur mó gnó na bhfear í an pholaitíocht’. Fágann roinnt fear agus ban, ardócha nach bhfuil siad chomh líonmhar inár gcuid ama ná mar a bhí siad 30 nó 50 bliain ó shin, gur gnáthrud é; ní thugann daoine eile ach staid fhórasachfaoi deara agus déanann siad iarracht í a mhíniú ionas gur féidir í a athrú. Cibé dul chun cinn atá déanta agmná i dtreo comhdheiseanna rannpháirtíochta sa saol sochpholaitiúil, d’fhan an méid ascríobh Maurice Duverger ina thuarascáil 1955 chuig UNESCO bailí den chuid is mó:

- tá líon na mban a staonann i dtoghcháin níos airde, ar an meán, ná líon na bhfear a staonann, fiú agus bearta ceartaitheacha tábhachtacha amhail aois, leibhéaloideachais, catagóir shochghairmiúil, etc. á gcur san áireamh;

- gur lú rannpháirtíocht na mban sa ‘chiorcal rialtais’, i.e. i bhfeidhmiú údaráis pholaitiúil agus i gcinnteoireacht pholaitiúil, ná rannpháirtíocht na bhfear.¹

I ndoiciméad le déanaí, fiche bliain tar éis imscrúdú idirnáisiúnta DUVERGER, leag na Náisiúin Aontaithe béim arís ar an difríocht mhór idir ‘aitheantas oifigiúil do chearta polaitiúla, atá beagnach uilíoch, agus tábhacht an ról dhírigh atá ag mná sa rialtas’. Cuireadh an méid seo a leanas in iúl sa doiciméad: “le roinnt eisceachtaí, laghdaíonn rannpháirtíocht pholaitiúil iarbhir na mban, atá íseal cheana féin ar an leibhéal áitiúil, a thuilleadh de réir mar a théann duine amháin i ngleic le lárionad na cinnteoireachta polaitiúla.”²

Chun samplaí a ghlacadh i dtíortha an Chomhphobail Eorpaigh amháin, tá céatadán na mban a thoghtar do pharlaimintí náisiúnta idir 3 % (sa Bheilg agus san Iodáil) agus 9 % (san Ísiltír) agus sroicheann sé 17 % in aon tír amháin: An Danmhairg.³

De réir DUVERGER, a bhfuil a chuid oibre fós ábhartha, ‘is cosúil go bhfuil an leibhéal íseal sin de thionchar na mban (...) mar thoradh ar fhreasúra fireann ar dtús. Ar thaobh na dtoghchán, bhí an freasúra sin láidir go leor cheana féin (...). Mar sin féin, tá an freasúra fireann ag tabhairt slí i ndáil leis sin de réir a chéile, ós rud é gur léirigh torthaí vótáil na mban an líon beag athruithe atá i gceist leis i gcomparáid leis an staid roimhe seo. Ar leibhéal an rialtais, tá anfreasúrasin fós an-láidir, toisc go nglacann sé le gné bhunriachtanach iomaíoch (...). Tá díothú na mban ar fhorais iomaíocha go bunúsach i bhfolach (...) taobh thiar de shásra an-éifeachtach maidir le bonn cirt: is é an aidhm atá ann a léiriú gur réimse fireann í an pholaitíocht, de bharr acineáil, nach mór mná a ligean isteach ann ach go heisceachtúil agus i réimsí atá teoranta go docht (...). Ní bhaineann sé a thuilleadh le héagothroime a bhunú idir fir agus mná, rud atá níos fearr ná fir agus mná, ach le cineál deighilte saothair a choinneáil eatarthu, bunaithe ar chumais éagsúla.’

Agus deir an t-údar go tuisceanach ‘beag beann ar na réasúnuithe, ní fhéadfadh an freasúra fireann i gcoinne rannpháirtíocht na mban sa pholaitíocht a bheith chomh rathúil dá mbuailfeadh sé le frithsheasmhacht an-láidir na mban. Mar sin féin, tá an dara ceann fós íseal ar an iomlán (...). Ní mór a thabhairt faoi deara go bhfuil tionchar lag na mban i gceannaireacht na Stát bunaithe den chuid is mó ar tháimhe na mban. Is fíric dhoshéanta é gur lú an spéis atá ag mná sa pholaitíocht ná mar atá ag fir (...). Ní hamháin nach léiríonn mná mórán blais as dul isteach sa ‘chiorcal rialtais’, ach glacann siad den chuid is mó leis an gcóras fírinne a cheap fir chun an staonadh sin a chuíchóiriú.⁴

1 Rannpháirtíocht Pholaitiúil na mBan. UNESCO 1955.

2 Doiciméad E/CONF.66/3 de Chomhdháil Dhomhanda Bhliain Idirnáisiúnta na mBan. Mír9 den chlár oibre sealadach. Na Náisiúin Aontaithe, 1975, leathanach 12.

3 Féach an doiciméad a luaitear thuas (Ich. 13) agus i gcás na Danmhairge, nóta IWY/15, ‘Stádas agus stádas na mban i saol an lae inniu: roinnt fíricí riachtanacha’, Lárionad na Náisiún Aontaithe um Fhaisnéis Eacnamaíoch agus Shóisialta, Nollaig 1974, (Ich. 9).

4 Maurice DUVERGER, op. cit, pp. 127-131.

Cuireadh trí cheist sa taighde seo ar naoi dtír an Chomhphobail d'fhonn dearcadh na bhfear agus na mban i leith na ról faoi seach sa saol polaitiúil a aithint agus a thomhas.

Ina theannta sin, le ceisteanna breise maidir le rannpháirtíocht pholaitiúil, a cuireadh ar na freagróirí uile, beimid in ann sonraí na faidhbe sochaíche sin a shoiléiriú.

1. PolaitíochtCada chaithfidh a bheith thar aon rud eile gnó na bhfear?

‘Deirtear uaireanta ‘nach mór níos mó a bheith i gceist leis an bpolaitíocht ná mar atá i gceist le fir ná mná’. An aontaíonn tú go láidir, go n-aontaíonn tú, go n-easaontaíonn tú, go n-easaontaíonn tú nó go n-easaontaíonn tú ar chor ar bith?’

Ar fud an Chomhphobail, d'aontaigh 35 % de nafreagróirí gur cheart forlámhas níos mó a bheith ag fir ar an bpolaitíocht, agus d'easaontaigh 61 % díobh. Nílaon difríocht shuntasach idirfreagraí fireann agus baineann.

Tábla 41

Ar chóirgo mbeadh an pholaitíocht níos mó ná gnó na bhfear?

(I dteannta an Chomhphobail)

	Fir agus mná	Fir	Mná
Aontaím go mór	15%	15%	15%
Aontaím go mór	20	21	19
Easaontaím ina ionad sin	22	23	20
Easaontaím ar chor ar bith	39	37	41
Gan freagra	4	4	5
Iomlán	100	100	100

Tá tionchar an-láidir agaois, go háirithe i measc na mban, agus gnóthachtáil oideachais do gach freagróir.

I measc na bhfear óg (15-24 bliana d'aois), ní aontaíonn 42 % díobh ar chor ar bith le claontacht in aghaidh na mban; I measc na mban den aois chéanna, is é 52% an céatadán. I gcodarsnacht leis sin, i measc daoine atá 55 bliana d'aois nó níos sine, ní aontaíonn ach 33 % d'fhir agus 30 % de mhná go láidir le claontacht. Dá bhrí sin, déantar dearcadh diúltach na mban i leith rannpháirtíocht pholaitiúil a n-inscne, ar labhair Maurice DUVERGER ina leith, a fhíorú go páirteach: nach bhfuil mná scothaosta, nuair a bhíonn tuairim láidir acu, chomh fabhrach céanna do rannpháirtíochtchomhionann na mban ná fir den aois chéanna; Ach fiú ina measc, is mó tromlach beag ‘forchéimnitheach’ (48% seachas easaontú nó easaontú ar chor ar bith) ná na ‘traidisiúntaithe’ (45%).

Tá ról tábhachtach ag gnóthachtáil oideachais freisin, de réir mar a mhéadaíonn an fhreagairt ‘easaontaím go mór’ ó 32 go 43 agus 56 % ag brath ar ghnóthachtáil oideachais. Ós rud é go bhfuil mná óga, ar an iomlán, níos oilte ná mná scothaosta, níl aon amhras ach go bhfuil éifeachtbhreise ag an dá athróg – aoisagus gnóthachtáil oideachais.

Níl aon éifeacht shuntasach ag na hathróa eile a scrúdaíodh (catagóir shochghairmiúil, méid na háite cónaithe).

Tábla 42

Ar cheart go mbeadh níos mó i gceist leis an bpólaíocht maidir le fir de réir inscne, inscne agus gnóthachtaí oideachais?

(i dteannta an Chomhphobail)-

	Fir			Mná			Leibhéal oideachais		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Íseal	Pléadail sa dlí	Ard
Aontaím go mór	11 %	14 %	20 %	8 %	13 %	23 %	20 %	11 %	5 %
Aontaím go mór	19	21	22	14	19	22	21	20	14
Easaontaím ina ionad sin	24	23	21	21	22	18	21	22	23
Easaontaím ar chor ar bith	42	38	33	52	42	30	32	43	56
Gan freagra	4	4	4	5	4	7	6	4	2
Iomlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Mar a bheifí ag súil leis, tá na difríochtaí idir tíortha suntasach. Thairis sin, is cosúil go bhfuil na dearcthaí a thomhaistear anseo neamhspleách orthu siúd a scrúdaíomar go dtí seo maidir le stádas na mban. Ar thaobh amháin, feicimid tíortha amháin an Danmhairg, an Ríocht Aontaithe, Éire agus an Fhrainc, ina bhfuil easaontas leis an gceist a cuireadh, agus dá bhrí sin an dearcadh atá fabhrach do rannpháirtíocht pholaitiúil na mban, i réim go forleathan. Tagann an Iodáil ina dhiaidh sin, atá gar go leordo mheán an Chomhphobail. Ar an taobh eile, feicimid an Ísiltír agus an Ghearmáin, áit a bhfuil an dearcadh i leith rannpháirtíocht na mban fós sa tromlach, agus an Bheilg agus Lucsamburg, áit a bhfuil an dearcadh i leith rannpháirtíocht na mban sa tromlach.

Ar mhaithe le soiléireacht níos fearr, agus chun déine na ndearcthaí a chuirtear in iúl a chur san áireamh, cuirfimid Innéacs i láthair ar dtús arna ríomh trí chomhéifeacht -2 nó 2 a shannadh do na freagraí 'aontaím go láidir' nó 'easaontaím go láidir' agus comhéifeacht -1 nó 1 do na freagraí idirmheánacha, agus an t-iomlán a fhaightear bainteach le céatadán na bhfreagróirí i dtreo amháin nó i dtreo eile. De réir tógála, is é +2 anscór uasta agus is é -2 an scór íosta.

Seo a leanas dáileadh na dtíortha, in ord íslitheach na scór, i.e. na tíortha sin ina bhfuil an dearcadh i leith rannpháirtíocht pholaitiúil na mban níos gaire don uasmhéid:

1. Danmark	1,03
2. an Ríocht Aontaithe	0,85
3. Éire	0,75
4. an Fhrainc	0,69
5. An Iodáil	0,56
Meán an Chomhphobail	0,52
6. An Ísiltír	0,44
7. An Ísiltír	0,11
8. An Bheilg/an Bheilg	-0,13
8. Lucsamburg	-0,16

Ag glacadh naoi dtír an Chomhphobail ceann ar cheann agus san ord céanna, is féidir a fheiceáil, i mbeagnach gach tír, go mbíonn tionchar níos láidre agaois ar dhearcadh na mban ná mar a bhíonn ag fir; Is mó i gcónaí an tacaíocht a thugann daoine óga do rannpháirtíocht pholaitiúil na mban ná do dhaoine scothaosta.

I gcás na bhfear, tá an difríocht idir an duine is sine agus an duine is sine níos suntasaí i Lucsamburg agus san Ísiltír ná i dtíortha eile. Sa dá thír, chomh maith leis an Danmhairg, tá tionchar na haoise níos láidre fós d'fhir ná do mhná. Ar deireadh, in dhá thír, an Ríocht Aontaithe agus Éire, tá sé aisteach go bhfuil fir óga beagán níos lú tacaíochta do rannpháirtíocht na mban ná fir aosta.

Maidir le mná, bíonn tionchar na haoise sa treo céanna i gcónaí: An níos óige atá siad, is mó a bhíonn siad i bhfabhar rannpháirtíocht pholaitiúil na mban. Tá an difríocht idir an duine is óige agus an duine is sine marcáilte go háirithe sa Bheilg, sa Fhrainc agus san Iodáil.

Tá tionchar na gnóthachtála oideachais níos lú ná an aois i mbeagnach gach tír seachas an Ríocht Aontaithe agus an Ghearmáin. I dtíortha, tá sé níos láidre ná na tíortha eile: sa Bheilg, san Iodáil agus sa Fhrainc; is iadsin na trí thír is mó a bhfuil tionchar acu ar dhearcadh na mban ó thaobh aoise de; is féidir teacht ar an gconclúid, dá bhrí sin, gur ghníomhaigh an dá athrógsatreo céanna: cinneann daoine óga agus, ar bhonn níos lú, gnóthachtáil oideachais cineál áirithe meoin i measc na mban atá fabhrach d'athrú sa tsochaí, i.e. rannpháirtíocht mhéadaithe na mban sa saol polaitiúil.

I mbeagán focal, i dtíortha ina nglactar níos forleithnele rannpháirtíocht pholaitiúil na mban, ní bhíonn tionchar láidir ag aois ná ag gnóthachtáil oideachais ar dhearcthaí tomhaiste: is amhlaidh an cás sa Danmhairg, sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn.

Os a choinne sin, i dtíortha inar cosúil go bhfuil íomhá fireann den saol polaitiúil fós i réim, tá ról antábhachtach ag aois agus/nó gnóthachtáil oideachais, go háirithe i measc na mban, maidir le dearcthaí atá níos fabhraí do mhná a mhúnlú.

Eorabharaméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tábla 43

Ar chóir go mbeadh an pholaitíocht níos mó faoi fhir de réir inscne, inscneagusgnóthachtáil oideachais (de réir tíre)

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	25/54	55+	Iomlán	-25	25/54	55+	Iseal	Pléadail sa dlí	Ardaithe
Danmark	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
++	11	5	8	15	7	5	5	9	10	7	5
++	8	8	9	11	8	6	7	11	9	9	9
-	29	27	28	33	30	21	31	31	32	25	24
--	44	49	50	32	47	63	51	35	40	55	58
?	8	11	5	8	8	5	5	14	9	4	4
Innéacs	0,94	1,2	1,07	0,6	1,26	1,38	1,19	0,84	0,93	1,17	1,29
an Ríocht Aontaithe											
++	11	12	10	13	15	11	12	20	16	9	3
++	15	18	16	10	10	9	10	12	14	9	9
-	23	25	21	25	17	20	16	16	20	19	21
--	46	36	49	47	53	54	59	45	44	60	66
?	5	9	4	5	5	6	3	7	6	3	1
Innéacs	0,81	0,59	0,85	0,85	0,89	1,02	1,04	0,56	0,65	1,15	1,42
Éire											
++	17	17	16	16	14	6	14	23	20	15	2
++	15	17	14	15	13	10	12	16	14	13	16
-	24	29	23	18	17	21	13	18	19	18	25
--	43	32	46	49	55	61	60	41	45	53	55
?	1	5	1	2	1	2	1	2	2	1	2
Innéacs	0,51	0,43	0,7	0,7	0,86	1,25	1,05	0,39	0,45	0,82	1,17
an Fhrainc											
++	11	4	9	16	13	4	11	27	21	7	4
++	19	21	18	20	19	14	18	23	21	19	15
-	23	17	27	21	23	15	27	20	26	22	20
--	44	55	44	39	43	62	42	29	29	50	57
?	3	3	2	4	2	5	2	1	3	2	4
Innéacs	0,73	1,02	0,8	0,46	0,66	1,24	0,74	0,02	0,22	0,92	1,16
An Iodáil											
++	18	11	16	25	15	8	15	24	22	7	6
++	17	12	16	20	19	9	20	26	20	21	10
-	21	22	21	20	19	22	21	13	19	22	23
--	42	52	44	33	43	59	41	31	35	48	61
?	2	3	3	2	4	2	3	7	4	2	+
Innéacs	0,54	0,93	0,63	0,17	0,57	1,17	0,54	0,01	0,26	0,85	1,25
An Ísiltír											
++	16	13	16	17	15	11	14	19	17	16	7
++	21	10	19	27	22	12	25	21	23	20	16
-	15	10	18	11	14	13	15	12	12	18	15
--	40	52	42	33	37	60	36	29	33	42	57
?	8	15	5	12	12	4	10	19	15	4	5
Innéacs	0,45	1,14	0,54	0,2	0,42	1,04	0,4	0,13	0,23	0,51	1,05
An Ísiltír											
++	18	13	16	23	16	6	15	23	21	15	7
++	33	29	33	34	26	24	25	29	31	29	23
-	25	35	25	22	22	26	22	20	22	24	26
--	21	23	22	19	29	37	32	20	21	25	43
?	3	+	4	2	7	7	6	8	5	7	1
Innéacs	-0,01	0,25	0,04	-0,2	0,23	0,69	0,33	-0,17	-0,07	0,18	0,76
An Bheilg/an Bheilg											
++	26	18	24	36	29	12		25	42	37	24
++	22	21	25	18	21	19	26	16	21	23	20
-	24	30	24	18	23	33	24	19	18	26	33
--	22	26	21	21	18	31	19	9	13	22	33
?	6	5	6	7	9	5	6	14	11	5	3
Innéacs	-0,07	0,28	-0,06	-0,34	0,21	0,56	-0,15	-0,72	-0,58	-0,02	0,59
Lucsamburg											
++	25	27	17	39	20	8	22	22	23	23	21
++	28	31	27	29	25	24	26	26	33	28	17
-	19	23	19	18	21	32	21	15	20	22	18
--	16	15	21	7	22	36	19	20	13	22	24
?	11	4	16	7	12	+	12	17	11	5	20
Innéacs	-0,32	-0,32	-0,02	-0,8	0	0,64	-0,14	-0,18	-0,38	-0,09	-0,07

2. Na ról pholaitiúla faoi seach

Tá sé rud amháin a rá nár chóir go mbeadh polaitíocht a bheith ar an gnó na bhfear ina n-aonar. Ach an gcaithfidh siad an ról céanna nó ról difriúil a bheith acu sa pholaitíocht? Dá bhrí sin, ceist eile;

An gceapann tú gur cheart go mbeadh an ról céanna ag mná agus atá ag fir sa pholaitíocht nó i ról difriúil?

Creideann formhór mór an phobail i dtíortha uile an Chomhphobail (57%) gur cheart go mbeadh an ról céanna ag mná sa pholaitíocht agus atá ag fir. Ach tá mionlach suntasach (34%) i bhfabhar ról difriúil.

Arís, tá na difríochtaí sna freagraí idir fir agus mná beag, ach déanann aois, go háirithe i meascna mban, agus gnóthachtáil oideachais idirdhealú láidir: Tá seachtar as gach deichniúr ban san aoisghrúpa 15-24 bliana d'aois agus seachtar as gach deichniúr de na daoine is mó a bhfuil oideachas orthu i bhfabhar 'an ról chéanna'.

Tábla 44

Róil pholaitiúla faoi seach na bhfear agus na mban de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais (I dteannta an Chomhphobail)

	An ról céanna	Róil éagsúla	Gan freagra
Le chéile	57 %	34 %	9 %
Fir	57	36	7
Lena n-áirítear: 15 go 24 bliana	63	29	8
25 go 54 bliana	59	35	6
55 bliana agus níos sine	51	42	7
Mná	57	32	11
Lena n-áirítear: 15 go 25 bliana	70	21	9
25 go 54 bliana	60	32	8
55 bliana agus níos sine	45	40	15
Leibhéal oideachais:			
- íseal	53	36	11
- meán	59	34	7
- ard	69	26	5

Tá na difríochtaí idir pá suntasach agustá siad agteachtgo mór leis na difríochtaí atá feicthe againn maidir le 'polaitíocht, gnóthaí na bhfear':

- breathnaítear ar na dearcthaí is fabhraí do róil chomhionanna sa Danmhairg (78%), sa Ríocht Aontaithe(68%), in Éirinn(65%) agus san Ísiltír(61%);

Tá an Iodáil gar domheán an Chomhphobail (58%)

- agus ina dhiaidh sin an Fhrainc(52 %), an Ghearmáin (50 %), Lucsamburg(47 %) agus an Bheilg(45 %).

Dá bhrí sin, tá dhá cheann de thíortha an Chomhphobail fós ann nach nglacann tromlach an phobail le rannpháirtíocht pholaitiúil chomhionann, sna réimsí céanna lemná agus fir: Lucsamburg agus an Bheilg.

Ag croílárgach cultúir náisiúnta tá tionchar nahaoise agus na gnóthachtála oideachais.

Tá tionchar na haoise níos láidre i measc na mban ná i measc na bhfear. I measc na bhfear, mar atá i measc na mban, tá an difríocht sa dearcadh idir daoine scothaosta agus daoine scothaosta le sonrú go háirithe san Iodáil.'

Is léir nach ndéanann an aois idirdhealú ach sa Bheilg agus san Iodáil.

Eorabharaméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tábla 45

Róil pholaitiúla inscne,inscneagus oideachais (de réir tíre)¹

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	'25/54	55+	Iomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
Danmark											
- An ról céanna	80 %	73 %	86 %	73 %	76 %	86 %	84 %	60 %	76 %	81 %	84 %
Rólanna éagsúla	12	8	10	18	15	10	11	25	14	15	9
- Gan freagra	8	15	4	9	9	4	5	15	10	4	7
an Ríocht Aontaithe											
- An ról céanna	69	63	69	70	68	72	74	59	63	77	82
Rólanna éagsúla	24	24	24	25	23	18	21	28	27	19	16
- Gan freagra	7	13	7	5	9	10	5	13	10	4	2
Éire											
- An ról céanna	63	57	67	64	65	73	68	57	59	68	75
Rólanna éagsúla	31	30	31	31	30	22	29	36	35	28	21
- Gan freagra	6	13	2	5	5	5	3	7	6	4	4
An Ísiltír											
- An ról céanna	61	60	65	56	61	83	62	47	55	67	71
Rólanna éagsúla	28	25	28	28	24	9	25	30	27	25	23
- Gan freagra	11	15	7	16	15	8	13	23	18	8	6
Italia											
- An ról céanna	59	66	64	45	57	79	58	35	49	72	75
Rólanna éagsúla	35	29	30	48	33	14	34	49	41	23	4
- Gan freagra	6	5	6	7	10	7	8	16	10	5	4
an Fhrainc											
- An ról céanna	56	65	53	54	49	61	50	36	47	52	61
Rólanna éagsúla	40	29	42	43	41	32	41	51	43	44	33
- Gan freagra	4	6	5	3	10	7	9	13	10	4	6
An Ísiltír											
- An ról céanna	47	56	51	38	53	65	55	43	50	47	63
Rólanna éagsúla	47	38	45	54	35	23	35	43	41	43	32
- Gan freagra	6	6	4	8	12	12	10	14	9	10	5
Lucsamburg											
- An ról céanna	47	54	48	41	47	68	47	37	49	50	41
Rólanna éagsúla	37	35	33	45	33	28	31	39	39	39	35
- Gan freagra	16	11	19	14	20	4	22	24	12	20	24
An Bheilg/an Bheilg											
- An ról céanna	48	55	51	38	43	66	42	31	36	47	63
Rólanna éagsúla	38	32	38	44	37	26	42	37	40	39	31
- Gan freagra	14	13	11	18	20	8	16	32	24	14	6

¹ Aicnítear tíortha de réir mhinicíocht laghdaitheach na freagartha 'ról céanna'.

3. An leibhéal muiníne i bhfear nó i mbean mar ionadaí polaitiúil sa pharlaimint

Tar éisaoisdhomhanda shaol na polaitíochta agus na róil pholaitiúla, is í seo an cheist chinntitheach, má chreideann duine Maurice DUVERGER agus go leor údair eile: An bhfuil níos mó muiníne ag fir agus mná as fear nó bean chun ionadaíocht a dhéanamh orthu sa Pharlaimint?

‘Go ginearálta, an mbeadh níos mó muiníne agat as fear nó bean chun ionadaíocht pholaitiúil a dhéanamh ort sa Pharlaimint?’¹

Ar fud an Chomhphobail, deir beagnach leath na bhfreagróirí (48%) - b'fhéidir le coinsias maith - nach ndéanann siad difríocht. Ach aithníonn 38% go mbeadh níos mó muiníne acu i bhfear.

Freagraíonn mná beagán níos minice ná fir (50%) nach ndéanann siad difríocht, ach i bhfad níos lú go minic go mbeadh muinín níos mó acu as fear (33%). Ina theannta sin, deir thart ar bhean amháin as gach deichniúr go mbeadh muinín níos mó acu as bean.

Bíonn tionchar ag aois agus gnóthachtáil oideachais, mar a bheifí ag súil leis, ar na dearcthaí sin:

- bheadh muinín níos mó ag 50 % d'fhir agus 46 % de mhná atá 55 bliana d'aois nó níos sine as fear;

Bheadh muinín níos mó ag 37% d'fhir agus 21% de mhná idir 15-24 bliana d'aois as fear.

Ar an láimh eile, bheadh muinín níos mó ag 44% de na daoine is lú oideachas ar fhear, i gcomparáid le 24% de na daoine is oideachasúla.

Arís, is dócha go mbeidh ról róchinntitheach ag athróg an oideachais maidir le dearcthaí a mhúnlú i ndáil le haois, go háirithe i measc daoine óga.

¹ Thug an t-imscrúdaitheoir an freagra 'gan difríocht' faoi deara, ach níor moladh é i bhfoclaíocht na ceiste.

Tábla 46

Ionadaí a roghnú sa pharlaimint de réir inscne, inscne agus leibhéal oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

		Níos mó muiníne i bhfear	Níos mó muiníne i mbean	Gan aon difríocht	Gan freagra
Le chéile		38%	8%	48%	6%
Fir		42	6	46	6
Lena n- áirítear:	15 go 24 bliana	37	7	49	7
	25 go 54 bliana	39	6	50	5
	55 bliana agus níos sine	50	5	39	6
Mná		33	11	50	6
Lena n- áirítear:	15 go 24 bliana	21	16	57	6
	25 go 54 bliana	31	10	54	5
	55 bliana agus níos sine	46	9	39	6
Leibhéal oideachais:					
- íseal		44	8	42	6
- meán		33	9	52	6
- ard		24	8	63	5

Tá na difríochtaí idir tíortha níos lú ná an dá cheist roimhe seo. Is é sin le rá gur dócha go bhfreagraíonn íomhá fireann an ionadaí pholaitiúil do chóras luachanna, a bhfuil aluachanna sa mhionlach anois, ach atá fós i gcoiteann ag triúr nó níos móas deichniúr i mbeagnach gach tír den Chomhphobal, cé is moite den Danmhairg.

Tá tionchar na haoise ar aois an ionadaí pholaitiúil níos láidre arís i ngach tír do mhná ná d'fhir; tá sé níos láidre san Iodáil ná in aon áit eile; In Éirinn, is cosúil go bhfuil fir óga níos traidisiúnta ná a seanóirí.¹

Maidir le tionchar na gnóthachtála oideachais, tá sé níos ísle ná aois agus tá sé le feiceáil go príomha san Iodáil agus sa Ghearmáin.

¹ Níl aon bharúil ar Lucsamburg mar gheall ar an líon beag freagróirí.

Eorabharaméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tábla 47

Ionadaí a roghnú sa pharlaimint de réir inscne, inscne agus leibhéal oideachais (Per pays)¹

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	'25/54	55+	Iomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadail sa dlí	Ard
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Danmark											
+ iontaobhas an duine	20	18	14	31	15	4	11	28	20	13	12
+ muinín na mban	4	1	4	6	6	5	8	3	5	5	6
Gan aon difríocht	70	70	78	58	73	81	76	62	69	77	74
Gan freagra	6	11	4	5	6	10	5	7	6	5	8
An Ísiltír											
+ iontaobhas an duine	28	19	26	34	23	13	22	29	27	27	14
+ muinín na mban	3	2	3	4	4	3	4	4	4	2	3
Gan aon difríocht	57	56	61	51	59	72	61	50	54	63	67
Gan freagra	12	23	10	11	14	12	13	17	15	8	16
an Fhrainc											
+ iontaobhas an duine	35	32	31	43	28	19	26	42	41	26	22
+ muinín na mban	7	7	8	7	9	11	7	12	7	12	5
Gan aon difríocht	51	54	53	46	56	58	60	41	44	54	69
Gan freagra	7	7	8	4	7	12	7	5	8	8	4
an Ríocht Aontaithe											
+ iontaobhas an duine	37	38	34	44	31	17	28	42	37	28	22
+ muinín na mban	5	5	4	6	12	18	11	11	9	9	6
Gan aon difríocht	53	48	58	45	52	58	58	41	48	59	67
Gan freagra	5	9	4	5	5	7	3	6	6	4	5
Lucsamburg											
+ iontaobhas an duine	44	62	36	48	26	20	31	21	40	34	21
+ muinín na mban	12	11	16	7	12	12	12	11	13	12	11
Gan aon difríocht	32	27	34	29	47	64	42	46	37	43	39
Gan freagra	12	.	14	16	15	4	15	22	10	11	23
Éire											
+ iontaobhas an duine	42	48	38	45	33	23	30	47	42	36	26
+ muinín na mban	10	11	8	9	24	28	26	18	19	16	14
Gan aon difríocht	45	37	50	44	40	45	42	34	37	45	53
Gan freagra	3	4	4	2	3	4	2	1	2	5	7
An Bheilg/an Bheilg											
+ iontaobhas an duine	42	34	42	46	35	19	35	44	45	35	27
+ muinín na mban	4	5	4	3	8	15	7	4	4	8	7
Gan aon difríocht	46	53	48	39	48	61	51	39	38	51	61
Gan freagra	8	8	6	12	9	5	7	13	13	6	5
An Iodáil											
+ iontaobhas an duine	47	36	42	61	41	25	39	63	51	35	28
+ muinín na mban	9	10	9	8	15	23	14	9	11	12	16
Gan aon difríocht	38	46	45	24	40	50	42	26	33	49	52
Gan freagra	6	8	4	7	4	2	5	2	5	4	4
An Ísiltír											
+ iontaobhas an duine	53	50	50	59	37	26	34	47	48	44	26
+ muinín na mban	2	4	4	.	8	14	7	7	7	6	2
Gan aon difríocht	41	46	41	38	50	57	54	40	42	45	66
Gan freagra	4	.	5	3	5	3	5	6	3	5	6

1 Rangaítear tíortha in ord méadaitheach minicíochtaí na freagartha 'Níos mó muiníne i nduine'.

Dá bhrí sin, léirigh na trí cheist maidir le híomhá na polaitíochta dúinn arís go bhfuil difríochtaí idir cultúir náisiúnta i bhfad níos suntasaí ná difríochtaí idir na hinscní, fiú agus aois na bhfreagróirí á cur san áireamh.

I gCás Uimh.48 déantar achoimre ar na difríochtaí sin idir tíortha. Seasann an Danmhairg amach go soiléir mar an tír is ‘feiminí’, agus Éire ina diaidh, agus tá Lucsamburg, an Ghearmáin agus an Bheilg le feiceáil sna bunchéimeanna. Tá Éire sách ard in dhá cheann as trí chás.

Suimiúil go leor, is trí thír iad an Danmhairg, an Ríocht Aontaithe agus Éire ina ndearnadh an síneadh ar vótáil chomhchoiteann do mhná sách luath sa stair. Is dócha gurb í an tsaintréith seo a mhíníonn méid na hoscailteachta i leith athrú sóisialta maidir le stádas na mban atá tugtha faoi deara againn in Éirinn: Léiríonn náisiún inar bhain mná, ar feadh i bhfad, úsáid as an gceart vótála, cé go bhfuil roinnt fadhbanna gan réiteach acu fós le reachtaíocht phósta agus teaghlaigh, cineál dearcadh atá cosúil go leor leis an dearcadh a fheictear i dtíortha ina mbraitear nach bhfuil fadhb stádas na mban chomh feiceálach.

Tábla 48

Rangú thíortha an phobail sna trí cheist maidir le híomhá na rannpháirtíochta polaitiúla

Is é an pholaitíocht níos mó gnó na bhfear (scór de réir mhéid an easaontais)		Ba cheart go mbeadh an ról céanna ag mná agus fir sa pholaitíocht		Níos mó muiníne i bhfear ná i mbean mar ionadaí polaitiúil	
1. Danmark	1,03	1. Danmark	78%	1. Danmark	17%
2. an Ríocht Aontaithe	0,85	2. an Ríocht Aontaithe	68	2. An Ísiltír	26
3. Éire	0,75	3. Éire	65	3. an Fhrainc	31
4. an Fhrainc	0,69	4. An Ísiltír	61	4. an Ríocht Aontaithe	34
5. An Iodáil	0,56	5. An Iodáil	58	5. Lucsamburg	34
Meán CE	0,52	Meán CE	57	6. Éire	38
6. An Ísiltír	0,44	6. an Fhrainc	52	Meán CE	38
7. An Ísiltír	0,11	7. An Ísiltír	50	7. An Bheilg/an Bheilg	38
8. An Bheilg/an Bheilg	-0,13	8. Lucsamburg	47	8. An Iodáil	44
9. Lucsamburg	-0,16	9. An Bheilg/an Bheilg	45	9. An Ísiltír	44

4. Rannpháirtíocht shóisialta

Ní bhaineann aon dearcadh lena bhrí seachas i gcóras dearchaí, a bhfuil córas luachanna mar bhonn taca leis, ar córas luachanna é atá ina shaintréith de ghrúpa sóisialta nó deshochaí dhomhanda ina hiomláine. Dá bhrí sin, chomh maith le ceisteanna a bhaineann go díreach le híomhá na polaitíochta (gnóthaí na bhfear nó na mban), leis na ról faoi seach agus le híomhá an ionadaí, b'iomchuí ceisteanna eile a chur ar fhir agus ar mhná, a bhfuil raon feidhme ginearálta ach beacht acu, maidir leis an gcaoi an-oireann siad dontsochaí.

Ardeireadh, glacadh le ceithre cheist:

- ar an mothú ginearálta ar thionchar soch-pholaitiúil,
- ar an gclaonadh a chur ina luí ar dhaoine eile,
- maidir le rannpháirtíocht i bplé polaitiúil,
- anméid rannpháirtíochta i bplé den sórt sin.

A. Tionchar sochpholaitiúil

An gceapann tú má tá rud éigin mícheart (i do thír féin), gis cosúil is féidir leat cabhrú le rud éigin a athrú nó nach bhfuil?

Sa Chomhphobal ina iomláine, ní bhraitheann ach 37% d'andúiligh drugaí gur féidir leo tionchar a imirt ar chúrsaí ina dtír féin. Níl sé chomh coitiantaí measc na mban(32%) ná i measc na bhfear(43%). Athraíonn méil go forleathan de réir leibhéalínstruction agus, do gach gnéas, le haois: Cuireann mná óga an dearcadh seo in iúl leis an minicíocht chéanna le fir aosta.

Tábla uUimh. 49

Spéire an tionchair shochpholaitiúil de réir inscne,inscneagus leibhéal oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

		Tá	Níl	Gan freagra
Le chéile		37%	50%	13%
Fir		43	47	10
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	48	41	11
	25 go 54 bliana	44	46	10
	55 bliana agus níos sine	39	50	11
Mná		32	54	14
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	41	45	14
	25 go 54 bliana	34	52	14
	55 bliana agus níos sine	21	63	16
Leibhéal oideachais:				
	- íseal	32	54	14
	- meán	41	48	11
	- ard	50	41	9

Tá na difríochtaí idir tíortha an-suntasach. Is iad an Danmhairg (53%), an Ríocht Aontaithe (46%) agus Éire (45%) na tíortha a bhfuil an tionchar is forleithne acu. An Iodáil agus an Fhrainc (36 %), an Ghearmáin (35 %) agus ina dhiaidh sin an Ísiltír (29 %), Lucsamburg (24 %) agus an Bheilg ar deireadh (19 %).

Go ginearálta, ach go háirithe sa Ríocht Aontaithe, sa Ghearmáin agus san Iodáil, is lú an seans go mbeidh tionchar ag mná ná ag fir.

I mbeagnach gach tír, seachas an Fhrainc agus an Ísiltír, is mó na difríochtaí idir aoisghrúpaí foircneacha do mhná ná d'fhir.

Faightear gnóthachtáil oideachais den chuid is mó san Ísiltír agus san Iodáil.

Taispeánann an tábla seo a leanas láithreach dáileadh na gcéatadán a chomhfhreagraíonn don dearcadh dearfach ar an mothú tionchair, i ngach tír, de réir inscne, aoise agus leibhéal oideachais.

Léiríonn tábla eile na difríochtaí idir na céatadáin seo do gach fear agus bean, agus de réir aoisghrúpa. Agus an tábla seo á léamh, d'fhéadfadh sé go mbainfí de thátal as, de réir mar a théann na glúnta óga in aois, gur cheart go laghdófaí an bhearna inscne. Ní féidir é seo a rá go cinnte, ós rud é i roinnt tíortha, go háirithe i dtír chun cinn mar an Danmhairg, go bhfuil an difríocht idir an dá ghnéas beagnach mar an gcéanna idir 15-24

bliana d'aois agus 25-54 bliana d'aois. Is beagfianaise atá ann faoi seo nó go bhfuil tairseach de inferiority coibhneasta na mban nach sáraítear díreach mar gheall ar fhorbairtí, nó go bhféadfaí mothú impotence soch-pholaitiúla athdhéanamh, i gcúinsí áirithe, i bhfear agus / nó i mná.¹

Tábla 50

Tionchar sochaíoch agus polaitiúil de réir inscne, inscne agus leibhéal oideachais

(Pfreagairt ositive, de réir tíre)²

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	Iomlán	-25	'25/54	55+	Iomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadail sa dlí	Ard
Danmark	60 %	69 %	61 %	57 %	45 %	57 %	50 %	35 %	50 %	56 %	61 %
an Ríocht Aontaithe	55	56	56	52	38	48	41	27	43	48	55
Éire	49	52	50	43	41	47	43	33	42	45	52
An Iodáil	43	48	45	38	29	41	30	17	28	46	57
an Fhrainc	40	56	41	29	32	37	38	15	25	40	47
An Ísiltír	39	29	40	41	30	41	31	24	30	39	45
An Ísiltír	34	54	38	25	25	36	27	13	23	31	56
Lucsamburg	27	27	31	18	22	28	25	15	23	18	34
An Bheilg/an Bheilg	23	29	21	21	15	27	14	8	12	18	33
Comhphobal ³	43	48	44	39	32	41	34	21	32	41	50

1 Is fiú a thabhairt faoi deara, gan a éileamh, an céatadán thar a bheith íseal den mothú tionchair i measc na nGearmánach óg idir 15 agus 24 bliana d'aois i gcomparáid lena seanóirí.

2 Rangáítear tíortha in ord íslitheach de réir mhinicíocht na freagartha a chomhfhreagraíonn do mheon dearfach.

3 Meán ualaithe.

Tábla 51

Differrenseo idir an dá ghnéas agus do gach grúpa demhinicíocht an mothú tionchair

	iomlán	15/24 bliana	25/54 bliain	55 bliana agus níos sine
Danmark	15	4	11	22
an Ríocht Aontaithe	17	8	15	25
Éire	8	5	7	10
An Iodáil	14	7	15	21
an Fhrainc	8	19	3	14
An Ísiltír	9	-12	9	17
An Ísiltír	9	18	11	12
Lucsamburg	5	-1	6	3
An Bheilg/an Bheilg	8	2	7	13
Comhphobal	11	7	10	18

B.-Tá claonadh ag La chur ina luí ar dhaoine eile

'Maidir le tuairim a bhfuil meas agat uirthi, an bhfuilsé mícheart duit a chur ina luí ar do chairde, do chomhoibrithe agus do chaidrimh an tuairim sin a ghlacadh? Más amhlaidh, an dtarlaíonn sé seoduit go minic, ó am go ham nó go hannamh?

Ní mhaíonn ach mionlach beag (12 % de na freagróirí) gur 'ceannaire' é. Tá mná beagán níos lú claonta (nó ullmhaithe) chun a chur ina luí ar a ngaolta go bhfuil fir. Déanann aois idirghabháil beag, ach beagán níos suntasaí i measc na mban. Gan amhras is é an t-athróg leis an meáchan is mó an leibhéalteagaisc.

Tábla 52

An claonadh daoine eile a chur ina luí de réir inscne, inscne agus leibhéal oideachais

(I dteannta an Chomhphobail)

	Go minic	Ó am go ham	Go hannamh	Riamh	Gan freagra
Le chéile	12%	37%	24%	22%	5%
Fir	14	42	22	18	4
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	16	43	23	15	3
25 go 54 bliana	15	45	22	15	3
55 bliana agus níos sine	12	36	23	23	6
Mná	9	33	27	26	5
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	13	39	25	19	4
25 go 54 bliana	10	36	26	24	4
55 bliana agus níos sine	6	23	30	32	9
Leibhéal oideachais:					
- íseal	8	32	28	26	6
- meán	13	41	23	19	4
- ard	22	48	16	11	3

Tá na difríochtaí idir tíortha suntasach go leor; is deacair iad a mhíniú agus is dócha go n-eascaíonn siad as saintréithe cultúrtha doimhne: discríd vis-à-vis daoine eile, meas ar thuairimí daoine eile, b'fhéidir 'tearcraíteas' ar an gcaoi a bhfreagraítear an cheist, agus b'fhéidir dáileadh gnáthóige laistigh den chríoch náisiúnta freisin.

In aon chás, is minice a thugtar an fhreagairt 'go minic', a léiríonn an dearcadh is láidre sa ghné sin d'iompar 'leader', san Iodáil agus i Lucsamburg(16 %), san Ísiltír agus sa Danmhairg(14 %) ná sa Bheilg(12 %), sa Fhrainc(11 %), sa Ghearmáin (10 %), sa Ríocht Aontaithe (9 %) agus in Éirinn (7 %).

Chun an dearcadh sin a thomhas ar bhealach níos fearr, úsáidimid innéacs, lena sannfar comhéifeacht 3, 2, 1 agus 0 faoi seach do na freagraí 'go minic', 'ó am go ham', 'is annamh' agus 'riamh', agus an t-iomlán i gcoibhneas le céatadán na ndaoine a chuir iad féin in iúl.

Déantar na tíortha a aicmiú ansin mar seo a leanas:

Innéacs	
1. An Ísiltír	1,96
2. Lucsamburg	1,72
3. An Iodáil	1,53
4. An Ísiltír	1,52
5. An Bheilg/an Bheilg	1,47
Meán an Chomhphobail	1,41
6. an Fhrainc	1,40
7. Danmark	1,24
8. an Ríocht Aontaithe	1,14
9. Éire	0,99

I ngach pá s, gan eisceacht, ach gan mórán difríochta ó thír go tír, tá meánscore na mban níos ísle ná meánscore na bhfear; Ara mhéad, is féidir bearna beagán níos mó a thabhairt faoi deara ag an Royaume-Uni.

Tá difríochtaí aoise beag i measc na bhfear, ach amháin sa Danmhairg, sa Bheilg agus sa Fhrainc. Mar sin féin, i bhformhór na gcásanna, go háirithe sa Bheilg agus sa Ghearmáin; tá siad níos láidre i measc na mban, tá mná óga i bhfad níos eolaí ar a gclonadh a chur ina luí ná a seanóirí.

Tá tionchar na gnóthachtála oideachais beagnach i ngach áit is láidre, agus go háirithe is cosúil go bhfuil ról ceannasach aige sa Ghearmáin.

A mhéid a bhaineann le méid na háite cónaithe, tá an tionchar íseal, ach amháin sa Fhrainc, áit a dtagann méadú ar an gclonadh chun cur ina luí agus tú ag bogadh ón sráidbhaile go dtí an baile beag agus an baile mór. I dtíortha eile, glactar leis go ginearálta go bhfuil score áitritheoirí na mbailte beagabéagán níos airde ná áitritheoirí sráidbhailte nó bailte móra.

Dá bhrí sin, is í an athróg gnóthachtála oideachais an ceann is tábhachtaí i bhfad, agus is í an athróg seo a mhíníonn, den chuid is mó, ach is dócha nach bhfuil sí go hiomlán, an bhearna idir mná agus fir.

Tábla 53

An claonadhdaoine eile a chur ina luí de réir inscne, inscne agus leibhéal oideachais

(Sonraithe, de réir tíre)¹

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	lomlán	-25	'25/54	55+	lomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadái l sa dlí	Ard
An Ísiltír	1,83	11,77	1,98	1,75	1,62	1,89	1,63	1,46	1,62	1,88	1,98
Lucsamburg	1,8	1,83	1,82	1,76	1,63	1,57	1,73	1,5	1,5	1,9	1,82
An Iodáil	1,66	1,75	1,68	1,58	1,38	1,56	1,37	1,2	1,37	1,77	1,84
An Ísiltír	1,63	1,58	1,7	1,52	1,43	1,6	1,59	1,06	1,39	1,57	2,04
An Bheilg/an Bheilg	1,55	1,88	1,74	1,3	1,31	1,67	1,39	0,93	1,16	1,53	1,96
an Fhrainc	1,52	1,63	1,66	1,21	1,29	1,43	1,32	1,21	1,13	1,42	1,81
Danmark	1,44	1,72	1,57	1,13	1,29	1,18	1,16	0,74	1,08	1,43	1,63
an Ríocht Aontaithe	1,32	1,33	1,4	1,19	0,96	1,2	0,97	0,84	1,03	1,29	1,48
Éire	1,04	1,17	1,13	0,84	0,95	1,17	0,95	0,7	0,91	0,98	1,28
Comhphobal ²	1,55	1,6	1,63	1,39	1,27	1,47	1,33	1,04	1,24	1,5	1,82

1 Déantar tíortha a rangú in ord íslitheach na scór innéacs.

2 Meán ualaithe.

C. *Participation le plé polaitiúil*

Dhiúltaigh Maurice DUVERGER, in 1955, don fhíoras 'nach féidir a cheistiú' gur lú an spéis atá ag mná sa pholaitíocht ná mar atá ag fir'.¹ Dheimhnigh ár n-imscrúdú é sin trí dhá cheist fhorlíontacha.

« Nuair a fhaigheann tú féin le cairde, a tharlaíonn túgo minic, ó am go ham nó is maith lioma phlé politique? »

Cé acu de na habairtí seo is fearr a chuireann síos ar an ról a imríonn tú sna díospóireachtaí seo?

A. Cé go bhfuil mo phionnaféin agam, de ghnáth ní éistim ach.

B An chuid is mó den am ní éistean méach, ach labhraím uair amháin nó eile chun mo thuairim a thabhairt.

C. De ghnáth glacaim páirt sa chomhrá.

D. Glacaim níos mó ná mo part sa chomhrá: De ghnáth déanaim iarracht a chur ina luí ar dhaoine eile go bhfuil an ceart agam.'²

Ar fud an Chomhphobail, deir 20% de na freagróirí go nglacann siad "go minic" páirt i bplé polaitiúil idir cairde: 28% de na fir agus gan ach 14% de na mná. Tá tionchar na haoise sách beag, cé go bhfuil sé beagán níos suntasaí i measc na mban; i ngach aoisghrúpa, agus go háirithe i measc daoine scothaosta, is lú an plé a dhéanann mná ar an bpolaitíocht ná mar a dhéanann fir. Athraíonn leibhéal an oideachais go mór.

Tá na difríochtaí idir tíortha beaggo leor do chuid acu, ach tá an Ísiltír agus an Bheilg go mór as céim leis na cinn eile.

Laistigh de gach tír, is beag idirdhealú a dhéanann aois i measc na bhfear, seachas sa Ghearmáin, in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe, áit nach í an duine is óige a phléann an pholaitíocht go minic. I measc na mban, níl tioncharláidir ag aois ach san Iodáil. I ngach tír agus i ngach aoisghrúpa, fiú sna glúnta óga, ní phléann mná fir chomh minic céanna.

Seachas in Éirinn, tá an leibhéal oideachais an-ard i ngach áit, go háirithe sa Ghearmáin, sa Fhrainc agus san Iodáil.

Beidh na difríochtaí dearcadh le feiceáil níos cruinne nuair a scrúdú na freagraí ar an gceist seo a leanas, a bhaineann leis an méid rannpháirtíochta sa *iscussio* polaitiúil.

1 Op. cit. p. 129.

2 Tá na ceistean seo oiriúnaithe go páirteach ó WOODWARD Julian L. agus ROPER Elmo: "Political activity of American Citizens", *American Political Science Review*, 1950, 44, lgh. 872-885.

Tábla 54

Minicíocht na bpléití polaitiúla idir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

	Go minic	Ó am go ham	Riamh	Gan freagra
Le chéile	20 %	46 %	32 %	2 %
Fir	28	47	24	1
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	23	48	28	1
25 go 54 bliana	30	49	20	1
55 bliana agus níos sine	26	44	28	2
Mná	14	44	40	2
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	16	47	35	2
25 go 54 bliana	14	48	36	2
55 bliana agus níos sine	11	34	51	4
Leibhéal oideachais:				
- íseal	14	42	41	3
- meán	22	53	24	1
- ard	38	47	14	1

Tábla 55

An claonadh chun plé a dhéanamh ar bheartas 'go minic' de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais (Freagra "go minic", de réir tíre) ¹

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
	iomlán	-25	'25/54	55+	iomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
Lucsamburg	34 %	31 %	36 %	32 %	20 %	16 %	22 %	20 %	20 %	25 %	38 %
an Fhrainc	30	33	23	27	20	27	19	16	14	26	41
An Ísiltír	32	17	33	35	13	10	14	42	15	25	46
an Iodáil	27	28	28	24	12	25	8	8	14	15	40
Danmark	24	18	28	20	15	15	18	12	16	23	29
an Ríocht Aontaithe	27	13	30	29	12	9	14	10	17	20	32
Éire	27	16	28	33	10	7	14	11	18	21	18
An Ísiltír	13	19	14	7	91	8	10	6	7	12	25
An Bheilg/an Bheilg	15	16	16	12	6	9	6	4	5	10	21
Comhphobal ²	28	23	30	26	14}	16	14	11	14	22	38

I measc na ndaoine a phléann an pholaitíocht go minic, i.e. 20% den daonra iomlán, ní ghlacann ach leath díobh páirt ghníomhach sa phlé, agus tá an difríocht chéanna, a bheag nó a mhór, idir fir agus mná i ngach aoisghrúpa: Glacann thart ar 15% d'fhir agus 6% de mhná, gan mórán difríochta de réir aoise, páirt i ndáiríre, trí chaint ar a laghad.

Tá sé trí huair níos dóchúla go mbeidh leibhéal ard oideachais rannpháirteach go ghníomhach ná leibhéal íseal oideachais.

¹ Rangaítear tíortha in ord íslitheach de réir mhinicíocht na freagartha 'is minic a phléitear an pholaitíocht le cairde'.

² Meán ualaithe

Tábla 56

An ról a bhí ag plébeartais de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais

(I dteannta an Chomhphobail)

	Éist go díreach	Tóg an t-urlár ó am go ham	Glacann sé páirt de ghnáth	Glacann sé níos mó ná a chuid	Gan freagra
Le chéile	8%	24%	27%	10%	31%
Fir	7	24	31	15	23
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	6	24	27	15	28
25 go 54 bliana	6	25	35	15	19
55 bliana agus níos sine	8	23	28	15	26
Mná	10	24	22	6	38
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	6	25	27	8	34
25 go 54 bliana	11	26	24	6	33
55 bliana agus níos sine	10	21	14	5	50
Leibhéal oideachais:					
- íseal	10	23	20	7	40
- meán	7	27	33	11	22
- ard	5	24	38	20	13

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tógadh innéacs-rannpháirtíochta, lenar sannadh comhéifeacht 1, 2, 3 nó 4 faoi seach do chéatadáin na bhfreagraí, ag brath ar mhéid méadaitheach na rannpháirtíochta sa phlé.

I gcás an Chomhphobail ina iomláine, scóráil fir 2.71 agus scóráil mná 2.38. Dá bhrí sin, is é an difríocht idir na scóir ná 0.33. Sroicheann sé 0.36 agus 0.38 sna haoisghrúpaí os cionn 25 bliana, ach níl sé ach 0.16 san aoisghrúpa 35-24. Tugann an leibhéal oideachais isteach difríocht de 0.42 idir na catagóirí foircneacha.

A mhéid a bhaineann leis na tíortha, léiríonn na meáin, os cionn agus faoi bhun mheán an Chomhphobail, dhá ghrúpa tíortha, gan aon difríochtaí móra eatarthu, laistigh de gach grúpa:

	Innéacs
Danmark	2,70
Éire	2,68
an Ríocht Aontaithe	2,67
An Iodáil	2,64
Meán an Chomhphobail	2,56
An Bheilg/an Bheilg	2,55
An Ísiltír	2,55
an Fhrainc	2,46
Lucsamburg	2,33
An Ísiltír	2,32

Tá meánscór i ngach áit ag mná atá níos ísle ná meánscór na bhfear (2.38 i gcomparáid le 2.71 don Chomhphobal ina iomláine), ach go háirithe sa Fhrainc, sa Ghearmáin agus i Lucsamburg.

Déanann aois idirdhealú lag i measc na bhfear, ach níos láidre i measc na mban, go háirithe sa Bheilg agus sa Fhrainc. I mbeagnach gach aoisghrúpa, tá meánscór níos ísle ag mná ná fir.

I measc na n-aoisghrúpaí is sine (15-24 bliana), is iad seo a leanas na difríochtaí idir an dá ghnéas:

	Fir 15-24 bliana d'aois	Mná 15-24 bliana d'aois	Difríocht (H-F)
Éire	2,63	2,64	0,01
an Ríocht Aontaithe	2,73	2,69	-0,04
An Iodáil	2,73	2,69	-0,04
Danmark	2,78	2,71	-0,07
An Bheilg/an Bheilg	2,6	2,69	0,09
An Ísiltír	2,53	2,4	-0,13
Meán an Chomhphobail	2,7	2,54	-0,16
an Fhrainc	2,78	2,49	-0,29
An Ísiltír	2,52	2,15	-0,37
Lucsamburg	2,69	2,06	-0,63

Is féidir a bhaint de thátal as gombraitheann mná beagnach comhionann le fir i sé thír as naoi dtír i dtéarmaí rannpháirtíochta i bplé polaitiúil. Os a choinne sin, sa Fhrainc, san Ísiltír agus i Lucsamburg is dócha, tá mná fós ag titim chun deiridh.¹

Ós rud é go ndéanann an leibhéal oideachais idirdhealú an-láidir beagnach i ngach áit (seachas in Éirinn agus iLucsamburg, ach go háirithe sa Fhrainc), is féidir a bheith ag súil go dtiocfaidh méadú ar rannpháirtíocht na mban, agus b'fhéidir, trí oiliúint, ar mhná eile mar thoradh ar an ardú ginearálta ar an leibhéal oideachais sin. Ach ní féidir gach rud a bheith ag súil leis ón imscrúdú: is gnách go léiríonn sampla Lucsamburg, a mhéidatá sé iontaofa, go bhféadfadh cinn eile, 'fíricí sochaíocha', rannpháirtíocht pholaitiúil na mban a theorannú.

1 Níl sampla Lucsamburg níos lú chomh hiontaofa leis na tíortha eile.

Tábla 57

Innéacs ParticiPation le haghaidh plé polaitiúil de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais

(De réir pás)¹

		Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
		lomlán	-25	'25/54	55+	lomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
Danmark	(2,70)	2,81	2,78	2,88	2,71	2,6	2,71	2,97	2,46	2,64	2,75	2,83
Éire	(2,68)	2,77	2,63	2,9	2,67	2,59	2,64	2,57	12,57	2,63	12,73	2,67
an Ríocht Aontaithe	(2,67)	2,76	2,73	2,75	2,8	2,56	2,69	2,53	2,56	2,6	2,71	2,98
An Iodáil	(2,64)	2,71	2,73	2,69	2,78	2,53	2,69	2,47	2,41	2,51	2,71	2,82
An Bheilg/an Bheilg	(2,55)	2,65	2,6	2,65	2,68	2,48	2,69	2,33	2,15	2,44	2,51	2,71
An Ísiltír	(2,55)	2,75	2,93	2,8	2,7	2,34	2,4	2,32	2,27	2,46	2,56	2,89
an Fhrainc	(2,46)	2,68	2,78	2,7	2,59	2,25	2,49	2,25	2,05	2,09	2,61	2,82
Lucsamburg	(2,33)	2,49	2,69	2,37	2,6	2,13	2,06	2,32	1,88	2,28	2,43	2,27
An Ísiltír	(2,32)	2,46	2,52	2,52	2,28	2,18	2,15	2,2	2,13	2,21	2,36	2,6
Comhphobal ²		2,71	2,7	2,73	2,68	2,38	2,54	2,37	2,3	2,42	2,61	2,84

1 Déantar tíortha a rangú in ord íslitheach luachanna innéacs do gach freagróir i ngach tír.

2 Meán ualaithe.

VII Mothú sástachta nó míshástachta

Agus na sonraí maidir le sásamh poist á gcur i láthair againn, i gCaibidil IV, mar a chuir daoine atá ag gabháil do ghníomhaíocht ghairmiúil in iúl iad, leagamar béim ar na deitéarmanaint shuibiachtúla agus shoch-chultúrtha a bhaineann le mothúcháin shástachta.

Cuireann ceisteanna eile ar ár gcumas ár dtoimhdí a dheimhniú. Baineann siad leis an mothú ginearálta sástachta leis an saol ina iomláine agus le gnéithe áirithe den saol (teach, áit ina gcónaíonn duine, ioncam, caidrimh le daoine, etc.).

1. An mothú foriomlán sástachta

Chun an dearcadh ginearálta i leith an tsaoil a thomhas, cuireadh an cheist chéanna agus a cuireadh i Meán Fómhair 1973:

‘Ar an iomlán, an bhfuil tú an-sásta, sách sásta, sách míshásta, nó míshásta ar chor ar bith leis an saol atá romhat?’¹

Sa Chomhphobal ina iomláine, deir níos mó ná trí cheathrú de na freagróirí go bhfuil siad an-sásta (20 %) nó an-sásta (57 %) lena saol. Is beag difríocht atá ann idir fir (79% caolaithe) agus mná (75%), agus idir aoisghrúpaí, ach amháin gur cosúil nach bhfuil fir óga agus mná scothaosta chomh sásta céanna.

Go ginearálta, tá daoine le hoideachas íseal, ioncam íseal, nó ina gcónaí n-aonar, agus daoine ina gcónaí i gcathracha móra níos lú sásta ná daoine eile.

I gcomparáid le Meán Fómhair 1973, tá an chobhsaíocht fairfe:

	(Meán Fómhair 1973)	(Meán Fómhair 1973)
An-sásta	21 %	20 %
Sásta go leor	58	57
Gan a bheith sásta go leor	16	16
Ní raibh sé sásta ar chor ar bith	4	5
Gan freagra	1	2
Iomlán	100	100
Uimhir	13484	9543

Ar leibhéal na dtíortha aonair, feicimid, mar a tharla in 1973, difríocht shoiléir idir tíortha ‘beag’ agus ‘móra’. Tá an Danmhairg ar bharr an liosta agus tá an Iodáil ar bharr an liosta.

I sé thír as naoi dtír, tá anbhearna idir 1973 agus 1975 diomaibhseach. Tháinig laghdú beag ar leibhéil sástachta san Ísiltír, níos láidre i Lucsamburg (áit a mbíonn léirmhíniú coimeádach mar thoradh ar mhéideanna samplacha) agus go háirithe in Éirinn.

1 Cuireadh an cheist chéanna trí scálacéimitheó 0 go 10. Resultats in tt e a úsáidtear sna hanailísí achuirtear i láthair sadara ceann agtie.

Tábla 58

An mothú foriomlán sástachta de réir inscne, leibhéal oideachais, suíomh, ioncam agus staid teaghlaigh

(I dteannta an Chomhphobail)

	An-sásta	Sásta go leor	Gan a bheith sásta go leor	Ní raibh sé sásta ar chor ar bith	Gan freagra
Le chéile	20 %	57 %	16 %	5 %	2 %
Fir	21	58	16	3	2
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	16	62	15	5	2
25 go 54 bliana	20	60	14	4	2
55 bliana agus níos sine	24	52	16	5	3
Mná	19	56	17	5	3
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	19	57	16	4	4
25 go 54 bliana	20	56	16	5	3
55 bliana agus níos sine	17	55	18	7	3
Leibhéal oideachais:					
- íseal	18	54	19	6	3
- meán	23	60	11	4	2
- ard	19	61	13	4	3
Méid an cheantair					
- sráidbhaile	20	57	16	5	2
- baile beag	21	57	15	4	3
- cathair mhór	17	57	17	6	3
Ioncam teaghlaigh:					
- measartha	17	50	21	9	3
- meán	18	60	16	4	2
- éasca	25	62	9	2	2
Staid an teaghlaigh:					
- singil	15	58	19	5	3
- pósta	22	58	14	4	2
- ag maireachtáil go maritally	27	49	12	4	8

Eorabharaméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

- colscartha	10	44	33	11	2
- ar leithligh	10	35	39	12	4
- baintreach fir	14	53	21	9	3

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tábla 59

An mothú sástachta foriomlán i 1973 agus 1975

(De réir pás)¹

		An-sásta	Sásta go leor	Gan a bheith sásta go leor	Ní raibh sé sásta ar chor ar bith	Gan freagra
Danmark	1975	51 %	41 %	4 %	.	4 %
	1973	51	44	4	1%	,
An Bheilg/an Bheilg	1975	39	52	5	2	2
	1973	43	49	6	2	.
Éire	1975	36	52	9	3	.
	1973	53	39	6	2	.
An Ísiltír	1975	33	52	7	2	6
	1973	41	52	5	1	1
an Ríocht Aontaithe	1975	33	53	9	3	2
	1973	33	52	1	3	1
Lucsamburg	1975	26	45	15	7	7
	1973	40	49	9	2	.
an Fhrainc	1975	16	59	16	7	2
	1973	15	62	17	4	2
An Ísiltír	1975	13	66	16	2	3
	1973	16	66	15	2	1
An Iodáil	1975	7	52	28	10	3
	1973	8	57	27	7	1

¹ Rangaítear tíortha in ord íslitheach de réir mhinicíocht na bhfreagraí 'comhlíonta go hiomlán' in 1975. I 1973, chlúdaigh an suirbhé an Bhreatain Mhór. Ba chóir a thabhairt faoi deara i dtaca leis seo go raibh scór Thuaisceart Éireann i 1975 an-ghar do scór Phoblacht na hÉireann (37%, 49%, 8%, 3% agus 3%), rud a bhí níos airde ná scór na Breataine Móire.

I ngach tír seachas an Ghearmáin agus an Iodáil, tá mná beagán níos sásta ná fir.

Tá tionchar na haoise difriúil de réir inscne agus tíre:

- i measc na bhfear, tá siad siúd atá 55 bliana d'aois nó níos sine, ach amháin sa Danmhairg (agus i Lucsamburg), beagán níos sásta ná fir óga;
- i measc na mban, ar an láimh eile, níl mná níos sinesásta námná níos óige, ach amháin sa Ríocht Aontaithe, sa Fhrainc (agus i Lucsamburg).

Is é an hipitéis is féidir achur ar aghaidh ná, i measc na bhfear, go leanann sástacht saoil éabhlóid gairmeacha aonair agus éabhlóid ghinearálta na ndálaí maireachtála sa tsochaí, agus, i measc na mban, bíonn míshástacht níos minice mar thoradh ar dhul chun cinn in aois, go minic le baintreach agus meath géar ar shlí bheatha.

Tábla 60

An mothú foriomlán sástachta de réir inscne agusinscne

(An-sásta , de réir tíre)

	Fir				Mná			
	Iomlán	-25	'25/54	55+	Iomlán	-25	'25/54	55+
Danmark	50 %	54 %	50 %	46 %	54 %	56 %	57 %	45 %
An Bheilg/an Bheilg	38	39	38	48	40	48	43	34
Éire	34	27	35	38	37	42	36	34
An Ísiltír	33	27	31	37	34	40	34	30
an Ríocht Aontaithe	32	30	33	31	33	28	38	33
Lucsamburg	25	27	26	23	27	8	35	26
an Fhrainc	13	10	1	19	19	16	20	18
An Ísiltír	17	6	16	23	9	16	10	3
An Iodáil	10	6	9	13	4	6	4	4
Comhphobal	21	16	20	24	19	19	20	17

2. Gnéithe sonracha de mhothúcháin sástachta

Cuireadh an cheist ar scála 0 go 10 agus bhain sí leis na fadhbanna seo a leanas:

'A. Do theach nó d'árasán;

B. An áit ina gcónaíonn tú sa chathair nó sa sráidbhaile.

C. Do chuid ioncaim.

D. Do chaighdeán maireachtála, na rudaí a bhfuil tú: feistis, trealamh tí, etc.

E. An t-am achaithe tú an rud atá le déanamh agat a dhéanamh.

F. An chaoi a n-úsáideann tú z dodíomhaointeas.

Agus i gceist ar leith:

"A. An cineál sochaí ina bhfuil cónaí orainn (sa tír seo) faoi láthair.

B. Feidhmiú an daonlathais (i do thír féin).

C. Go ginearálta, do chaidreamh le daoine."

Ar fud an Chomhphobail, breathnaíonnidir cúigearagus seisear as deichniúrgo fabhrach ar ghnéithe den saol a bhaineann leis an ngarthimpeallacht (áit chónaithe, caidreamh le daoine, teach nó árasán).

Ansin tá trí fhadhb annmaidir leis an gcaighdeán maireachtála, fóillíochta agus ama atá ar fáil, a bhfuil sástacht níos measctha ina leith. Baineann an rud céanna,níos suntasaí fós, leis an ioncam atá ar fáil.

Tá an chothromaíocht dírithe ar mhíshástacht leis angcineálsocaháina mairimid agus, thar aon rud eile, le feidhmiú an daonlathais.

Tábla 61

Réimsí Sonracha Sástachta

(I dteannta an Chomhphobail)¹

	Sástacht ard (scóir 8 go 10)	Meánsásamh (scóir 3 go 7)	Sástacht íseal (Scóir 0 go 2)	Meánscór
1. An áit ina gcónaíonn tú	61%	32%	7%	7,49
2. Caidreamh le daoine	57	39	3	7,46
3. An teach nó an t-árasán	53	39	8	7,09
4. An caighdeán maireachtála	45	49	6	6,83
5. Conas do chaitheamh aimsire a úsáid	47	42	10	6,74
6. An t-am atá ar fáil	43	46	10	6,52
7. Ioncam	30	54	15	5,75
8. Cineál na sochaí	19	63	17	5,08
9. Feidhmiú an daonlathais	17	60	21	4,82
Meán de 9 míreanna	41	47	11	6,42

Chun simpliú adhéanamhar na torthaí ar leibhéal an Chomhphobail ina iomláine agus ar leibhéal gach ceann de na tíortha, ní úsáidimid ach na meánscoir shástachta mar chomhchoibhneas. Isleor a mheabhrú, ós rud é gurb é 5.0 pointe fócasach an scóir, go dtomhaiseann aon luach níos airde (uasmhéid 10.0) mothú sástachta agus aon luach níos ísle (íosmhéid 0) mothú míshástachta.

Ar leibhéal an Chomhphobail ina iomláine, soláthraíonn scrúdú ar Thábla 62 sraith faisnéise ábhartha, a phléifear sadara cuid:

Tá leibhéilsástachta na bhfear agus na mban beagnach comhionann i ngach ceann de na réimsí atá á mbreithniú.

2 ° Go ginearálta, tá daoine 55 bliana d'aois agus níos sine beagán níos sásta ná iad siúd atá níos óige, ach coinnítear leibhéil chothroma sástachta idir na hinscní ar fud aoisghrúpaí.

3 ° Is ar éigean a bhíonn tionchar ag leibhéal an oideachais ar shásamh; a bheag nó a mhór, is iad na daoine is oilte a bhfuil an chuma orthu gurb iad is lú atá sásta, ach amháin maidir le tithíocht, caighdeán maireachtála, ioncam, fóillíocht agus an t-am atá ar fáil.

Tá sástacht beagán níos ísle i gcathracha móra ná i mbailte agus sráidbhailte beaga, go háirithe maidir le tithíocht, áit a gcónaíonn duine agus a bhfuil ar fáil.

¹ Déantar réimsí sástachta a rangú in ord íslietheach na meánscoir. Mar mheabhrúchán, thioctadh sásamh do chuid oibre féin (do dhaoine i bhfostaíocht íoctha) díreach roimh an gcaighdeán maireachtála: sástacht ard 46 %, sástacht mheánach 47 %, sástacht íseal 6 %; Níl meánscór 6.93, Neamhfhreagraí san áireamh sa tábla.

Eorabharaméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tábla 62

Innéacsanna sonracha sástachta de réir inscne, aoise, leibhéal oideachais agus mhéid an cheantair

	Fir				Mná				Leibhéal oideachais			Méid an cheantair		
	lomlán	-25	'25/54	55+	lomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadail sa dli	Ard	Sráidbhaile	Baile beag	Cathair mhór
1. An áit ina gcónaíonn tú	7,55	6,84	7,48	8,04	7,42	6,86	7,46	7,71	7,55	7,48	7,27	7,77	7,56	7,04
2. Caidreamh le daoine	7,52	7,12	7,45	7,82	7,4	7,23	7,3	7,7	7,48	7,53	7,25	7,54	7,49	7,35
3. An teach nó an t-árasán	7,08	6,8	6,91	7,51	7,1	6,85	6,93	7,55	7	7,21	7,2	7,32	7,2	6,67
4. An caighdeán maireachtála	6,85	6,51	6,82	7,07	6,81	6,77	6,8	6,88	6,61	7,1	7,13	6,74	7,03	6,67
5. Conas do chaitheamh aimsire a úsáid	6,98	6,87	6,65	7,59	6,51	6,62	6,13	7,16	6,64	6,85	6,9	6,68	6,86	6,66
6. An t-am atá ar fáil	6,43	6,23	5,8	7,62	6,59	6,2	6,12	7,72	6,65	6,46	5,71	6,6	6,57	6,36
7. Ioncam	5,72	5,06	5,92	5,72	5,77	5,33	5,95	5,71	5,53	6,19	5,76	5,7	5,93	5,65
8. Cineál na sochaí	4,98	4,72	4,91	5,23	5,16	5	5,04	5,49	5,07	5,36	4,59	5,16	4,98	5,09
9. Feidhmiú an daonlathais	4,72	4,46	4,7	4,89	4,91	4,63	4,81	5,29	4,78	5,16	4,36	4,86	4,78	4,8
	6,43	6,08	6,29	6,83	6,41	6,17	6,28	6,8	6,37	6,59	6,24	6,49	6,49	6,25

Cé go bhfuil na leibhéil sástachta an-chosúil, go ginearálta, beag beann ar inscne, aois, leibhéal oideachais agus méid áit chónaithe na bhfreagróirí, tá difríochtaí móra idir tíortha.

Is féidir dhá rangú éagsúla a dhéanamh idir tíortha:

1° De réir mheán na scór a fuarthas do na naoi ngné den sásamh a ndearnadh staidéar orthu:¹ Is ag an Danmhairg atá an meán is airde, agus Éire agus an Bheilg ina dhiaidh sin; Lucsamburg agus an Ísiltír; Tá an Ghearmáin agus an Ríocht Aontaithe fós os cionn mheán anChomhphobail; Tá an Fhrainc agus an Iodáil thíos.

Meán náisiúnta na naoi scór sástachta

1. Danmark	7,51
2. Éire	7,32
3. An Bheilg/an Bheilg	7,30
4. Lucsamburg	7,10
5. An Ísiltír	7,05
6. An Ísiltír	6,73
7. an Ríocht Aontaithe	6,68
Meán an Chomhphobail	6,42
8. an Fhrainc	6,18
9. An Iodáil	5,54

2 ° De réir rangú na dtíortha maidir le gach gné den sásamh, rud a fhágann gur féidir deireadh a chur, sa chomparáid idirnáisiúnta, le difríochtaí féideartha sa bhealach ar shraith ceisteanna a fhreagairt ar an scála céanna; tá an t-ord aicmithe beagnach mar an gcéanna:

Meánranganna tíre do na naoi gcineál sástachta

1 Ní chuirimid san áireamh anseo sásamh poist, a pléadh thuas, toisc nár cuireadh an cheist ach ar dhaoine a bhí ag gabháil d'fhostaíocht shochrach.

1. Danmark	2,33
2. Éire	3,00
3. An Bheilg/an Bheilg	3,22
4. Lucsamburg	4,11
5. An Ísiltír	4,33
6. an Ríocht Aontaithe	5,67
7. An Ísiltír	6,00
8. an Fhrainc	7,56
9. An Iodáil	8,78

Dá bhrí sin, gan beann ar an aicmiú a úsáidtear, tá na tíortha 'beag' uile, cé nach ionann iad óna chéile, go háirithe sa réimse socheacnamaíoch, chun tosaigh, chun tosaigh ar na ceithre thír 'mhóra'. ¹

Tá na difríochtaí idir tíortha le haghaidh gach réimse satisfaction an-suntasach freisin, mar a léirítear i dTábla 63.

Breathnaítear ar an scaipeadh is mó don dá mhír dheireanacha: foirm na sochaí agus feidhmiú an daonlathais, a bhfuil an leibhéal sástachta ina leith, sna trí thír a bhfuil na scóir is airde acu (Lucsamburg, an Ghearmáin, an Bheilg), i bhfad níos airde ná foirm na dtrí thír a bhfuil na scóir is ísle acu (an Ríocht Aontaithe, an Fhrainc agus, thar aon rud eile, an Iodáil).

¹ Deimhníonn na torthaí sin na torthaí afuarthas in 1973, féach 'Sástacht agus míshástacht le dálaí maireachtála i dtíortha an Chomhphobail Eorpaigh'. An Bhruiséil, Meitheamh 1974.

Tábla 63

Na leibhéilshonracha sástachta i ngach ceann de thíortha an Chomhphobail

1. An áit ina gcónaíonn tú		2. Caidreamh le daoine		3. An teach nó an t-árasán	
Éire	8,66	Éire	8,96	Éire	8,29
Danmark	8,48	Danmark	8,57	Danmark	7,94
An Bheilg/an Bheilg	8,14	an Ríocht Aontaithe	8,00	An Bheilg/an Bheilg	7,92
An Ísiltír	7,77	An Bheilg/an Bheilg	7,79	Lucsamburg	7,80
an Ríocht Aontaithe	7,62	Lucsamburg	7,67	An Ísiltír	7,60
Lucsamburg	7,53	Meán CE	7,46	an Ríocht Aontaithe	7,41
Meán CE	7,49	An Ísiltír	7,42	Meán CE	7,09
an Fhrainc	7,37	an Fhrainc	7,16	An Ísiltír	7,06
An Iodáil	7,34	An Iodáil	7,05	an Fhrainc	6,96
An Ísiltír	7,28	An Ísiltír	7,02	An Iodáil	6,48
4. An caighdeán maireachtála		5. Conas do chaitheamh aimsire a úsáid		6. An t-am atá ar fáil	
Danmark	8,16	Danmark	8,16	Éire	7,56
An Bheilg/an Bheilg	7,75	Éire	7,94	An Ísiltír	7,55
An Ísiltír	7,70	An Ísiltír	7,86	Danmark	7,54
Lucsamburg	7,36	An Bheilg/an Bheilg	7,59	An Bheilg/an Bheilg	7,39
an Ríocht Aontaithe	7,16	an Ríocht Aontaithe	7,28	Lucsamburg	6,90
Éire	7,04	Lucsamburg	7,25	an Ríocht Aontaithe	6,72
An Ísiltír	7,01	An Ísiltír	6,77	Meán CE	6,52
Meán CE	6,83	Meán CE	6,74	an Fhrainc	6,42
an Fhrainc	6,65	an Fhrainc	6,21	An Ísiltír	6,33
An Iodáil	5,93	An Iodáil	6,00	An Iodáil	6,04
7. Ioncam		8. Cineál na sochaí		9. Feidhmiú an daonlathais	
Danmark	7,07	Lucsamburg	6,58	An Ísiltír	6,26
An Ísiltír	6,77	An Ísiltír	6,41	Lucsamburg	6,10
An Bheilg/an Bheilg	6,74	An Bheilg/an Bheilg	6,38	An Bheilg/an Bheilg	6,04
Lucsamburg	6,73	Éire	6,02	Danmark	5,76
Éire	6,34	Danmark	5,88	An Ísiltír	5,67
an Ríocht Aontaithe	6,16	An Ísiltír	5,55	Éire	5,11
An Ísiltír	5,99	an Ríocht Aontaithe	5,11	Meán CE	4,82
Meán CE	5,75	Meán CE	5,08	an Fhrainc	4,81
an Fhrainc	5,34	an Fhrainc	4,72	an Ríocht Aontaithe	4,62
An Iodáil	4,84	An Iodáil	3,31	An Iodáil	2,83

VIII An mothú sonas

Bhí sé d'éifeacht ag an rath a bhí ar an gcoincheap 'cáilíocht saoil' le déanaí soiléiriú níos fearr a dhéanamh ar ábhar síceasóisialta coincheap a bhfuil dlúthbhaint acu le chéile amhail 'sásamh', 'sonas', 'folláine', etc.¹ Meastar go ginearálta go gcomhfhreagraíonn an coincheap 'sásamh' do staid áirithe dea-bhaile, a bhfuil a ábhar ábhartha den chuid is mó (slándáil, compord, etc.), cé go bhfuil baint ag angcoincheap 'sonas' le tosca aonair, nó fiú pearsanta, amhail sláinte agus caidrimh idirphearsanta.

I dtaighde ar dhearcthaí comparáideacha na mban agus na bhfear i leith an tsaoil, ní fhéadfadh duine cabhrú ach iarracht a dhéanamh an mothú suibíachtúil suibíachtúil seo a thomhas: Sástacht.

A ligean ar bogadh ar aghaidh go dtí ábhar níos pearsanta. Nuair a dhéantargach rud a rá agus a dhéanamh, an féidir leat a rá conas a dhéanann vont rudaí duitse anois? An bhfuil túi ndáiríre sásta, sásta go leor nó nach bhfuil ró-sásta anois?²

Mar is amhlaidh le sásamh, tá freagraí na bhfear agus na mban an-chosúil: ar fud an Chomhphobail, deir 16 % de na freagróirí go bhfuil siad 'fíorshásta', 54 % 'go leor sásta' agus 27 % 'nach bhfuil siad róshásta'.

Is beag tionchar atá ag aois ar an léiriú ar mhothú an tsonais i measc na bhfear, agus i measc na mban tagann laghdúar shuntasacht na ndaoine a deir go bhfuil siad 'fíorshásta' de réir mar a thagann méadú ar na blianta.

Méadaíonn sonas freisin le leibhéal oideachais agus ioncaim an fhreagróra, ach is cosúil gurb é an t-athróg is suntasaí, mar a bhíodhas ag súil leis, staid an teaghlaigh: deir daoine atá pósta nó ina gcónaí i lánúin go bhfuil siad dhá uair chomh minic 'fíorshásta' le daoine atá colscartha, scartha nó baintreach; Titeann singles idir an dá chatagóir seo.

1 Féach go háirithe an staidéar a rinne D. SAINT-PAUL ar SOFRES d'Aireacht Cáilíochta Saoil na Fraince: 'Chun sainmhíniú suibíachtúil a fháil ar cháilíocht na beatha'. Páras, Samhain 74.

2 Is d'aon ghnó nach n-áirítear leis an gceist síneadh sa chiall dhiúltach ('seachas míshásta' agus 'an-mhíshásta'), chun éifeacht áirithe measarthachta sna freagraí a sheachaint. Ciallaíonn sé seo gur dócha gur roghnaigh daoine a bhraitheann sách míshásta nó an-mhíshásta an freagra "nach bhfuil ró-shásta."

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tábla 64

An mothú ginearálta sonas de réir inscne,inscne, leibhéal oideachais, méid an cheantair, ioncam agus staid an teaghlaigh

(I dteannta an Chomhphobail)

		I ndáiríre sásta	Sásta go leor	Níl sé róshásta	Gan freagra
	Le chéile	16 %	54 %	27 %	3 %
Fir		15	54	28	3
	Lena n-áirítear:				
	15 go 24 bliana	14	53	30	3
	25 go 54 bliana	15	57	26	2
	55 bliana agus níos sine	15	51	30	4
Mná		17	53	27	3
	Lena n-áirítear:				
	15 go 24 bliana	21	56	20	3
	25 go 54 bliana	17	55	25	3
	55 bliana agus níos sine	14	47	35	4
Leibhéal oideachais:					
	- íseal	13	52	32	3
	- meán	18	58	21	3
	- ard	20	54	22	4
Méid an cheantair					
	- sráidbhaile	16	55	27	2
	- baile beag	16	54	27	3
	- cathair mhór	16	52	28	4
Ioncam teaghlaigh:					
	- measartha	14	47	37	2
	- meán	15	56	26	3
	- éasca	20	60	18	2
Staid an teaghlaigh:					
	- singil	13	53	30	4
	- pósta	17	56	25	2
	- ag maireachtáil go maritally	23	41	27	9
	- colscartha	8	43	41	8
	- ar leithligh	2	33	54	11
	- baintreach fir	11	45	40	4

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Níl na difríochtaí idir na tíortha chomh suntasach leis an mothú sástachta, ach tá rangú na dtíortha an-chosúil le gach ceann den dá ghné: Tá an Danmhairg agus an Bheilg chun tosaigh, agustá an Fhrainc, an Ghearmáin agus an Iodáil ag bun an liosta:

	I ndáiríre sásta	An-sásta
Danmark	38 %	51 %
An Bheilg/an Bheilg	35	39
An Ísiltír	31	33
Lucsamburg	24	26
an Ríocht Aontaithe	22	33
Éire	17	36
Meán an Chomhphobail	16	20
an Fhrainc	16	16
An Ísiltír	11	13
An Iodáil	6	7

Is cosúil go bhfuil mná beagán níos sona ná fir sa Danmhairg, sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn; Go ginearálta, tá mná beagán níos mó seans ann ná mná níos sine. Tá staid an teaghlaigh beagnach i ngach áit, go háirithe sa Danmhairg. Deimhnítear dá bhrí sin go bhfuil an mothú sonas nasctha go láidir, don dá ghnéas, leis na gnéithe is pearsanta den saol mar a chónaíonn sé i gcultúr ar leith.

Tábla 65

An mothú sonas de réir gnéis agusinscne

(Freagra an-sásta, de réir tíre)

	Fir				Mná				Staid an teaghlaigh		
	lomlán	-25	'25/54	55+	lomlán	-25	'25/54	55+	Pósta nó i lánúin	Aonair	Colscart ha, scartha, baintrea ch fir nó mná
Danmark	35 %	42 %	37 %	30 %	41 %	41 %	46 %	31 %	42 %	32 %	18 %
An Bheilg/an Bheilg	34	36	35	30	38	46	40	31	39	37	17
An Ísiltír	32	27	33	33	30	35	33	21	22	36	9
Lucsamburg	22	15	25	20	26	8	31	28	29	18	8
Comhchineál Aontaithe	19	16	23	13	25	26	24	25	23	18	20
Éire	14	14	16	11	19	27	17	15	17	17	12
an Fhrainc	14	16	13	15	18	25	18	13	18	17	13
An Ísiltír	12	11	9	18	10	15	11	6	13	9	5
An Iodáil	5	6	5	6	6	11	3	6	4	7	7

IX Dearcadh i leith an Chomhphobail Eorpaigh agus Aontú na hEorpa

Is léir ón obair a rinneadh roimhe seo gur tuar lag ar dhearcthaí i leith na hEorpa í an inscne: i mbeagnach gach tír, tagann sé gomaith tar éis an treoshuímh políti, leibhéal oideachais, slí bheatha agus ioncam, fiú nuair a chuirtear san áireamh chomh luath agus achuirtearnacaidrimh idir na hathróa éagsúla seo san áireamh.¹

Gan athrá a dhéanamh anseo ar na freagraí ar an iliomad ceisteanna a bhaineann leis an gcómhargadh, leis an gComhphobal Eorpach agus lemíshuaimhneasna hEorpa a cuireadh sa suirbhé seo,² teorannóimid sinn féin do thrí cheist: ceann amháin ar an gcómhargadh, ceann eile ar aontú na hEorpa agus an tríú ceann ar an tionchar a d'fhéadfadh forbairt an Chomhphobail Eorpaigh a imirt ar fhorbairt stádas na mban.

1. AnCómhargadh

‘Go ginearálta, an dóigh leat gur rud maith, drochrud nó rud maith nódrochrud é (do do thír) a bheith mar chuid den Chomhphobal Eorpach (an Cómhargadh)?’

Sa Chomhphobal inaiomláine, creideann 59% de na freagróirí gur rud maith é an Cómhargadh, i gcomparáid le 9% a cheapann a mhalairt agus 32% nach nglacann seasamh nó nach bhfreagraíonn. Freagraíonn fir beagán níos minice ná mná ar bhealach dearfach (63 vs 55%). Tá fir níos óige agus mná níos sine beagán níos lú fabhrach, ach is é an t-athróg is tábhachtaí ná gnóthachtáil oideachais.

I measc na ndaoine a léiríonn tuairim shoiléir, dhearfach nó dhiúltach, níl aon difríocht shuntasach idir an dá ghnéas:

1 Féach ‘An Eoraip le feiceáil ag Eorpaigh’: An Bhruiséil, Lúnasa 1974.

2 Féach Euro-Barometer Uimh. 3, Meitheamh-Iúil 1975.

Eorabharaiméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

Creid gur "rud maith" é ancómhargadh

(As 100 duine a ghlacann seastán)

Fir	86 %
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	88
25 go 54 bliana	85
55 bliana agus níos sine	88
Mná	87 %
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	88
25 go 54 bliana	89
55 bliana agus níos sine	85

Tá mná chomh fabhrach le fir, gan aon difríocht shuntasach ag brath ar anstaid, nuair a fuairsiadna scileanna sochpholaitiúla (oideachas, faisnéis, etc.) chun a dtuairimí a chur in iúl.

Tábla 66

Cómhargadh: maith nó olcagbrath ar inscne, inscne agus leibhéal oideachais
(I dteannta an Chomhphobail)

	Rud maith	Rud mícheart	Ní maith ná olc	Gan freagra
Le chéile	59 %	9 %	23 %	9 %
Fir	63	10	21	6
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	57	8	29	6
25 go 54 bliana	64	11	20	5
55 bliana agus níos sine	66	9	18	7
Mná	55	8	25	12
Lena n- 15 go 24 áirítear: bliana	57	8	25	10
25 go 54 bliana	57	7	26	10
55 bliana agus níos sine	50	9	24	17
Leibhéal oideachais:				
- íseal	52	11	24	13
- meán	63	7	24	6
- ard	76	4	17	3

Tá na difríochtaí idir na tíortha i gcodarsnacht, ar thaobh amháin, leis na sé thír 'bhunaidh', áit a bhfuil sé go seacht as gach deichniúr freagróirí i bhfabhar an Chómhargaidh, agus, ar an taobh eile, leis na trí Bhallstát nua. (Féach Tábla 67).

Tá fir níos fabhraí ná mná i ngach áit, go háirithe in Éirinn, san Ísiltír agus sa Bheilg. Tá ról difriúil ag an aois, ag brath ar an tír agus ar inscne: tá fir scothaosta níos fabhraí, ach amháin sa Bheilg agus i Lucsamburg; Níl mná níos sine chomh fabhrach céanna, ach amháin sa Ríocht Aontaithe agus sa Danmhairg.

D'fhéadfaí na difríochtaí sin a mhíniú, i roinnt tíortha, le tionchar na gnóthachtála oideachais, rud a bhfuil tábhacht ar leith ag baint leis sa Bheilg, sa Ghearmáin, sa Ríocht Aontaithe agus san Ísiltír; sa Bheilg, mar shampla, tá daoine óga den dá ghnéas, ach go háirithe mná, i bhfad níos fabhraí don mhargadhnáa seanóirí, is dóchatoisc go bhfuil siad níos oilte agus níos eolaí. Ach is gnách go mbíonn tionchar eile ag dearcadh a chinneadh: cultúr náisiúnta agus, b'fhéidir, fad na taithí sa Chomhphobal Eorpach.

Tá sé suntasach, cé go bhfuil an difríocht idir dearcadh an dá ghnéas, chomh maith leis an difríocht de réir leibhéal an oideachais, den ord méide céanna, ar an meán, i ngach ceann de na sé thír 'bhunaidh', ar thaobh amháin, agus sna trí Bhallstát nua, ar an taobh eile, go bhfuil ról difriúil ag tionchar na haoise.

Eorabharaiméadar Speisialta *maidir le Mná agus Fir san Eoraip* – Bealtaine 1975

I measc 'S ix', tá mná scothaosta (55 bliana d'aois agus níos sine) i bhfad níos mífhábhraí ná mná níos óige, agus (seachas sa Bheilg agus i Lucsamburg) tá fir níos sine beagán níos mífhábhraí. Os a choinne sin, i measc na 'Trí', is léir go bhfuil daoine san aoisghrúpa céanna, agus go háirithe fir, níos fabhraíná daoine óga. (Féach Tábla 68).

Toimhde mhínitheach is ea go bhfuil dearcadh fabhrach na mban 'de ghnáth' faoi thionchar leibhéal an oideachais, nuair a bhí taithí measartha fada ag an gComhphobal ar an tír.

Tábla 67

Dearcthaí atá fabhrach donchómhargadh de réir gnéis; áge agus gnóthachtáil oideachais

(Freagra maith ar rud, de réir tíre)¹

		Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
		lomlá n	-25	'25/54	55+	lomlá n	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléad áil sa dlí	Ard
An Iodáil	(71 %)	76 %	69 %	78 %	75 %	67 %	71 %	67 %	63 %	68 %	76 %	79 %
Lucsamburg	(65 %)	67	81	65	61	62	80	63	52	67	66	58
an Fhrainc	(64 %)	70	57	73	73	59	62	59	54	55	69	73
An Ísiltír	(64 %)	71	67	75	67	57	69	59	47	55	73	80
an Bheilg	(57 %)	64	74	64	55	51	73	51	39	41	63	82
An Ísiltír	(56 %)	59	59	56	64	54	56	56	50	50	59	81
Éire	(50 %)	59	50	60	61	42	44	40	43	43	56	53
an Ríocht Aontaithe	(47 %)	51	36	53	56	43	34	48	40	40	56	70
Danmark	(36 %)	40	24	44	39	34	19	35	39	32	44	40

1 Rangaítear tíortha in ord íslitheach minicíochtaí sa fhreagra 'Is rud maith é an Cómhargadh'. Freagraíonn na céatadáin a léirítear idir lúibíní do na freagróirí uile i ngach tír.

Tábla 68

Difríochtaí i ndearcchaí 'daoine óga' agus 'seandaoine' i leith an chómhargaidh de réir gnéis agus tíre

	Fir			Mná		
	-25	55+	Difríocht	-25	55+	Difríocht
An Bheilg/an Bheilg	74 %	55 %	-19	73 %	39 %	-34
An Ísiltír	59	64	5	56	50	-6
an Fhrainc	57	73	16	62	54	-8
An Iodáil	69	75	6	71	63	-8
Lucsamburg	81	61	-20	80	52	-28
An Ísiltír	67	67	0	69	47	-22
Ailt sa chatagóir "Six"	64	69	5	64	53	-11
Danmark	24 %	39 %	15	19 %	39 %	20
Éire	50	61	11	44	43	-4
an Ríocht Aontaithe	36	56	20	34	40	6
Ailt sa chatagóir "Trí"	36	55	19	34	40	6

2. Aontú na hEorpa

‘An bhfuil tú, ar an iomlán, i bhfabhar, i gcoinne nó neamhshuim d’aontú na hEorpa?’

Tá seachtar as gach deichniúr freagróirí (69%) go mór i bhfabhar (35%) nó i bhfabhar (34%) aontú na hEorpa; Níl ach 9% neamhfhabhrach agus tá 22% neamhdhifreáiltenóneamhfhreagrach.

Tá mná i bhfad níos lú ná fir. Tá aois, arís, difriúildon dá ghnéas: níl fir idir 15-24 bliana d’aois chomh fabhrach céanna lena seanóirí, agus níl mná os cionn 55 bliana d’aois chomh fabhrach céanna.

Is cosúil gurb é an leibhéal oideachais an t-athróg is tábhachtaí.

(Féach Tábla 69).

Tábla 69

Dearcthaí i dtreo aontú na hEorpa de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais

(I dteannta an Chomhphobail)

		An-fhabhrach	Ina ionad sin fabhrach	Neamhdhifreáilte	Mífhabhrach ina ionad sin	An-mhífhabhrach	Gan freagra
	Le chéile	35 %	34 %	15 %	5 %	4 %	7 %
Fir		43	32	12	4	4	5
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	32	36	17	6	3	6
	25 go 54 bliana	42	33	12	5	4	4
	55 bliana agus níos sine	51	27	10	4	4	4
Mná		28	36	19	5	3	9
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	29	36	21	5	2	7
	25 go 54 bliana	28	39	17	5	3	8
	55 bliana agus níos sine	28	30	21	5	4	12
Leibhéal oideachais:							
	- íseal	30	32	19	6	4	9
	- meán	38	37	13	4	3	5
	- ard	50	35	8	3	2	2

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Tá na difríochtaí idir tíortha níos mófós ná mar a bhí i gcás na ceiste roimhe seo: ar thaobh amháin, sna sé thír 'bhunaidh', tacaíonn an pobal le haontú na hEorpa i gcion seacht nó ocht as deich (76 %); sna trí Bhallstát nua, níl an tromlach bainte amach ach (50 %). Ba cheart a thabhairt faoi deara, áfach, gur mó an scór d'Éirinn ná an scór don Bheilg, arb é is cúis leis go bhfuil líon na ndaoine a dhearbhaíonn go bhfuil siad difriúil nó nach bhfreagraíonn siad uair go leith níos airde sa Bheilg.

1° As 100 freagróir

	an Bheilg	Éire
	%	%
An-fhabhrach	23	23
Ina ionad sin fabhrach	32	34
Neamhdhifreáilte	28	22
Mífhabhrach ina ionad sin	2	8
An-mhífhabhrach	1	7
Ní fhreagraíonn sé	14	6
Iomlán	100	100

2 ° as 100 duine a fhógraíonn.

	an Bheilg	Éire
	%	%
An-fhabhrach	40	32
Ina ionad sin fabhrach	55	47
Mífhabhrach ina ionad sin	3	33
An-mhífhabhrach	2	10
Iomlán	100	100

I roinntí tíortha, seachas Lucsamburg, níl mná chomh fabhrach céanna le fir maidir le haontú na hEorpa. Tá an difríocht le sonrú go háirithe in Éirinn, san Iodáil agus sa Bheilg; tá sé den chuid is mó mar gheall ar líon na bhfreagraí neamhshuimiúla nó neamhfhreagartha, atá i bhfad níos coitianta i measc na mban.

Céatadán na bhfreagraí neamhdhifreáilte nó neamhfhreagartha de réir tíre:

	Fir	Mná	Cóimheas F/H
An Iodáil	11 %	28 %	2,5
Nederlagus	18	35	1,9
Éire	18	35	1,9
Danmark	20	34	1,7
an Fhrainc	13	22	1,7
An Ísiltír	15	24	1,6
An Bheilg/an Bheilg	34	49	1,4
an Ríocht Aontaithe	23	33	1,4
Lucsamburg	18	17	0,9

Maidir le haois, déantar é sin arís ar bhealach difriúil ag brath ar inscne agus ar thír, ach freisin ar bhealach difriúil ón méid a chonaic mé thuas (féach Tábla 68) maidir leis an bhfreagra a bhaineann leis an gcómhargadh.

I measc na bhfear, is gnách go mbíonn na cinn níos sine fós rud beag níos fabhraí ná na cinn níos óige, ach is eisceacht í an Bheilg fós. Tá an treocht sin níos suntasaí sna Ballstáit nua. Is beag difríocht atá ann maidir le dáileadh na ndearcthaí i leith an Chómhargaidh.

I measc na mban, níl na daoine is sine chomh fabhrach leis na daoine is óige, go háirithe sa Bheilg, ach san Iodáil, san Ísiltír agus sa Ghearmáin freisin. Sa Ríocht Aontaithe, agus níos suntasaí fós ná maidir leis an gCómhargadh, tá mná scothaosta i bhfad níos fabhraí ná mná scothaostamair le haontú na hEorpa. Tá an treocht mar an gcéanna agus atá feicthe againn maidir leis an gCómhargadh, ach tá sé níos suntasaí, go háirithe sa Ríocht Aontaithe.

Maidir leis an leibhéal oideachais, tá tionchar láidir aige ar oideachasimbeagnach gachtír, ach go háirithe sa Bheilg agus sa Ríocht Aontaithe.

Dealraíonn sé, i ndeireadh na dála, nach bhfuil an oiread sin fabhair ag baint le hábhar níos polaitiúla amhail ceann d'fhítina hEorpa i(nó nach bhfuil an oiread sin éagsúlachta ag baint leis) i measc na mban scothaosta i dtíortha nach bhfuil na mná sin chomh oilte iontu agus nach bhfuil siad chomh polaitithe céanna (an Bheilg), ach go bhfuil baint ag athróa eile freisin, mar is amhlaidh sa Ríocht Aontaithe, áit ar dócha gur shroich feachtais 'ant i-European' na mná is óige ar bhealach níos éifeachtaí, is é sin le rá, na mná is oilte agus is mó a bhfuil cur amach acu orthu, trí iad a dhalladh níos mó i dtreo dearcadh staonta ná i dtreo dearcadh atá diúltach go macánta.

Léirítear i dTábla 70, de réir tíre, dáileadh dearcthaí fabhrachai leith aontú na hEorpa de réir inscne, aoise agus leibhéal oideachais.

Taispeánann Tábla 71, de réir tíre, don dá aoisghrúpa mhór agus do gach gnéas, an difríocht i minicíocht an dearcadh fabhrach.

I dTábla 72 tugtar na torthaí iomlána, de réir inscne agus aoise, don Bheilg agus don Ríocht Aontaithe, ionas go dtaispeánfar, in dhá thír a bhfuil an meánscore céanna de dhearcthaí fabhracha acu, a bheag nó a mhór (52 % agus 50 % faoi seach), na difríochtaí móra atá ann, go háirithe i measc na mban, ag brath ar cé acu atá nó nach bhfuil siad 'in ann' fógra a thabhairt i dtreo amháin nó i dtreo eile.

Tábla 70

Dearcthaí i dtreo aontú na hEorpa de réir inscne, inscne agus gnóthachtáil oideachais

(Freagraí 'an-fhabhrach' nó 'seachas fabhrach', de réir pá)¹

		Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
		lomlán	-25	'25/54	55+	lomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléad áil sa dlí	Ard
Lucsamburg	(80 %)	80 %	85 %	78 %	82 %	81 %	84 %	81 %	72 %	79 %	79 %	81 %
an Fhrainc	(77 %)	82	76	82	85	74	70	74	75	68	83	87
An Ísiltír	(77 %)	82	75	79	90	73	77	79	63	72	82	87
An Iodáil	(77 %)	85	83	87	84	69	83	67	60	71	86	89
An Ísiltír	(65 %)	72	65	77	67	59	67	62	48	56	77	80
an Bheilg	(52 %)	63	69	66	55	48	63	53	32	39	60	84
An "Sé"	(76 %)	81	78	81	84	70	76	72	62	69	81	87
Éire	(57 %)	66	51	66	74	46	45	54	47	51	62	63
an Ríocht Aontaithe	(50 %)	55	40	55	61	46	32	51	46	44	59	74
Danmark	(41 %)	43	31	47	43	41	36	43	39	37	52	46
An "Trí"	(50 %)	54	40	55	61	46	33	50	46	44	59	68

1 Rangaítear tíortha in ord íslitheach minicíochtaí na freagartha 'an-fhabhraí' nó 'in ionad a bheith fabhrach'. Freagraíonn na céatadáin a léirítear idir lúibíní do na freagróirí uile i ngach tír.

Tábla 71

Difríochtaí i ndearcthaí idir 'óg' agus 'sean' i dtreo aontú na hEorpa de réir inscne agus tíre
(Freagra 'an-fhabhrach' nó 'seachas fabhrach')

	Fir			Mná		
	-25	55+	Difríocht	-25	55+	Difríocht
An Bheilg/an Bheilg	69 %	55 %	-14	63 %	32 %	-31
An Ísiltír	75	90	15	77	63	-14
an Fhrainc	76	85	9	70	75	5
an Iodáil	83	84	1	83	60	-23
Lucsamburg	85	82	-3	84	72	-12
An Ísiltír	65	67	2	67	48	-19
Ailt sa chatagóir "Six"	78	84	6	76	62	-14
Danmark	31 %	43 %	12	36 %	39 %	3
Éire	51	74	23	45	47	2
an Ríocht Aontaithe	40	61	21	32	46	14
Ailt sa chatagóir "Trí"	40	61	21	33	46	13

Tábla 72

Difríochtaí i ndearcthaí sa Ghearmáin Elgicalagus sa RíochtAontaithe i dtreo aontú na hEorpaarbhonngnéis agus inscne

	An Bheilg (52%)						An Ríocht Aontaithe (50%)					
	Fir			Mná			Fir			Mná		
	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %
	1° As 100 freagróir											
An-fhabhrach	32	25	30	23	18	16	13	33	42	15	26	24
Ina ionad sin fabhrach	37	41	25	40	35	16	27	22	19	17	25	22
Neamhdhifre áilte	23	22	23	25	27	44	27	17	11	33	17	20
Mífhabhrach ina ionad sin	2	1	4	1	3	1	12	12	8	12	11	12
An-mhífhabhrach	.	1	3	1	1	1	12	11	14	8	9	11
Gan freagra	6	10	15	10	16	22	9	5	6	15	12	1
Iomlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	2° As 100 duine a fhógraíonn iad féin											
An-fhabhrach	45	37	48	35	32	47	20	42	50	29	37	35
Ina ionad sin fabhrach	52	60	40	62	61	47	42	28	23	33	35	32
Mífhabhrach ina ionad sin	3		7		5	3	19	16	10	23	15	17
An-mhífhabhrach	.	3	5	3	2	3	19	14	17	15	13	16
Iomlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

3. An Comhphobal Eorpach agus an t-athrú atá ag teacht ar stádas na mban

‘An measann tú go bhféadfadh tionchar maith, drochthionchar nó tionchar ar bith a bheith ag forbairt an Chomhphobail Eorpaigh (an Cómhargadh) ar fhorbairt stádas na mban?’

Ní mheasann ach 34 % de dhaoine saChomhphobal ina iomláine go bhféadfadh ‘tionchar maith’ a bheith ag forbairt an Chomhphobail ar fhorbairt stádas na mban; Tá 4% agan gceann is measa agus ní fheiceann 62% nasc idir an dá ábhar.

Is beag difríocht atá idir freagairtí na bhfear agus na mban, ach amháin gur dóchúla i bhfad nach gcuirfidh mná, agus go háirithe mná scothaosta, a dtuairimí in iúl.

Bíonn tionchar ag leibhéal an oideachais ar na neamhfhreagraí agusbíonn tionchar aige ar na freagraí dearfacha, i.e.go léiríonnann freagra a léiríonn go sainráite neamhthuiscint aon chaidrimh idir nahábhair (‘gan aon tionchar ar chor ar bith’) chomhseasmhach sin do na trí leibhéal oideachais gurb é an dearcadh is forleithne é.

Féach Tábla 73.

Tá tionchar na haoise íseal go leor i measc na bhfear. Tá éifeachtaí éagsúla ag an dá chúinsea thagann salach ar a gcaidreamh – caidreamh an ChomhphobailEorpaighagus stádas na mban: is minicea bhíonn fir scothaosta ag súil le tionchar fabhrach sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn, agus i Lucsamburg chomh maith; Mar sin féin,ní hamhlaidh atá sa Bheilg, áit a bhfuil neamhshuim an-ard i measc daoine scothaosta, mar a fheicimid thuas.

Tábla 73

An tionchar a mheastar a bheidh ag forbairt an Chomhphobail Eorpaigh ar athruithe ar stádas na mban de réir inscne,inscneagus leibhéal oideachais

(I dteannta an Chomhphobail)

		Tionchar maith	Drochthionchar	Níl aon tionchar aige ar chor ar bith	Gan freagra
Le chéile		34 %	4 %	37 %	25 %
Fir		37	6	37	20
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	35	5	39	21
	25 go 54 bliana	37	6	40	17
	55 bliana agus níos sine	38	5	32	25
Mná		32	3	36	29
Lena n-áirítear:	15 go 24 bliana	34	3	39	24
	25 go 54 bliana	35	3	35	27
	55 bliana agus níos sine	24	3	36	37
Leibhéal oideachais:					
	- íseal	30	5	36	29
	- meán	36	4	38	22
	- ard	46	3	36	15

Tháinig mé ar dtús le haghaidh na bhfreagraí fabhracha, agus Éire agus an Fhrainc ina dhiaidh sin. Tagann an Ghearmáin, an Danmhairg agus an Ríocht Aontaithe ag deireadh liosta e. Léiríonn sé sin gurmó an seansgo mbeidh tionchar ar fhorbairt an Chomhphobail ag na daoine sin a bhfuil an-tábhacht ag baint leo maidir le fadhb stádas na mban.¹ Thairis sin, sa Danmhairg agus sa Ríocht Aontaithe, déanann cion níos airde díobh siúd a bhfuil coinne acu le tionchar cur síos diúltach air ná i dtíortha eile.

Féach Tábla 74.

I measc na mban, tá an aois níos suntasaí, ach amháin sa Danmhairg agus sa Ríocht Aontaithe, agus léiríonn freagairtí na mban scothaosta i bhformhór na dtíortha níos lú airde ar fhadhb stádas na mban agus níos lú spéise sa Chomhphobal Eorpach.

Tá teagasc jbeagnach i ngach áit i dtreo laghdú géar ar neamhfhreagairt agus é ag bogadh ó leibhéal íseal go hardleibhéal, ach bíonn tionchar aige ar fhreagairt neamhchinnteachta (nó neamhshuim) i bhfad níos lú: fiú i roinnt tíortha (Lucsamburg, an Bheilg, an Fhrainc, an Ísiltír, an Ríocht Aontaithe) bheadh sé de nós aige é a mhéadú, rud a léiríonn cé chomh lag is atá an caidreamh a mheastar a bheith idir an Comhphobal Eorpach agus fadhb stádas na mban. Mar sin féin, tá éifeacht an oideachaisar dhearcadh tomhaiste dearfach go ginearálta, go háirithe in Éirinn agus sa Bheilg.

Féach Tábla 75.

1 Féach Tábla 1, leathanach 9.

Tábla 74

An tionchar a mheastar a bheidh ag forbairt an Chomhphobail Eorpaigh ar fhorbairt stádas na mban
(De réir pás)

	Bí ag súil le tionchar		Ná bí ag súil le haon tionchar ar chor ar bith	Gan freagra
	fabhrach	neamhfhabhrach		
An Iodáil	54 %	2 %	20 %	24 %
Éire	51	6	30	13
an Fhrainc	41	2	31	26
An Bheilg/an Bheilg	34	2	22	42
Lucsamburg	34	6	28	32
An Ísiltír	31	4	27	38
An Ísiltír	26	4	51	19
Danmark	21	9	36	34
an Ríocht Aontaithe	19	9	47	25

Tábla 75

Tionchar fabhrach fhorbairt an Chomhphobail Eorpaigh ar athruithe arstádasna mban de réir gnéis, inscne agus leibhéal an oideachais

(Freagairt mhaith tionchair de réir tíre)¹

		Fir				Mná				Leibhéal oideachais		
		Iomlán	-25	'25/54	55+	Iomlán	-25	'25/54	55+	Íseal	Pléadáil sa dlí	Ard
An Iodáil	(54 %)	58 %	53 %	62 %	56 %	49 %	56 %	52 %	35 %	48 %	63 %	66 %
Éire	(51 %)	52	43	55	55	49	56	50	43	39	57	68
an Fhrainc	(41 %)	41	40	39	45	40	39	44	33	35	46	43
an Bheilg	(34 %)	38	47	39	32	30	43	32	19	24	38	49
Lucsamburg	(34 %)	30	11	33	36	36	32	44	26	33	39	28
An Ísiltír	(31 %)	36	27	41	32	26	28	29	18	25	38	41
An Ísiltír	(26 %)	28	23	27	30	25	22	30	20	24	28	34
Danmark	(21 %)	23	21	22	21	20	16	23	20	17	29	25
an Ríocht Aontaithe	(19 %)	22	12	21	27	17	18	17	17	18	20	28

1 Rangaítear tíortha in ord íslitheach na freagartha ar 'thionchar maith'.

Cuid II Aiste

Míniúcháin ar Dhearcthaí a Chruthú i leith Stádas na mBan

Réamhrá leis an Modheolaíocht

Léirigh léamh an chéad chuid castacht na faidhbe a ndearnadh staidéar uirthi: bíonn dearchthaí na bhfear agus na mban, arna gcinneadh de réir shaintréithe aonair na bhfreagróirí (inscne, aois, oideachas, etc.) agus de réir shaintréithe aonair na sochaí lena mbaineann siad, cosúil lena chéile uaireanta agus uaireanta bíonn siad difriúil; go n-idirghníomhaíonn na deitéarmanaint sin lena chéile; tá na freagraí ar cheist amháin nasctha go staitistiúil leis na freagraí ar cheist eile, etc.

In iarracht a mhíniú conas a fhoirmítear na dearchthaí seo, i.e. castacht na sonraí a bhailítear a laghdú go dtí léirmhíniú chomh simplí agus is féidir, bealach riachtanach taighde eolaíoch, rinneadh roinnt anailísí:

- yp ologique (anailís ar bhraislí), arb é is cuspóir di na 9500 duine aonair ar fad a ndearnadh suirbhé orthu, a bhfuil roinnt athróg mar shaintréith acu (nafreagraí a tugadh agus nasaintréithe is eol do gach ceann acu), a aicmiú i líon teoranta grúpaí (nó 'cineálacha'), ionas go mbeidh na daoine aonair sin chomh 'cosúil' agus is féidir laistigh de gach grúpa agus go mbeidhna cineálacha chomh difriúil agus is féidir lena chéile;

-anailísí ar fhachtóirí, ar leibhéal gach tíre, óna freagraí a thugtarar na ceisteanna a bhaineann go díreach lenár n-ábhar, chun a chinneadh an dócha go míneoidh líon beag 'fachtóirí' na comhghaolta idir na freagraí sin go léir agus a mhéid is dócha go míneoidh siad iad;

-tugtar 'Anailísí Aicmiúcháin iolracha is' ar anal, rud a fhágann gur féidir luach míniúcháin sraith athróg (inscne, aois, oideachas, ioncam, etc.) agus an meáchan coibhneasta ar gach ceann de na 'fachtóirí' a shainaithnítear i ngach athróg i ndáil leis na cinn eile a thomhas, agus na hidirghaolmhaireachtaí eatarthu á gcur san áireamh.

Ligfidh gach ceann de na modhanna seo dúinn hipitéisí, agus conclúidí b'fhéidir, a bhaint as mais nasonraí a bhailítear.

Tosóimid leis an anailís thíopeolaíoch.

II Anailís thíopeolaíoch ar dhearcadh an phobail i leith stádas na mban¹

Is éard a bhí san anailís sin cóireáil chomhcheangailte ar na freagraí ar na ceisteanna seo a leanas:

an tábhacht a bhaineann leis an bhfadhb maidir le stádasna mban,

breithiúnas maidir le luas an athraithe,

an seans go n-éireoidh le mná, i gcomparáid le fir, ina saol,

- réimsí a fhreagraíonn do mhíbhuntáistí nó d'idirhealú,

- íomhá na polaitíochta ('gnóthaí an duine')

- muinín i bhfear nó i mbean mar ionadaí polaitiúil sa Pharlaimint.

Tuairiscíodh toradh na cóireála ar fhreagraí na gceisteanna sin ansin do na breithiúnais a rinneadh maidir le maolú na ndifríochtaí idir ról an dá ghnéas faoi seach; ar mhná a iarrann go ndéanfaí difríochtaí a mhaolú, ar ról na mban sa pholaitíocht, agus ar shaintréithe aonair na bhfreagróirí.

Léirítear san anailís sin, trí laghduithe comhleanúnacha, céimeanna ilchineálachta, seacht ngrúpa, ar féidir iad féin a laghdú go cúig phríomhchineál, a 'mhíníonn' 30.4 % den fhaisnéis atá sna sé athróg ghníomhacha:

1 Anailís faoi stiúir Hélène RIFFAULT.

An chéad chineál: Gníomhaithe an Athraithe

Is ionann an grúpa seo agus 34% de na freagróirí iomlána agus tá sé comhdhéanta de 45% fir agus 55% mná.

Creideann na 'míleataigh' sin gur saincheist thábhachtach í áit na mban sa tsochaí, gur mian le formhór na mban athrú a dhéanamh agus nach mian le formhór na bhfear, go bhfuil sé de cheart ag mná a éileamh go maolófaí difríochtaí, nach dtarlaíonn an t-athrú sin tapa go leor. Tá siadgo hiomlán i gcoinne polaitíocht a bheith ina bhfear agus creideann siad gur chóir go mbeadh róil na bhfear agus na mban mar an gcéanna sa pholaitíocht. Thairis sin, tá an oiread muiníne acu as bean agus atá acu as fear mar ionadaí sa Pharlaimint.

Laistigh den chineál sin, is féidir idirdhealú a dhéanamh idir dhá fhoghrúpa:

- creideann ceann amháin (IA),arb ionann é agus 14% den lucht saothair iomlán, le 43% d'fhir agus 57% de mhná, go bhfuil mná faoi láthair chomh dóchúil le fir go n-éireoidh leo ina saol;
- measann an ceann eile (IB),le 20 % den lucht saothair iomlán (46 % fir agus 54 % mná), gur lú an seans go mbeidh mná ann; Tá an grúpa seo an-ghnóthach le daoine a bhfuil ardleibhéal oideachais acu agus a bhaineann le ceantair uirbeacha.

Is iad an dá ghrúpa "gníomhaithe athraithe" sin is mó a bhfuil suim acu i bplé polaitiúil; níl a leibhéal sástachta le hítimí "ábhartha" (tithíocht, ioncam, caighdeán maireachtála, obair, etc.) an-difriúil ón meán, ach tá siad níos lú sásta ná meán na bhfreagróirí a bhfuil míreanna acu a bhaineann le cineál na sochaí agus feidhmiúan daonlathais.

I mbeagán focal, is 'gníomhaithe athraithe' iad go deimhin, sa chiall is leithne de mot, lena n-áirítear, admhaítear, ach athéann i bhfad níos faide ná an méid dá ngairtear 'feiminí' go coitianta. Is é an grúpa is mó é ó thaobh lín de agus d'fhéadfaí a rá go bhfuil tionchar aige; Tá sé comhdhéanta de beagán níos mó ban ná fir.

Cineál 2: Comhfhreagraithe ar Athrú

Tá amhras ann go bhfuil an dara grúpa seo, a bhfuil a mhalairt de shaintréith aige. Is ionann é agus 18% den lucht saothair iomlán, agus beagnach an oiread ban agus fear (53% fir agus 47% mná).

Measann na 'opponents' sin nach bhfuil an fhadhb tábhachtach agus go bhfuil an oiread seans ag mná agus atá ag fir. Chun iad, ba mhaith mná a athrú, agus tá siad mícheart; tá formhór na bhfear i gcoinne an athraithe; Tá an t-athrú ag dul ró-thapa i láthair na huaire.

Maidir leis an ngrúpa seo, ba cheart go mbeadh níos mó i gceist le polaitíocht na bhfear; Agus más mian le mná rud éigin a dhéanamh faoi, bheadh sé níos fearr dá mbeadh ról difriúil aige. In aon chás, níl aon cheist ann maidir le vótáil do dhuine ar bith seachas fear.

Tá na daoine a chruthaíonn an grúpa seo de lucht freasúra níos sine ná an meán; Tá a leibhéal oideachais níos ísle agus is beag suim atá acu sa pholaitíocht.

An tríú cineál: na Modhnóirí

Is grúpa idirmheánach é idir anchéad dá cheann: 18% den lucht saothair iomlán, le 48% fir agus 52% mná.

Tá roinnt athruithe i gceist leis na 'moderates' sin, ach níl siad soiléir go bhfaigheann mé bás agus níl siad an-pholaitithe 'nó i, is fadhb mhór í seo', 'tá, tá athrú ag teastáil ó thromlach na mban, agus tá siad ceart'.

Ach níl fir, den chuid is mó, ag iarraidh athrú. Níl an pholaitíocht i bhfad ró-ghnó na mbanagus más mian leo ról a bheith acu ann, caithfidh sé a bheith difriúil ó ról na bhfear ar aon chuma.

Ós rud é go bhfuil an tábhacht chéanna ag baint leis an ngrúpa 'moderates' sin, sa phobal i gcoitinne, agus atá ag 'opponents' (18 %), léirítear go soiléir an ról a d'fhéadfadh a bheith aige in éabhlóid na reachtaíochta agus na moráltachta, ag brath ar cé acu a leanfaidh sé ar thaobh amháin nó ar antaobh eile. Is dócha nár cheart do na "míleataigh" bualadh air, más mian leo an chuid is mó den phobal a bhuachan ar a gcúis.

Cineál 4: An t-oiriúnú

Is grúpa sách traidisiúnta é, atá oiriúnaithe go maith don staid reatha, atá, mar atá feicthe againn, difriúil ó thír go tír freisin. Is ionann mé agus 21% den lucht saothair iomlán. Maidir lena chomhaltaí, ní fadhb shuntasach í fadhbna mban agus ní lú an seans go n-éireoidh le mná ina saol. Tá a scór sástachta i bhfad níos airde ná an meán, idtéarmaísástacht fhoriomlán leis an saol, le míreanna ábharacha, leis an tsochaí agus le feidhmiú an daonlathais. Níos minice ná a chéile, deir siad go bhfuil siad 'fíorshásta'.

Laistigh den ghrúpa seo, is féidir dhá rúpaes fo-g a idirdhealú, idir a bhfuil na nuances mar seo a leanas:

- i gcás roinnt daoine (IVA), arb ionann é agus 11% den lucht saothair iomlán, le 55% d'fhir agus 45% de mhná, ní cosúil go bhfuil fadhb ann ós rud é go n-aontaíonn gach duine faoi láthair, idir fhir agus mhná, na difríochtaí idir ról a laghdú, agus is é sin an chaoi a bhfuil sé;

- i gcás na ndaoine eile (IVB), 10% den lucht saothair, le 45% fir agus 55% mná, bheadh sé seo ina fhadhb bhréagach: ní mór femininity áirithe a chaomhnú; nach bhfuil an chuid is mó de na mná ag iarraidh athrú, agus is cinnte nach bhfuil an chuid is mó de na fir; thairis sin, tá mná ar mian leo an tsochaí a athrú ar an mbealach sin mícheart; mar sin féin, i gcás an fhoghrúpa seo, más mian le mná ról a bheith acu sa pholaitíocht, ní mór an ról céanna a bheith aige agus a bheadh ag fear.

Tá an cineál sin oiriúnuithe sásúla agus – ar chúiseanna éagsúla – oiriúnuithe atá saor ó fhadhbanna ar an ábhar leasa anseo coitianta go háirithe sa Danmhairg, sa Ríocht Aontaithe agus san Ísiltír.

Cineál 5: an tuairim indifferent agus sbliana

Is beag atá le rá faoi ghrúpa iarmharach, arb ionann é agus díreach os cionn 8 % den lucht saothair iomlán, ach amháin gurb é an grúpa 'baineann' is mó é (57 % mná agus 43 % fir), an grúpa is sine, an grúpa is lú oideachas, leis an gcion is airde de dhaoine neamhghníomhacha.

Tugtar achoimre i dTábla 76 ar phríomhthréithe pearsanta na bhfreagróirí i ngach ceann de na cúig chineál sonraí a phróiseáiltear. Taispeánann sé go soiléir próifíl shocheolaíoch gach cineáil:

Is beag difríocht idir an dá ghnéas,

- aois níos airde agus leibhéal níos ísle oideachais an indifferent agus opponents,

Is beag difríocht idir na cathracha agus na ceantair thuaithe.

Tábla 76

Na cúig chineál dearcadh de réir shaintréithe na bhfreagróirí

(I dteannta an Chomhphobail)¹

	Cineál I "gníomhaithe athraithe" (33.7%)		Cineál II "Opponents" (18.2%)	Cineál III 'na modhnóirí' (18.3 %)	Cineál IV 'an t- oiriúnú' (20.9%)		Cineál V "an neamhshuimi úil agus gan tuairim" (8.5%)
	An intleacht shaorga (13.4%)	IB (20.3%)			IVA (10.2%)	IVB (10.7%)	
Fir	43 %	46 %	53 %	48 %	55 %	45 %	43 %
Mná	57	54	47	52	45	55	57
Aois:							
- 15 go 24 bliana	22	25	12	16	19	16	10
- 25 go 54 bliana	54	56	26	54	52	55	41
55 bliana agus níos sine	24	19	42	30	29	29	49
Treoir:							
- íseal	52	39	65	53	56	50	70
- meán	31	36	25	33	29	30	21
- ard	17	25	10	14	15	20	9
Suíomh:							
- sráidbhaile	38	34	42	41	41	37	42
- baile beag	34	33	31	31	33	34	31
- cathair mhór	27	31	27	27	25	28	25
Gníomhaíocht :							
- sócmhainní	50	55	46	52	56	50	35
- neamhghnío mhach	50	45	54	48	44	50	65
Státseirbhís:							
- pósta	65	65	67	67	70	70	61
- baintreacha fir	7	5	12	8	7	8	17
- singles	23	26	18	22	20	18	18
- Eile	4	4	3	3	3	4	3

1 Comhfhreagraíonn na céatadáin idir lúibíní faoi gach ceann colúin do mheáchan an chineáil sa sampla iomlán. D'fhéadfadh roinnt suimeanna a bheith níos lú ná 100%, toisc nach n-áirítear neamhfheagraí.

Níos suimiúla fós is ea an miondealú de réir tíre ar na daoine a bhaineann le gach ceann de na cúig chineál. (Tábla 77).

Tá ‘gníomhaithe athraithe’ an-iomadúil in Éirinn (46 %), san Iodáil (39 %) agus sa Fhrainc (38 %).’
Is ionann na ‘opponents’, nach bhfuil ach fórbheagán acu sa Danmhairg (10%), agus 16 go 23 % sna tíortha eile.
B’fhéidir gurb ionann na “moderates” agus cúlchiste “míleataigh” sa Fhrainc agus i Lucsamburg.
Tá níos mó ‘oiriúnaithe’ agus ‘éagsúla’ ann ná mar atá in áiteanna eile sa Danmhairg, san Ísiltír agus sa Bhreatain Mhór.

Sa Bheilg agus sa Ghearmáin, ní cosúil go bhfuil aon rud fós ann idir ‘moderates’ agus ‘opponents’.

Ar deireadh, i dTábla 78, tugtar, i gcás gach cineáil, na céatadáin nó na scóir a chomhfhreagraíonn do roinnt ceisteanna, a léireofar a dtábhacht in anailís ina dhiaidh sin. Sracfhéachaint amháin ar staid na mban is ea an chaoi a gcuireann ‘gníomhaithe athraithe’ agus ‘oiriúnaithe-satisfaits’ i gcoinne a chéile inár sochaithe.

Leis an dara cuid, soiléireofar an pointe sin go háirithe, agus modhanna eile anailíse á leanúint.

Eorabharaméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

TcanauUimh. 77

Na cúig chineál dearcadh in aghaidh na tíre

(as 100 freagróir i ngach tír)

	Cineál I "gníomhaithe le haghaidh athraithe" (33.7%)		Cineál II "opponents" (18.2%)	Cineál III 'moderates' (18.3%)	Cineál IV 'an t- oiriúnú' (20.9%)		Cineál V "an neamhshuimi úil agus gan tuairim" (8.5%)
	An intleacht shaorga (13.4%)	IB (20.3%)			IVA (10.2%)	IVB (10.7%)	
An Bheilg/an Bheilg	13 %	15 %	21 %	24 %	10 %	6 %	11 %
Danmark	13	21	10	7	14	21	14
An Ísiltír	14	19	23	24	9	7	4
an Fhrainc	17	21	16	27	7	8	4
Éire	16	30	16	19	7	8	4
An Iodáil	21	18	22	20	8	7	4
Lucsamburg	10	18	18	27	11	7	9
An Ísiltír	8	20	18	12	16	12	14
An Bhreatain Mhór	10	20	19	9	12	17	13
(Tuaisceart Éireann)	(11)	(24)	(18)	(13)	(17)	(11)	(6)

Tábla 78

Roinnt freagraí sainiúla a fhreagraíonn do na cúig chineál dearcadh

(I dteannta an Chomhphobail)¹

	Cineál I "gníomhaithe le haghaidh athraithe" (33.7%)		Cineál II "opponents" (18.2%)	Cineál III 'moderates' (18.3%)	Cineál IV "oiriúnaithe" (20.9%)		Cineál V "an neamhshuí miúil agus gan tuairim" (8.5%)
	An intleacht shaorga (13.4%)	IB (20.3%)			IVA (10.2%)	IVB (10.7%)	
Scór na tábhachta a bhaineann le fadhb stádas na mban	7,09	7,14	4,09	6,66	3,86	3,76	3,69
Is lú an seans go mbeidh mná	4 %	98 %	18 %	47 %	5 %	18 %	10 %
Ní théann na hathruithe tapa go leor	52 %	53 %	7 %	26 %	4 %	7 %	6 %
Níor cheart go mbeadh níos mó i gceist le polaitíocht na bhfear	85 %	90 %	17 %	15 %	44 %	46 %	25 %
Scór sástachta:							
An saol a threoraíonn muid	7,38	7,43	7,27	7,34	7,76	7,83	7,37
Foirm na Cuideachta	5,27	5,04	5,43	5,65	5,9	5,45	5,75
- feidhmiú an daonlathais	4,9	4,78	5,08	5,34	5,65	5,19	5,41
Deir siad "i ndáiríre sásta"	22 %	22 %	20 %	20 %	30 %	30 %	21 %

1 Sraith neamhualaithe de shamplaí náisiúnta.

III Anailís ar fhachtóirí agus anailís ilchritéar ar fhreagairtí¹

Chun forléargas a fháil ar fhreagraí gach freagróra ar na 22 cheist a bhaineann le stádas na mban, rinneadh anailísí ar fhachtóirí ar leithligh le haghaidh gach tíre.²

Léirigh scrúdú na dtorthaí cosúlacht shuntasach idir na patrúinfreagartha ar fud na dtíortha. I ngach geilleagarnáisiúnta, feictear trí ghrúpa de dhearcthaí. Léiríonn grúpaí ('braislí') gobhfuil dóchúlacht ard ag daoine a fhreagraíonn ceist áirithe i gciall amháinnó i gciall eile freagra den chineál céanna a thabhairt ar gach ceann de na ceisteanna eile sa ghrúpa céanna, agus vice versa.

I bhfianaise na cosúlachta sin i bpatrúin dearcaidh ar fud na naoi dtír, cuirfear an anailís i láthair don Chomhphobal ina iomláine.

1 Glacann an chaibidil seo den chuid is mó leis na hanailísí a rinne na hOllúna Margaret agus Ronald INGLEHART (Ollscoil Michigan).

2 Is í an teicníc 'varimax rotation' an teicníc a úsáidtear anseo.

Staid na mban sa Chomhphobal Eorpach: trí chumraíocht dearcaidh

(Anailís ar fhachtóirí na samplaí náisiúnta iomlána)

Fachtóir
ceannasach

I. Dearcadh an idirdhealaithe:

An ndéarfá go bhfuil staid reatha na mban mórthimpeall ort, i gcomparáid le staid na bhfear, níos fearr (...) maidir le...?

... deiseanna cur chun cinn	0,71
... an tuarastal	0,67
... an deis chun obair a fháil	0,66
... slándáil poist	0,65
... gairmoiliúint	0,63
... an deis chun staidéar a dhéanamh	0,53
... dálaí oibre	0,52

An bhfuil mná chomh dóchúil le fir go n-éireoidh leo ina saol ...? 0,64

II. Tacú le claochluithe sochaíocha nó cur ina gcoinne i ndáil le ról na mban

An gceapann tú gur chóir go mbeadh an ról céanna ag mná agus atá ag fir sa pholaitíocht? 0,71

- 'An aontaíonn tú gur cheart go mbeadh an pholaitíocht níos tábhachtaí d'fhir (...)?' 0,68

An n-athraíonn rudaí (...) ró-thapa, nach bhfuil siad tapa go leor nó ceart go leor? 0,54

'Arbh ghnách nó nárbh ghnách do bhean dul amach gan a fear céile tráthnóna chun freastal ar chruinniú?' 0,51

An n-athraíonn rudaí ar an mbealach ceart nó ar an mbealach mícheart? 0,45

I do thuairim ... an bhfuil fadhb ann do mhná nó nach bhfuil? Cé chomh tábhachtach is atá an fhadhb seo? 0,42

'An mbeadh sé gnáth nó nach mbeadh sé gnáth do bhean a fear céile a spreagadh chun poist a athrú toisc go dtairgtear staid níos fearr di i réigiún eile?' 0,34

'Arbh é an gnáthrud é do thuismitheoirí cinneadh a dhéanamh a n-iníon a íoc as oideachas dá mba rud é go raibh sí níos fearr ar scoil ná an buachaill?' 0,33

III. Sástacht nó míshástacht?

"Cé chomh sásta agus atá tú leis an gcineál sochaí ina mairimid?" 0,67

"Ar an iomlán, an bhfuil tú an-sásta (...) leis an saol atá romhat anois?" 0,65

An n-athraíonn rudaí ar an mbealach ceart nó ar an mbealach mícheart? 0,44

"An measann tú gur féidir le forbairt an Chomhphobail Eorpaigh (...) tionchar maith a imirt (...) ar fhorbairt stádas na mban?" 0,43

Léiríonn an chéad cheann de na trí ghrúpa a mhéid a mheastar go bhfuil mná ann nó gur lú an seans go mbeidh siad ann ná fir. Léiríonn méán claonadh atá ag cuid acu a mheas go bhfuil comhdheiseanna ag mná i ngach ceann de na réimsí atá liostaithe, agus creideann daoine eile go seasta gur lú an seans go mbeidh siad.

Is é 'deiseanna cur chun cinn' an mhír is mó tábhacht sa chnuasach freagraí seo. Is cosúil gurb é seo an táscaire is íogaire maidir leis an dearcadh ar chomhionannas deiseanna idir mná agus fir.

Tá "an pá" agus "an deis chunobair a fháil" táscairí réasúnta maith freisin. Is gnách go mbíonn baint níos lú ag an dá mhír eile - "deis chun staidéar a dhéanamh" agus "dálaí oibre" - le daoine eile. Go deimhin, d'fhéadfadh duine a chreidiúint go bhfuil na deiseanna céanna ag mná agus atá ag fir ó thaobh dálaí oibre nó oideachais de, ach tá sé den tuairim, ar an iomlán, gurlú an seans go mbeidh mná ann ná fir.

Léiríonn an dara groupe dearcadh fabhrach nó neamhfhabhrach i leith athruithe sóisialta a bhaineann le stádas na mban. Clúdaíonn an ghné seo líon mór athruithe, ach is díol spéise é a thabhairt faoi deara go mbaineann ceann de na táscairí is íogaire atá againn le ról polaitiúil na mban.

Chuir an tríú grúpa in iúl go raibh siad sásta nó míshásta le cineál na sochaí agus leis an modh maireachtála i ndáil le stádas namban agus le hathruithe gaolmhara sa tsochaí. Léirítear dearcadh áirithe dóchais nó doirbhis i leith athrú sóisialta leis an ngné sin freisin.

Ligeann an anailís seo ar fhachtóirí dúinn, ó pheirspictíocht nua, na torthaí go léir a scrúdaíodh roimhe seo sa chéad léamh a ghlacadh.

1. Ar son nó i gcoinne athrú sóisialta

Is féidir innéacs tacaíochta nó cur i gcoinne claochluithe sochaíocha a bhaineann le ról na mban a thógáil, lena gcomhcheanglaítear freagairtí ar an dá shaincheist is suntasaí: An n-athraíonn rudaí ró-thapa? agus 'an aontaíonn tú gur cheart go mbeadh níos mó i gceist leis an bpolaitíocht maidir le fir?' ¹

Is féidir an t-innéacs seo a úsáid marathróg spleách i sraith anailísí ilchritéar, ina dtomhaistear an gaol le hathrúga aitheantais sonracha (inscne, aois, oideachas, ioncam, etc.), agus na hidirghaolmhaireachtaí idir na hathrúga seo á gcur san áireamh: e.g. idir inscne agus aois, idir inscne, aois agus ioncam, etc.²

Léirítear dTábla c i- tar éis an tábhacht choibhneasta a bhaineann le deich n-athróg sainaitheantais sa mhíniú, chuné a chur ar bhealach eile, ar an ngné a ndearnadh staidéar uirthi i ngach ceann de thíortha an Chomhphobail.

1 Tá an dá mhír sin i measc na dtrí cinn atá ina bhfachtóirí ceannasacha ar an toise tomhaiste (an dara grúpa). Níor roghnaíodh an mhír 'an ról céanna sa pholaitíocht' ar dhá chúis: ar an gcéad dul síos, tháinig sé láithreach, sa cheistneoir, tar éis na míre 'beartas gnóthaí daonna', agus bhí cúis ann le heagla go mbeadh éifeacht éillithe ann; ar an dara dul síos, tá sé débhríoch, toisc go bhféadfadh sé go mbraithfeadh traidisiúntaí láidir agus tacadóir d'aon ghnó le 'saoradh' na mban, ar chúiseanna éagsúla, gur cheart go mbeadh ról éagsúla ag mná agus ag fir sa pholaitíocht.

2 Is é an córas a úsáidtear Anailís Aicmithe II (MCA).

Tábla 80

Tacaíocht do chlaohluithe sochaíocha a bhaineann le stádas namban i dtíortha an Chomhphobail Eorpaigh de réir deich n-athróg sainaitheanta

(Raon an rangaithe de réir na héagsúlachta a mhíníonn gach tuaróir, agus éifeachtaí tuartha eile á gcur san áireamh)

	Danmark 4.27 (x)	Éire 4.24	An Ríocht Aontaithe 4.16	An Fhrainc 4.12	Deutschland 3.88	An Iodáil 3.78	An Ísiltír 3.76	An Bheilg 3.48	Lucsamburg 3.42
1. Aois an fhreagróra	1	3	2	1	7	7	2	1	4
2. Tosaíocht do pháirtí	2	7	3	3	1	1	3	4	5
3. Ioncam teaghlaigh	3	2	1	2	5	3	4	7	2
4. Réigiún	10	1	10	6	6	5	1	2	1
5. Líon na ndaoine sa teaghlach	4	6	5	4	4	2	5	8	6
6. Leibhéal oideachais	7	8	4	5	9	4	7	3	8
7. Áit chónaithe bhaile/tíre	6	5	6	8	2	8	8	5	7
8. Inscne an fhreagróra	5	4	8	9	3	10	10	10	9
9. Slí bheatha cheann an teaghlaigh	9	9	7	7	8	6	6	6	3
10. Stádas teaghlaigh	8	10	9	10	10	9	9	9	10

(x) Léiríonn an figiúr faoi ainm gach tíre an meánscore don innéacs tacaíochta: uasmhéid 6, íosmhéid 1, pointe lárach 3,5.

I ngach áit, is iad na tuartha is láidre tacaíochta do ghluaiseacht claochlaithe na mban ná aois, roghado pháirtí polaitiúil, ioncam teaghlaigh agus an réigiún ina gcónaíonn an t-agalláí. Léiríonn gach ceann de na hathróa seo caidreamh suntasach le dearcadh gach freagróra i bhformhór na dtíortha. Níl ach éifeachtaí beaga nó neamhshuntasacha ó thaobh staidrimh de ag an gcuid is mó de na sé athróg eile.

Breathnaímid orthu ceann ar cheann.

1) Aois

Mar a pléadh thuas, meastar go bhfuil stádas agus ról na mban ag athrú. Ní hamhlaidh atá le blianta beaga anuas. I dtíortha uile an Chomhphobail, rugadh daoine in aoisghrúpaí áirithe sulartugadh tréithe bunúsacha áirithe saoránachta do mhná, amhail an ceart vótála. Is féidir a bheith ag súil go measfadh daoine a raibh a ndearcthaí agus a ndearcthaí bunaithe ag am nuair a bhí ról na mban fós teoranta go cúng go mbeadh teorainneacha den sórt sin réasúnta nádúrtha agus inghlactha, i gcomparáid le grúpaí níos iargúlta.

Deimhníonn na sonraí an toimhde sin. Is minice a bhíonn daoine óga i bhfabhar athrú ná daoine scothaosta. An bhfuil sé mar gheall ar choinníollacha stairiúla atá ag athrú nó mar gheall ar rud éigin a bhaineann go dlúth leis an jeunesse? Tugann na sonraí le fios gurb é an chéad hipitéis an ceann ceart. Bhí méid an athraithe ar dhearcthaí i bhfad níos mó i measc na mban ná i measc na bhfear.

Maidir leis an gcéad cheann den dá cheist a roghnaíodh mar tháscaire, tá difríocht 12 phointe i measc na bhfear agus 21 phointe i measc na mban, d'aoisghrúpaí foircneacha.

Maidir leis an dara ceist, is iad na difríochtaí 15 agus 28 pointe faoi seach.

San aoisghrúpa 65+, tá mná beagán níos 'coimeádaí' ná fir ina bhfreagraí ar gach ceann den dá cheist. Sa ghrúpa troscadh, táan dearcadh i leith athrú i bhfad níos minice.

Míníonn an struchtúr seo cén fáth go bhfuil difríochtaí inscnechomh híseal agus mná agus fir á gcur i gcomparáid beag beann ar aois: tá sé d'éifeacht ag "coimeádachas" coibhneasta na mban aosta, ag dul isteach i meánríomh le claonadh eile na mban aosta, difríochtaí a íoslaghdú.

Is gá an idirghníomhaíocht sin idir aois agus gnéas a shannadhd'éifeachtaí an tsaoiré amháin; is cosúil go bhfuil sé níos sochreidte teacht ar an gconclúid go bhfuil athruithe suntasacha tagtha ar choincheapa ról an dá ghnéas faoi seach, a raibh tionchar an-láidir acu ar an ngrúpa is mó lena mbaineann: mná.

(Féach Tábla 81)

Tábla 81

Dearcadh i leith claochluithe sochaíocha maidir le stádas na mban de réirinscne
(Torthaí an Chomhphobail, gan neamhfhreagraí a áireamh)

1. Ós rud é, maidir le háit na mban sa tsochaí, nach bhfuil rudaí ag athrú tapa go leor:

Aois	Fir	Mná
15-24 bliana	33 %	40 %
25-34	33	38
35-44	27	32
45-54	25	27
55-64	22	26
65 bliana d'aois agus níos sine	21	19
Difríocht idir Grúpaí Foircneacha	-12	-21

2. Ná glac leis 'nach mór gur mó gnó na bhfear a bheidh i gceist leis an bpolaitíocht':

Aois	Fir	Mná
15-24 bliana	33 %	40 %
25-34	33	38
35-44	27	32
45-54	25	27
55-64	22	26
65 bliana d'aois agus níos sine	21	19
Difríocht idir Grúpaí Foircneacha	-15	-28

Is féidir argóint bhreise i bhfabhar na conclúide seo maidir le tionchar na héifeachta giniúna atharraingt ón anailís ar an gcaidreamh idir dearcthaí agus aois i ngach ceann de na tíortha.

Sna tíortha éagsúla, tugadh an ceart vótála do mhná ar dhátaí an-éagsúla. Dá bhrí sin, is féidir na tíortha a chatagóiriú go hachomair in dhá ghrúpa: iad siúd ina bhfuair mná an ceart vótála go luath, i.e. roimh an gCéad Chogadh Domhanda nó díreach ina dhiaidh, agus iad siúd ina bhfuarthas an ceart go déanach, le glúin lag, i.e. tar éis dheireadh an Dara Cogadh Domhanda. Is cás idirmheánach í an Ghearmáin, ós rud é go bhfuair mná an ceart vótála ansin sách luath, ach cuireadh an ceart sin, cosúil le gach saoirse pholaitiúil, ar fionraí faoin Naitsíochas.

Cé go mbíonn tionchar ag claochluithe stairiúla ar dhifríochtaí i ndearcthaí idir daoine óga agus daoine scothaosta, is féidir a bheith ag súil le difríochtaí measartha fada idir aoisghrúpaí i dtíortha inar deonáíodh cearta vótála níos luaithe agus difríochtaí réasúnta le déanaí i dtíortha inar deonáíodh cearta vótála níos déanaí.

Deimhnítear an toimhde sin: i ngach ceann de na cúig thír 'luatha' is idir andara agus an tríú haoisghrúpa an difríocht is mó; i ngach ceann de na trí thír 'theachtaithe', breathnaítear air idir an chéad agus an dara haoisghrúpa; Tá an Ghearmáin nasctha go soiléir leis an dara grúpa tíortha. Is dócha go léiríonn na freagraí éagsúla idir daoine óga agus daoine scothaosta na tionchair stairiúla a bhíag a chéile mar dhéagóirí.

Tábla 82

Easaontú leis an tuairim 'gur cheart go mbeadh níos mó i gceist le polaitíocht ná gnó na bhfear', ag brath ar an staidagúsar an tír¹

Aoisghrúpaí			An ré nuair a tugadh an ceart vótála do mhná							
Aois sa bhliain 1975	Meánaois	Bliain 18 ²	Ancient (1915 - 1919)				Bhí briseadh ann roimhe seo	Le déanaí (1944 - 1949)		
			Dan.	Ned.	G.B.	Éire	Deutsch.	Fr.	Tá sé.	Belg.
15-39	27	1966	85 %	65 %	75 %	75 %	61 %	77 %	73 %	57 %
40-65	52	1941	82	57	73	69	45	60	57	42
66-96	72	192]	69	47	68	54	40	59	55	30

1 Eisiatar neamhfhreagairt. Gan Lucsamburg agus Tuaisceart Éireann.

2 Meastar gurb é 18 mbliana d'aois an aois ag a gcríochnaíonn sóisialú an réamh-aosáigh.

2) Tosaíocht pholaitiúil

Is tuar tábhachtach é an treoshuíomh polaitiúil freisin ar dhearcthaí i leith stádas athraitheach na mban.

Mar chéad neastachán, is féidir a rá go bhfuil claonadh ag daoine atá dírithe ar chlé níos mó tacaíochta a thabhairt do rannpháirtíocht na mban ná iad siúd atá dírithe ar chearta. Ach tá eisceachtaí ann. Sa Bhreatain, mar shampla, is cosúil nach bhfuil vótálaithe Pháirtí an Lucht Oibre chomh fabhrach céanna; sa Fhrainc, níl na Cumannaigh chomh fabhrach céanna leis na Cumannaigh eile, cé is moite de na AullistGs agus na Poblachtánaigh neamhspleácha; Sa Bheilg, tá na Sóisialaithe i bhfad taobh thiar de na Liobrálaithe agus vótálaithe na bpáirtithe réigiúnacha.

In ainneoin na n-aimhrialtachtaí sin, ar cheart iad a fhóru ar shamplaí níos mó freisin, táclaonadhi dtoghthóirí na heite clé a bheith i bhfabhar rannpháirtíocht chomhionann na mban sa pholaitíocht.

Tábla 83

Easaontú leis an tuairim 'gur cheart níos mó tábhachta a bheith ag an bpolaitíocht d'fhir', i bhfianaisena tosaíochta polaitiúla agus na tíre¹

An Ísiltír		Éire		An Bhreatain Mhór		an Fhrainc	
SPD	61 % (347)	Saothar	70 % (148)	Liobrálach	78 % (94)	PSU agus an-mhór ar chlé	85 % (26)
FDPV	57 (105)	Fianna Fáil	70 (369)	Caomhnú	78 (393)	Páirtí Sóisialach	75 (325)
CDU/CSU	42 (416)	Fine Gael	69 (209)	Natíonallst	69 (26)	Rad na heite clé.	75 (20)
				Saothar	66 (324)	Leasaitheoirí	72 (72)
						Páirtí Cumannach	67 (107)
						U.D.R.	64 (112)
						Republ. indep.	58 (163)

An Ísiltír		Danmark		An Bheilg/an Bheilg		An Iodáil	
Dem. '66, DS-70	100 % (8)	Venstre Socialiste	90 % (19)	PVV (Liberalen)	68 % (59)	TLC	80 % (153)
PPR, PSP	88 (42)	Socialistisk Folk - Fuaimniú (Béarla)	88 (42)	FDF/RW	63 (40)	PRI	80 (25)
CPN	69 (16)	Venstre	85 (181)	Volksunie	59 (73)	PSDI	469 (45)
VVD	65 (150)	Fremskridtspartiet	82 (146)	PSC (Sochaithe-Chr.)	52 (85)	PSI	67 (141)
PvdA	60 (289)	Kristellgt Folk.	80 (44)	BSP (Sóisialach)	49 (99)	PLI	67 (SQ)
ARP	60 (57)	Dlisteanacht shóisialta	79 (248)	PSB (Sóisialaithe)	45 (146)	MSI/Destra Naz.	58 (45)
ISGP, BP, GPV, RKPN	52 (23)	Raideacól	79 (53)	CVP (Críostaithe)	45 (282)	DC	57 (291)
KVP	48 (159)	Cuimsitheach	72 (46)	PLP (Liberal)	33 (30)		
Chu	44 (52)	Kommunisten	71 (17)				

1 Níor cuireadh aon fhreagraí as an áireamh. Gan Lucsamburg ná Tuaisceart Éireann. Freagraíonn na figiúirí idir lúibíní do líon na bhfreagraí. Ní féidir a mheas go bhfuil céatadán arna ríomh ar níos lú ná 30 freagra suntasach.

3) Ioncam

Tá ioncam teaghlaigh, in éineacht leis an réigiún, ar cheann den dá thuar tábhachtach eile maidir le dearcadh i leith rannpháirtíochtpholaitiúil na mban.

Go ginearálta, is iad na daoine a bhfuil ioncam ard acu na daoine is fabhraí. D'fhéadfadh an toradh seo a bheith ina iontas, tar éis an chinn atá déanta againn maidir le treoshuíomh polaitiúil. Níor cheart an míniú ar an gcontrárthacht fhollasach sin a lorg i bpróiseas an athraithe ar chórais luacha, inar gnách le cuid de na ciorcail is saibhre i dtíortha Iarthar na hEorpa díriúar luachanna 'iar-Rialacha', agus tús áite á thabhairt go háirithe do shochaí nach bhfuil chomh hordlathach céanna agus atá níos cothromaí.¹ Ós rud é gur cuid den chóras iar-ábhair ialiste value é an comhionannas inscne, d'fhéadfadh na torthaí maidir le treoshuíomh na heite clé agus ioncam ard an próiseas céanna maidir le hathrú cultúrtha a léiriú.

1 Féach Ronald INGLEHART, "The Silent Revolution in Europe", American Political Science Review, Nollaig 1971.

Tábla 84

Easaontú leis an tuairim 'Ba cheart go mbeadh níos mó gnó ag fir sa pholaitíocht' ag brath ar ioncam teaghlaigh agus ar thír¹

Danmark		An Bhreatain Mhór		Éire		an Fhrainc	
-20.000.Kr	71 % (55)	- L 79	63 % (105)	--L 40	50 % (30)'	-->FF 800	42 % (43)
20 - 30.000	82 (67)	80 - 159	77 (162)	40 - 79	60 (133)	800 - 1250	53 (53)
30 - 40.000	85 (46)	160 - 239	73 (221)	80 — 159	72 (258)	1250 - 1750	59 (85)
40 - 50.000	71 (49)	240 - 319	77 (150)	160 — 239	72 (217)	1750 - 2500	67 (162)
50 - 60.000	83 (77)	320 - 399	83 (83)	240 - 319	84 (102)	2500 - 4000	73 (242)
60 - 80.000	77 (123)	400+	88 (76)	320 - 399	76 (45)	4000 – 6500	78 (160)
80 - 100.000	87 (108)			400+	71 (34)	6500+	78 (71)
100 – 150,000	87 (160)						
150.000 +	95 (59)						

An Iodáil		An Ísiltír		An Ísiltír		An Bheilg/an Bheilg	
-70,000 Lit.	54 % (41)	-Hfl. 9000	56 % (43)	-DM 750	27 % (45)	-FB 8000	32 % (66)
70 - 120.000	54 (79)	9 - 12.000	57 (67)	750 - 1000	51 (88)	8 - 16.000	38 (203)
120 - 180.000	60 (161)	12 - 15.000	56 (82)	1000 - 1250	41 (126)	16 - 24.000	45 (218)
180 - 250.000	67 (241)	15 - 18.000	59 (106)	1250 - 1500	44 (126)	24 - 32.000	49 (182)
250 - 350.000	64 (193)	18 - 21.000	55 (165)	1500 - 1750	53 (116)	32 - 40.000	56 (157)
350 - 500.000	66 (131)	21 - 24.000	55 (123)	1750 - 2000	52 (124)	40 - 60.000	56 (101)
500 - 750.000	78 (41)	24 - 27.000	63 (87)	2000 - 2250	49 (105)	60.000 +	68 (50)
750.900 +	86 (22)	27 - 30.000	60 (47)	2250 - 2500	61 (62)		
		30 - 33.000	64 (45)	2500 - 2750	59 (51)		
		33 - 39.000	83 (30)	2750 - 3000	54 (28)		
		40.000 +	67 (51)	3000+	76 (41)		

4) An réigiún cónaithe

Níl an caidreamh idir an réigiún cónaithe agus an dearcadh i leith rannpháirtíocht pholaitiúil na mban simplí. Tá difríochtaí suntasacha idir cúigí na hÍsiltíre nó idir Länder na Gearmáine Cónaidhme; ach níl mórán idir na trí mhór-réigiún sa Danmhairg, ná idir an Bhreatain Mhór agus Tuaisceart Éireann(cé go bhfuil difríocht éigin idir réigiúin na Breataine Móire féin).

Ar aon chuma, is tuartábhachtach é an réigiún. Tá claonadh áirithe ann go mbeidh an dearcadh níos fabhraí i réigiúin ina bhfuil cathair mhór, amhail Londain, Baile Átha Cliath, Páras, Hamburg nó an Bhruiséil, cé go bhfuil réigiúin na Róimhe agus Bheirlín i bhfad faoi bhun a meán náisiúnta comhfhreagrach.

Tagann cúigí thromlach Protastúnach na hÍsiltíre os comhair na gcúigí Caitliceacha nó measctha, ach ní gá go bhfuil sé seo fíor i gcás Länder na Gearmáine. Níl aon difríocht shuntasach idir cúigí Fhlóndras agus na Vallúine sa Bheilg.

Is é an t-aon rud is féidir a rá, sular féidir staidéir níos doimhne a dhéanamh le samplaí leordhóthanacha, ná go bhfuil difríochtaí idir-réigiúnacha ann, agus gur gnách go mbíonn réigiúin ina bhfuil cathracha móra níos 'feiminí', gan é sin a fhíorúí ngach áit.

Tábla 85

1 Níor cuireadh aon fhreagraí as an áireamh. Gan Lucsamburg ná Tuaisceart Éireann. Tugtar ioncam teaghlaigh in aghaidh na bliana don Danmhairg agus don Ísiltír, agus in aghaidh na míosa do thíortha eile.

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

Easaontú leis an tuairim ‘Ní mór níos mó gnó na bhfear a bheith i gceist leis an bpolaitíocht’ ag brath ar an réigiún cónaithe agus ar an tír²

Danmark		An Bhreatain Mhór		Éire		an Fhrainc	
Jylland	85 % (490)	An tIardheisceart	81 % (89)	An tIardheisceart	78 % (131)	Réigiún Pháras	78 % (235)
Sjaelland	78 (404)	Londain + An tOirdheisceart	77 (283)	An tIarthar	72 (104)	Siar ó thuaidh	71 (235)
Fyn	78 (90)	Baile Átha Cliath * Humber.	76 (88)	An tOirthear	71 (344)	Alsace agus Lorraine	69 (77)
		Lár na Tíre Thiar	75 (67)	An Lár-Iarthar	71 (110)	An tOirdheisceart	69 (171)
		Albain + an Bhreatain Bheag	71 (184)	Dún na nGall	70 (27)	Catagóir: Cathracha i bPáras	65 (168)
		Lár Tíre Thoir	70 (63)	Lár na Tíre	70 (91)	An tOirdheisceart	60 (125)
		An tIarthuaisceart	68 (114)	An tOirdheisceart	62 (131)	Nord agus Pas-de-Calais	59 (83)
		Thuaidh	65 (49)	An tOirthuaisceart	60 (42)		
		Anglia Thoir	62 (39)				
An Iodáil		An Ísiltír		An Ísiltír		An Bheilg/an Bheilg	
Sicilia + Sardegna	71 % (70)	An Fhreaslainn	71 % (44)	Hamburg + Bremen	58 % (48)	Namur	55 % (44)
Siar ó thuaidh	67 (300)	Drenthe	71 (28)	Rheinland-Pfalz	58 (62)	Brabant	54 (333)
Soir ó thuaidh	65 (197)	Groningen	68 (44)	Hesse	57 (83)	Antuairp	52 (233)
An Deisceart	63 (235)	Noordholland	66 (169)	Bayern	56 (160)	Limburg	50 (98)
Ionad	61 (210)	Noordbrabant	60 (142)	Nordrhein-Westf.	54 (287)	Hainaut	44 (185)
		Zuidholland	59 (237)	Niedersachsen	46 (112)	Léamh	43 (141)
		Utrecht	57 (46)	Baden-Württ	44 (141)	Oost-Vlaanderen	42 (189)
		An Ghelderland	51 (106)	Beirlín	42 (33)	Iarthar—Vlaanderen	40 (151)
		Limburg	51 (87)	An tSárlainn	42 (19)	Lucsamburg	30 (33)
		An tSéailinn	50 (26)	Schleswig-Holstein	36 (41)		

² Neamhfhreagraí eisiata; Gan Lucsamburg ná Tuaisceart Éireann.

2. Optimism agus Pessimism

Bhí mothú sástachta nó míshástachta leis antsochaí ina hiomláine agus leis an saol ina iomláine mar shaintréith den cheann deireanach dár ngrúpaí dearcthaí a sainithníodh trí anailís ar fhachtóirí, chomh maith le mothú ginearálta dóchais nó doirbhis maidir le stádas na mban a athrú.

B'fhéidir gur cheap duine go mbeadh mná níos lú sásta ná fir sa tsochaí agus, go ginearálta, sa saol, ós rud é go bhfuil a seansanna, i ndáiríre, mura bhfuil siad sa dlí, teoranta ag líon mór cleachtas agus claontachtaí nach ndéanann difear do dhaoine den ghnéas eile. Mar sin féin, is cosúil go dtéann formhór na mban in oiriúint do chúinsí, nó go gcuireann an tsochaí faoi deara dóibh glacadh leis na srianta sin: níl beagnach aon difríocht idir leibhéal atisfaction d'fhir agus do mhná.

Mar a léirítear sa tábla seo a leanas, tá na tásca is tábhachtaí maidir le sástacht saoil ghinearálta mar an gcéanna leo siúd is mó a mbíonn tionchar acu ar an dearcadh i leith athrú sóisialta i ndáil le stádas na mban: ioncam teaghlaigh, réigiún, aois agus tosaíocht pholaitiúil. I gcás gach ceann de na naoi dtír, is é gnéas an ceann is ísle de na deich dtuar.

Tábla 86

Tuaradóirí sástachta saoil fhoriomláin i dtíortha an Chomhphobail Eorpaigh

(Raon rangaithe suivan t-athrú a mhíníonn gach tuaróir, agus éifeachtaí na dtuarthóirí á gcur san áireamh)

	Éire (16.9 %) (x)	Lucsamburg (15.9%)	An Fhrainc (13.8%)	An Iodáil (12.9%)	An Ísiltír (12.8%)	An Deutschland (11.7%)	An Bheilg (11.1 %)	Danmark (8.7 %)	An Ríocht Aontaithe (6.1%)
1. Ioncam teaghlaigh	3	1	1	1	6	1	1	4	4
2. Réigiún	1	2	5	2	4	5	3	3	1
3. Aois	4	9	3	6	2	3	2	5	2
4. Tosaíocht do pháirtí	5	7	2	3	3	8	6	1	3
5. Stádas teaghlaigh	10	4	4	7	1	2	5	2	6
6. Gairm	2	10	8	9	5	9	4	6	8
7. Líon na ndaoine sa teaghlach	6	8	6	5	8	6	10	8	5
8. Áit chónaithe bhaile/tíre	8	5	7	8	7	4	8	7	7
9. Leibhéal oideachais	7	3	10	10	9	7	9	10	10
10. Gnéas	9	6	9	4	10	10	7	9	9

(x) Comhfhreagraíonn na figiúirí idir lúibíní do chéatadán na héagsúlachta iomláine a mhínítear leis na deich dtuarthóirí i ngach sampla náisiúnta.

Tá an easpa difríochtaí inscne sin suntasach agus tá dúshláin shuntasacha ag baint léi.

Go ginearálta, mar aléiríodh i staidéir eile, is beag éagsúlacht atá ann maidir le mothú ginearálta sástachta laistigh de chóras soch-chultúrtha ar leith, córas náisiúnta sa chás seo, de réir shaintréithe sóisialta na bhfreagróirí: is é an éagsúlacht a mhíníonn ár ndeich dtuarthóirí ná aici den ord 12%, ar an meán, do na naoi sampla náisiúnta. Ar an taobh eile, chonaiceamar go bhfuil éagsúlacht mhór sa leibhéal sástachta ó thíre go tír, agus go bhfuil leibhéal sástachta i bhfad níos airde ag tíortha níos lú ná tíortha níos mó. Thairis sin, i measc na dtuarthóirí a bhfuil ról acu i ngach tír, tagann an réigiún, ar an meán, díreach tar éis ioncam teaghlaigh, roimh aois, treoshuíomh polaitiúil, srl.

Tá sé amhail is dá mba rud cultúrtha a scaipeadh go forleathan (agus is dócha cobhsaí) i gcóras soch-chultúrtha é an dearcadh sástachta, nó níos cruinne mar thoradh ar ghaol áirithe idir cásanna a bhraitear agus mianta ceaptha. Tá a fhios ag daoine, mar shampla, go n-íoctar níos lú le mná ná fir, go ndéantar idirdhealú sóisialta orthu i go leor réimsí den saol. Mar sin féin, tá sástacht ghinearálta an dá ghnéas beagnach séidte chomh fada agus nach gcinneann an t-athrú ar chórais luacha agus an méadú ar leibhéal na mianta a mheastar a bheith indéanta, i measc na mban, mothú insatisfaction agus éileamh ar éifeachtaí saoil, rud a fhágfaidh go ndéanfar coigeartú breise ar an mothú sástachta, agus mar sin de.¹

I gcás nach bhfuil mná, ar an iomlán, níos suaimhní ná fir, isiontach an rud é a thabhairt faoi deara, a mhéid a bhaineann le 'cineál na sochaí', go bhfuil mná agus fir óga i bhfad níos lú sásta ná daoine scothaosta.

1 Féach Ronald INGLEHART: Tosaíochtaí Luacha. Suibhachtúla Sástacht agus Acmhainneacht Protastúnach i measc Phobail an Iarthair'. Páipéar a ullmhaíodh do chruinniú bliantúil 1975 de Chumann Eolaíochta Polaitiúla Mheiriceá, San Francisco. Meán Fómhair 1975.

Léiríodh i dTábla 86 an éagsúlacht bheag i leibhéal na sástachta foriomláine laistigh de gach tír. Mar a léirítear i dTábla 87, áfach, tá éagsúlacht i bhfad níos mó idir tíortha, ag brath ar an réimse sástachta atá i gceist. Tá roinnt tíortha ardi mbeagnach gach réimse d'atisfaction, agus tá tíortha eile sách íseal. Tá na Danmhargaigh, mar shampla, ar cheann de na deich ríthe is fearr gach uair an chloig, agus bíonn na Francaigh agus go háirithe na hIodálaigh i gcónaí ar cheann de na trí bhun.

Is cosúil go bhfuil leibhéil réasúnta ard nó íseal sástachta seasmhach i ngach tír, le linn na tréimhse 1973-1975 ar a laghad, a bhfuil sonraí inchomparáide ar fáil ina leith (Tábla 88).

Tugann comhsheasmhacht na dtorthaí seole fiosgo bhfuilimid ag déileáil anseo le tréith mhór de na cultúir náisiúnta éagsúla (agus b'fhéidir réigiúnacha), ach tá sonraí fós in easnamh chun é seo a chruthú.¹

1 Don bhliain 1973, féach 'Sástacht agus míshástacht le dálaí maireachtála i mBallstáit an Chomhphobail Eorpaigh'. An Bhruiséil, Meitheamh 1974.

Tábla 87

Sástacht agus sonas i dtíortha an Chomhphobail Eorpaigh

(Raon rangú na dtíortha éagsúla, de réir a meánscór do gach ceann acu)¹

	Danmark	an Bheilg	(Tuaisceart Éireann)	An Ísiltír	Lucsamburg	Éire	An Bhreata in Mhór	An Ísiltír	an Fhrainc	An Iodáil
Sástacht le										
- an saol a threoraímid (11 céim)	1	4	2	7	5	3	6	8	9	10
- an saol a threoraímid (4 céim)	1	2	3	4	7	5	6	8	9	10
- caighdeán maireachtála	1	2	4	3	5	7	6	8	9	10
Sástacht (3 céim)	1	2	6	3	4	9	5	8	7	10
Sástacht le										
Conas a úsáid fóillíochta	1	5	2	4	7	3	6	8	9	10
An t-am atá ar fáil	3	4	5	2	6	1	7	9	8	10
- ioncam	1	4	3	2	5	6	7	8	9	10
Caidrimh le daoine	3	5	2	10	6		4	7	8	9
- the house	3	4	1	6	5	1	7	8	9	10
An áit ina gcónaíonn tú - where you live	2	4	3	5	5	6	6	9	9	8
- the form of society	5	3	9	6	1	6	7	2	8	10
- feidhmiú an daonlathais	5	3	9	4	2	6	8	1	7	10

1 Mura sonraítear a mhalairt, tomhaiseadh na hítimí go léir le scála 11 céim, idir 0 agus 10.

Tábla 88

Sástacht agus sonas i dtíortha an Chomhphobail, tar éis bearta éagsúla i 1973 agus 1975

(Meánscóir do gach tír)¹

Meán Fómhair 1973 (scála 4 chéim)		Sástacht leis an saol		Sonas	
		Bealtaine 1975 (scála 4 chéim)	Bealtaine 1975 (scála 11 chéim)	Bealtaine 1975 (scála 3 chéim)	
Danmark	3,5	Danmark	3,5	Danmark	2,4
Éire	3,4	an Bheilg	3,3	Éire	2,3
an Bheilg	3,3	An Ísiltír	3,3	an Bheilg	2,2
An Ísiltír	3,3	Éire	3,2	Lucsamburg	2
Lucsamburg	3,3	An Bhreatain Mhór	3,2	An Ísiltír	1,9
An Bhreatain Mhór	3,2	Lucsamburg	3	An Bhreatain Mhór	1,9
An Ísiltír	3	An Ísiltír	2,9	An Ísiltír	1,9
an Fhrainc	2,9	an Fhrainc	2,9	an Fhrainc	1,9
An Iodáil	2,7	An Iodáil	2,6	An Iodáil	1,6

Mar sin féin, tá gné thábhachtach neamhleanúnachais i leibhéil shástachta thíortha an Chomhphobail.

Tugann scrúdú cúramach ar na torthaí le fios gur dócha go bhfuil dhá phointesástachta ann a athraíonn le roinnt neamhspleáchais ó cheann goceann eile. I dtír ar leith, d'fhéadfadh an leibhéal céanna sástachta ginearálta nó beagnach an leibhéal céanna sástachta ginearálta a bheith ag daoine i gcomparáid le tíortha eile sa Chomhphobal, ach d'fhéadfadh seasamh difriúil a bheith acu maidir le dhá ghné den saol: 'cineál na sochaí' agus 'feidhmiú an daonlathais'. Tá daonra Thuaisceart Éireann, mar shampla, ard go ginearálta i bhformhór na réimsí sástachta, ach tá sé an-íseal sa tsochaí agus sa daonlathas; Tá cás droim ar ais ag na Gearmánaigh.

Ní amháin go n-athraíonn sástacht leis an dá réimse seo go neamhspleách ar ghnéithe eile a bheith ann, ach léiríonn sé éabhlóid speisiúil le himeacht ama, rud atá i gcodarsnacht le cobhsaíocht cineálacha sástachta níos domhanda.

Léirítear i dTábla 89 na scóir shástachta sna tíortha éagsúla maidir le 'cineál na sochaí'. I bhformhór na dtíortha, is cosúil gur thosaigh an pobal ag laghdú sa réimse seo ó 1973 go 1975. Is cosúil gur exception suntasach í an Ghearmáin, ag bogadh ón gcúigiú háit go dtí an chéad áit; ní méadú ar leibhéal sástachta na nGearmánach is cúis leis an méadú sin, ach laghdú gear i dtíortha eile.

¹ Maidir leis an scála 4-céim: 4 = 'An-sásta' agus 1 = 'Níl sé sásta ar chor ar bith'; i gcás an scála 11 chéim, 10 = 'An-sásta' agus 0 = 'Níl sé sásta ar chor ar bith'; Maidir leis an gceist ar sonas, bhí an rogha idir "Really sásta" (3), "Go leor sásta" (2), "Ní ró-sásta" (1).

Tábla 89

Sástacht le "an cineál sochaí ina gcónaíonn duine" i 1973 agus 1975¹

	1973		1975	
	Scála 4 chéim	Coibhéis níos mó ná 11 céim		Scála 11 chéim
An Bheilg/an Bheilg	2,91	6,99	Lucsamburg	6,58
Lucsamburg	2,88	6,92	An Ísiltír	6,41
Éire	2,78	6,68	An Bheilg/an Bheilg	6,38
Danmark	2,68	6,44	Éire	6,02
An Ísiltír	2,61	6,27	Danmark	5,88
An Ísiltír	2,56	6,15	An Ísiltír	5,95
An Bhreatain Mhór	2,48	5,96	An Bhreatain Mhór	5,14
an Fhrainc	2,33	5,6	an Fhrainc	4,72
An Iodáil	2,13	5,12	An Iodáil	3,31

1 Tá an tábla seo táscach, níl sé cinnte go bhfuil na freagraí a thugtar ar scála 4 chéim, fiú iad a thiontú go huimhríochtúil, inchoimparáide go docht le freagraí a thugtar ar scála 11 chéim.

Conclúidí

Ar deireadh, léiríonn na dearcthaí agus na hardmhianta a shainaithníomar agusa thomhaiseamar sa chéad mhórthaighde seo ar mhná agus ar fhir san Eoraip ardmhianta i leith na sochaí domhanda agus dearcthaí i leith athrú sóisialta den chuid is mó. Tá an teannas bunúsach níos lú idir na hinscní ná idir na glúnta, níos lú idir 'feiminigh' agus 'frithfeiminigh' ná idir, ar thaobh amháin, na gníomhaithe athraithe (thart arán tríú cuid den phobal), iad féin, a d'fhéadfadh a bheith treisithe ag na daoine ar a dtugaimid na measarthaigh, (díreach faoi bhun 20 % den phobal), agus, ar an taobh eile, mionlach de lucht freasúra an athraithe (freisin 20 %), agus an chuid eile den phobal ag roinnt dhá cheann i gcoinne ceann amháin idir oiriúnaithe agus neamhshuim.

Mná a chur chun cinn agus athrú sa tsochaí: Is dócha gurb é seoan díospóireacht chéanna agus an troid chéanna.

Barúlacha

(Pierre Dieumegard)

Tá an bundoiciméad ar fáil ar shuíomh gréasáin Eorabharaiméadair (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/63>) i dtrí theanga, Béarla, Fraincis agus Gearmáinis. Bhí an leagan Fraincise (<https://webgate.ec.europa.eu/ebsm/api/public/deliverable/download?doc=true&deliverableId=51062>) ina bhunús, ach i gcás codanna ar deacair iad a léamh bhí na leaganacha Béarla agus Gearmáinise úsáideach.

Sa bhunleagan Fraincise, bhí ainmneacha na dtíortha i dteanga náisiúnta na tíre, agus i bhFraincis agus in Ollainnis don Bheilg. Coinníodh é seo don doiciméad seo, cé gur dócha go mbeidh fadhbanna aistriúcháin ann trí mheaisínáistriúcháin.

Forbairtí teicneolaíochta: Bhí sé an t-am na clóscríobhán agus stencils

Ag féachaint ar an doiciméad bunaidh, feicimid éabhlóid na dtuarascálacha Eorabharaiméadair le 50 bliain anuas. Ag an am sin, úsáideadh clóscríobhán chun stionsail a phuncáil: bhí sé fada, agus bhí sé deacair earráidí clóscríofa a cheartú. Ansin, leis an meaisín roneoter, d'fhéadfadh an dúch pas a fháil trí na poill sa stionsal chun dul go dtí an bhileog páipéir. Ba é an toradh téacs ach amháin i dubh ar chúlra bán. Ní raibh muid in ann grafanna a dhéanamh. Chun an doiciméad pdf a chur ar fáil ar shuíomh gréasáin Eorabharaiméadair, beagnach 40 bliain ina dhiaidh sin, ba ghá an doiciméad clóite a scanadh chun íomhánna a bailíodh sa doiciméad pdf a dhéanamh.

Ar deireadh, cuireadh an doiciméad scanta seo isteach i mbogearraí aitheantais uathoibríocha carachtar (Eagarthóir agus Tesseract PDF-Xchange). Bhí earráidí éagsúla sa toradh, mar gheall ar litreacha nach raibh priontáilte go maith agus stains beaga ar an bpáipéar. Ceartaíodh formhór mór na n-earráidí i bhformáidíú an doiciméid seo, ach is féidir/is dócha go bhfuil roinnt earráidí fágtha fós.

I 1975, ní raibh ach clóscríobhán amháin ag clóscríobhán: Ní raibh aon fhéidearthacht ann go mbeadh cló trom nó iodálach ann, agus bhí siad uile ar an méid céanna.¹ Chun béim a leagan ar fhocail áirithe sna teidil, ba é an saincheaptha na carachtair a chaipitliú. Ach bíonn claonadh ag córais aistriúcháin meaisín focail a aistriú go cás uachtarach, agus is é sin an fáth go mbíonn teidil sa doiciméad seo go minic i gcás níos ísle, murab ionann agus an doiciméad bunaidh.

Athruithe ar an stíl dréachtaithe: Ba é seo an t-am nuair a cheap na heagarthóirí (agus léirigh siad a gcuid smaointe)

Léirítear go soiléir sa chéad fhonóta údair na tuarascála. Is é Jacques-René Rabier an príomhúdar, agus tá roinnt codanna scríofa ag speisialtóirí (Hélène Riffault, Margaret agus Ronald Inglehart). Tá a fhios againn cé a rinne é, agus cé a d'fhéadfaí a chur ar an milleán mura bhfuilimid sásta leis an tuarascáil. Luaitear 'nach nglacann an tuarascáil seo ar bhealach ar bith le freagracht an Choimisiúin Eorpaigh': ní conradh idirnáisiúnta é a ndearna rialtais éagsúla gach focal agus gach camóg a mheá, is tuarascáil taighde é.

Caoga bliain ina dhiaidh sin, tá an scéal an-difriúil. Foilsíonn Eorabharaiméadar tuarascálacha fós ar na hábhair chéanna, mar shampla i mí na Nollag 2024 foilsíodh tuarascáil Eorabharaiméadair maidir le steiréitíopaí inscne (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974> i mBéarla amháin; le haghaidh aistriúcháin deonach go teangacha eile, féach https://europokune.eu/Airteagal_35/2024sp545stergen). Fiú roimh an réamhrá, ón dara leathanach (cúl an leathanaigh clúdaigh) deirtear freisin nach ionann an doiciméad agus tuairimí an Choimisiúin Eorpaigh, agus nach bhfuil sna léirmhínte agus sna tuairimí ach léirmhínte agus tuairimí na n-údar.

Ach cé hiad údair na tuarascála seo ó mhí na Nollag 2024? Níl sé seo marcáilte in áit ar bith sa téacs. Agus é ag féachaint ar airíonna an doiciméid, léann sé i líne údar an doiciméid: An Ard-Stiúrthóireacht um Cheartas agus Tomhaltóirí. Níl aon ainm daonna ann.

I dtuarascáil 1975, tá smaointe, tuairimí, hipitéisí ann, a fhíoraítear uaireanta le staitisticí, ach uaireanta is míthuiscintí nó steiréitíopaí iad a bhréagnaíonn staitisticí.

1 Bhí clóscríobhán liathróid ann cheana féin i 1975, agus d'fhéadfaí an cineál carachtair a athrú tríd an liathróid a athrú, ach bhí roinnt soicind ionramhála ag teastáil uaidh seo.

Sampla (ó mhír I-1) is ea an reiligiún tromlaigh ceaptha sna tíortha éagsúla (leathanach 10)

Go loighciúil, is féidir a thuiscint gur i dtíortha ina meastar go bhfuil an fhadhb gan réiteach a mheastar go bhfuil tábhacht ar leith ag baint léi. Is tíortha de thraidisiún Caitliceach iad go léir.

Ba chóir a thabhairt faoi deara, áfach, go bhfuil an Bheilg, cé gur tír í a bhfuil traidisiún Caitliceach aici, rangaithe níos mó ar thaobh na dtíortha nach meastar an fhadhb a bheith an-tábhachtach iontu, i riocht atá gar do mheán an Chomhphobail.

Fiú má tá fonóta ann a léiríonn nach bhfuil aon nasc cúisíoch ann, deirtear fós go meastar go bhfuil tíortha 'Caitliceacha' ann. Faoi láthair, meastar go bhfuil cineál cainte den sórt sin míchuí. Ar thaobh amháin, ní Caitlicigh amháin sa tír é, ar an taobh eile is féidir breathnú air mar ghrúpa a stiogmatú ar bhonn reiligiúin cheaptha, agus ní i gcónaí na tíortha ina meastar go bhfuil fadhb gan réiteach is iad sin na tíortha ina bhfuil an fhadhb is tromchúisí.

Beagán níos faide ar aghaidh, maidir le luas an athraithe (leathanach 19) is féidir linn léamh:

3 ° San Iodáil, aontaíonn 30% d'fhir agus de mhná go bhfuil rudaí ag dul ró-thapa níos minice ná in áiteanna eile, ach is iad na daoine is sine agus is lú oideachas is dóichí a deir amhlaidh.

Is féidir an "ar ndóigh" a léirmhíniú mar mharc díspeagadh do dhaoine níos sine agus níos lú oideachais, rud nach bhfuil oiriúnach le rá san aonú haois is fiche.

I dtuarascáil 2024, níl aon cheann de sin ann. Tá an téacs an-réidh, gan aon tuairimí dearbhaithe seachas go dtacaíonn muintir an Aontais Eorpaigh le beartas an Choimisiúin Eorpaigh.

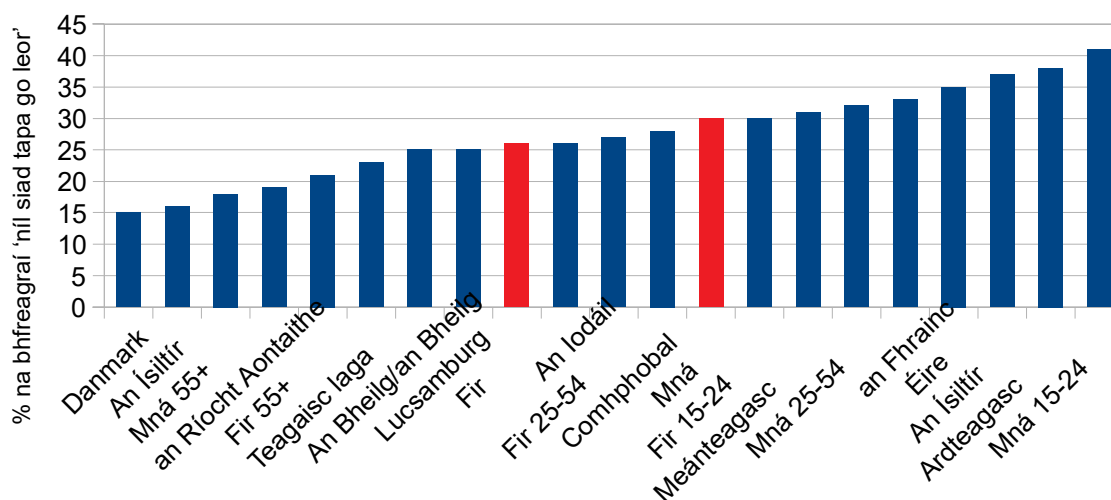
Ar ámharaí an tsaoil, i dtuarascáil 2024, tá cairteacha agus léarscáileanna ann a spreagann samhlaíocht agus smaoineamh léitheoirí.

Roinnt graif a fhágann gur féidir sonraí 1975 a shamhlú

Luas an athraithe

Ní athraíonn rudaí go tapa go leor.

maidir le stádas na mban



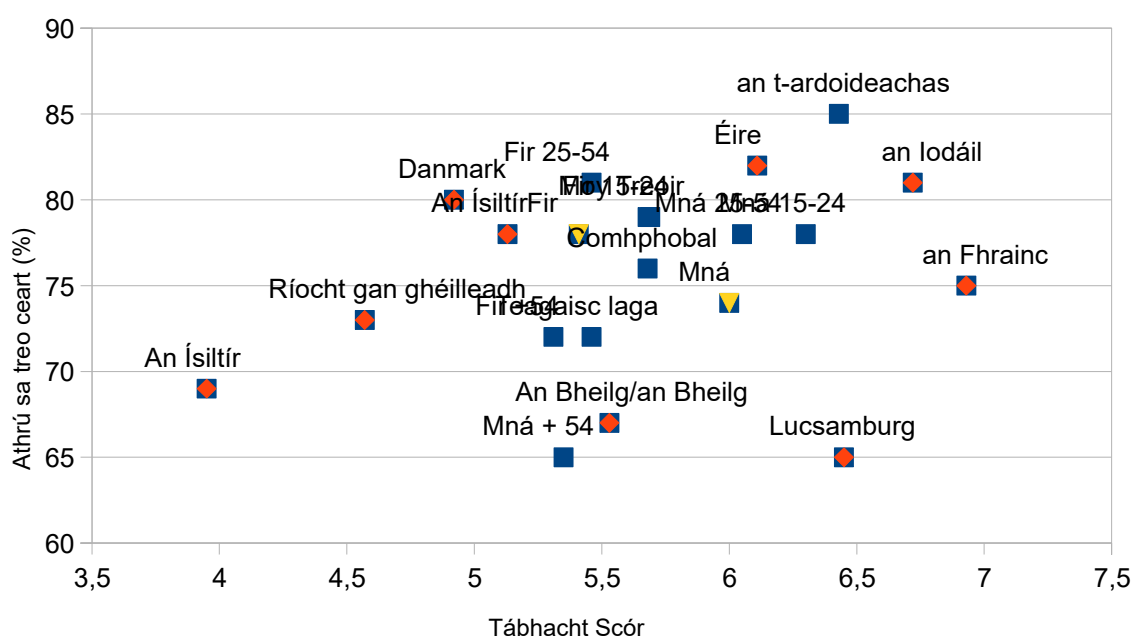
Is féidir a fheiceáil, ar an meán, nach bhfuil tuairimí na bhfear agus na mban an-difriúil: Níl ach ceithre phointe céatadán ann. Ar an taobh eile, tá éagsúlacht mhór sna tuairimí idir tíortha: Measann 15% de dhaoine sa Danmhairg go bhfuil an t-athrú ró-mhall, ach 37% de dhaoine sa Ghearmáin, níos mó ná dhá uair chomh mall.

Tábhacht agus Brí an Athraithe

I dTábla 1 (leathanach 9) tá na scóir tábhachta a bhaineann le fadhb stádas na mban (10 mar gheall ar ardtábhacht, 0 mar gheall ar thábhacht nialasach).

I dTábla 4 tá céatadán na bhfreagraí ar an gceist: An é seo an bealach ceart nó an bealach mícheart?

Is féidir graf a dhéanamh ina léirítear freagairt na ngrúpaí éagsúla (tír, inscne, aois, gnóthachtáil oideachais).



Tá na pointí a dhéanann ionadaíocht ar na tíortha i ndath dearg, tá na pointí a dhéanann ionadaíocht ar na grúpaí sóisialta i ndath gorm, cé is moite den dá ghrúpa 'Men' agus 'Women', atá le triantán buí sa chearnóg ghorm.

Is féidir a fheiceáil nach bhfuil difríocht mhór tuairime idir fir agus mná.

Tugann mná beagán níos tábhachtaí do shaincheist stádas na mban, ach is lú a fhaigheann siad go bhfuil an t-athrú sa treo ceart.

Tugann daoine a bhfuil ardleibhéal oideachais acu an-tábhacht don fhadhb, agus faigheann siad amach go dtéann an t-athrú sa treo ceart.

Agus tá scaipeadh an-leathan tuairimí náisiúnta ann: ó 4 go 7 don scór tábhachta, agus ó 65 go beagnach 80 don tuairim ar luas an athraithe.

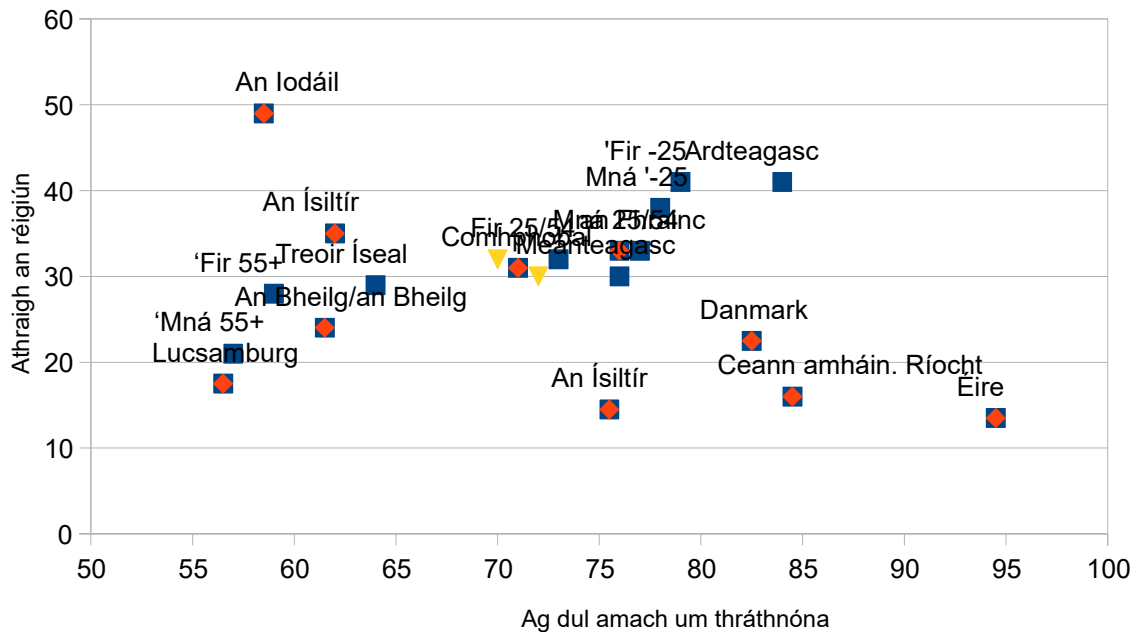
I gcásanna nithiúla, scaiptear tuairimí náisiúnta go forleathan freisin.

I dTábla 25 (leathanach 47) tugtar torthaí na gceisteanna 'An gceapann tú gur gnáthrud é ...? Seo nó an cás sonrach sin, mar shampla 'go dtéann bean amach gan fear céile tráthnóna chun páirt a ghlacadh i gcrúinniú' agus 'go spreagann

Eorabharaiméadar Speisialta maidir le Mná agus Fir san Eoraip – Bealtaine 1975

bean a fear céile chun poist a athrú toisc go dtairgtear staid níos fearr di i réigiún eile ná an réigiún ina bhfuil cónaí orthu’.

Is féidir graf a dhéanamh a thaispeánann na freagraí dearfacha ar an dá cheist seo.



Tá freagraí na bhfear agus na mban (triantáin bhuí) an-chosúil. Mar a tharla sa ghráf roimhe seo, is féidir a fheiceáil go bhfreagraíonn daoine aonair a bhfuil ardleibhéal oideachais acu go láidir ‘tá’ don dá thogra, agus is minic a fhreagraíonn mná os cionn 55 bliana d’aois go diúltach.

Agus tá tuairimí náisiúnta an-difriúla fós ag na tíortha éagsúla (i ndath dearg). Caoga bliain ina dhiaidh sin, i Eorabharaiméadair 2025, feicimid an rud céanna: braitheann tuairimí níos mó ar an tír ina bhfuil cónaí ar dhuine ná ar ghnéas, aois nó grúpaí sóisialta (go ginearálta). Is é sin le rá, níl aon tuairim phoiblí ann ar leibhéal an Aontais: níl ann ach tuairimí náisiúnta, toisc nach ndéanann na pobail éagsúla cumarsáid lena chéile. Chun bogadh i dtreo lánpháirtiú Eorpach níos fearr, ní mór do dhaoine a bheith in ann cumarsáid a dhéanamh lena chéile, faisnéis agus tuairimí a mhalartú lena gcomharsana. Tógann sé teanga choiteann chun díospóireacht a dhéanamh. Ní mór dúinn Esperanto.

Mar fhocal scoir, ní mór dúinn buíochas a ghabháil le Jacques-René Rabier agus le húdair eile na tuarascála seo as an tuarascáil a scríobh ar bhealach suimiúil, le tuairimí amhrasacha uaireanta, ach na modhanna a úsáidtear chun iarracht a dhéanamh na hipitéisí a cuireadh i láthair a fhíoriú a chur i láthair.

IARSCRÍBHINNÍ

I. Ainmneacha na n-institiúidí suirbhéireachta agus dátaí na n-agallamh

An Bheilg/an Bheilg	DIMARSO (Grúpa INRA)	9 - 20 Bealtaine 1975
Lucsamburg	"	15 - 27 " "
Danmark	Marcáil Gallú	3 - 11 "
An Ísiltír	EMNID-INSTITUT	12 - 13 " "
an Fhrainc	Institiúid na Fraince um Thuairim Phoiblí (FIFG)	12 - 20 "
Éire	Suirbhéanna Margaíochta na hÉireann	1 - 16 " "
An Iodáil	ISTITUTO PER LE RICERCHE STATISTICHE E L'ANALISI DELL'OPINIONE PUBBLICA (DOXA)	9 - 23 "
An Ísiltír	Vótálaí Institiúide NEDERLANDS De PUBLIEKE OPINIE (NIPO)	20 " - "
an Ríocht Aontaithe	Vótaíocht an Ghailearaí	9 - 20 "

II. Nótaí teicniúla

1. Meabhraítear don eárnáil, i suirbhéanna samplacha, nach mór lamháil áirithe d'earráid samplála a chur san áireamh. Le samplaí d'ord 1000 freagróir, níor cheart a mheas de ghnáth go bhfuil difríochtaí céatadán faoi bhun 5 % suntasach ó thaobh staidrimh de.

2. Sna táblaí go léir, tugann an ró nó an colún 'An Comhphobal Eorpach' an meán do gach duine atá fostaíthe snanaoi dtír, meán ualaithe de réir an daonra atá 15 bliana d'aois nó níos sine i ngach ceann de na tíortha:

	Na mílte	%
An Bheilg/an Bheilg	7492	3.91
Danmark	3804	1.99
An Ísiltír	47052	24.55
an Fhrainc	38420	20.05
Éire	2031	1.06
An Iodáil	40601	21.19
Lucsamburg	262	0.14
An Ísiltír	9554	4.98
an Ríocht Aontaithe	42412	22.13
	191628	100.00

3. Taisctear na sonraí go léir a bhaineann leis an suirbhé seo i "gCartlann na Beilge don Eolaíocht Shóisialta" (Van Evenstraat 2A, B-3000 Leuven). Cuirtear ar fáil iad do bhalleanagraíochtaí an Chuibhreannais Eorpaigh um Thaighde Polaitiúil (Essex), Inter-University Consortium for Political Research (Michigan) agus do thaighdeoirí a bhfuilleas taighde acu.